

**museum van
boijmans beuningen**

jaarverslag 2020

Inhoud

Voorwoord

1	Depot en museumgebouw	6
2	Collectie en onderzoek	18
	Restauratie en aanwinsten	29
3	Presentaties	42
4	Educatie en publieksbegeleiding	54
5	Relatiebeheer en filantropie	64
6	Huisstichtingen	78
7	Marketing en communicatie	82
8	Conservatoren en uitgeverij	94
9	Bedrijfsvoering	100
10	Financieel verslag	104
11	Raad van Toezicht	114
12	English Foreword	118
	Facts & Figures	120

Bijlagen

- A Aanwinsten en uitgaande bruiklenen
- B Bibliotheek
- C Presentaties
- D Educatieve activiteiten en evenementen
- E Publicaties
- F Externe activiteiten en nevenfuncties
afdelingshoofden en wetenschappelijke staf
- G Personeel en organisatie

Depot Boijmans Van Beuningen, december 2020, foto Ossip van Duivenbode

Voorwoord

Museum Boijmans Van Beuningen is in transit. Op veel plaatsen aan het werk, en dat ook nog eens zeer gevarieerd. Van restauraties van de collectie tot twee grote bouwprojecten. Van mooie aanwinsten voor de verzameling tot de voorbereiding van een collectieverhuizing van proportie. Tentoonstellingen maken bij de burens en in Ahoy, elders in het land en in het buitenland. Kunstenaars en ontwerpers gingen aan de slag in Bospolder-Tussendijken, een tentoonstelling bleek effectief als film online. Educatie aanbieden maar dan op school, we nemen het kunstwerk gewoon mee.

Switchen van de ene naar de andere gesloten toestand, van museumsluiting naar lockdown, verliep in 2020 zonder moeite, thuiswerken lukte direct, het inkrimpen van de organisatie was al achter de rug. Vele collega's waren al elders aan het werk gegaan. De klap viel vooral bij de zzp'ers uit de flexibele schil van het museum, bij vertalers, de technici die bij op- en afbouw helpen. Maar ook bij de toeleveranciers die hun orderportefeuille zagen krimpen omdat het museum stilviel, de kelderende omzet van winkeliers en hotels.

Het gemis aan een podium, een vaste plek met kunstgenot, treft onze bezoekers hard. Niet meer naar het museum en dan ook nog eens zo lang. Maar er zijn ook andere wegen om de energie van de kunst de stad in te krijgen. Als je ziet wat er aan enthousiasme los komt in de klas als een kunstwerk uit de kist komt. Wanneer je iets verzint in een grote hal op Zuid. Het Cobra

Museum in Amstelveen door de coronacrisis sleept. En kijk eens wie er allemaal op de been komt in een lang weekend Zilveren Opening. In een transitjaar doordringen tot honderden miljoenen mensen via meer dan 3.300 vermeldingen in de media in 40 landen. Een steen in een vijver met kringen tot het andere eind van de wereld. Dat is wat een museum in transit kan.

De toekomst lonkt, al is de weg erheen recht en krom. De groeistuij van het museum verloopt met ups en downs, met opstokers en tegenvallers, met kansen én teleurstellingen. Met discussie die vooruit loopt op het resultaat. Het hoort erbij. En moge dit jaarverslag in een klap duidelijk maken: we zijn goed onderweg en verheugen ons op wat komen gaat. De stad krijgt het museum dat ze verdient.

Wij danken u namens ons volledige team hartelijk voor alle vertrouwen en uw niet aflatende steun.

Sjarel Ex
Ina Klaassen

Directie Museum Boijmans Van Beuningen

Depot en museumgebouw

Directie: Sjarel Ex en Ina Klaassen

Depot

- Op 6 april 2020 wordt gestart met de plaatsing van de 75 bomen op het dak van het depot
- Op 15 mei wordt het depot bouwkundig opgeleverd aan de gemeente Rotterdam, de overdracht aan het museum vindt plaats op 26 maart 2021
- Op 25, 26 en 27 september bezoeken ca. 8.000 mensen de Zilveren Opening
- Ruim 70% van de verhuurcapaciteit in het depot is in optie genomen, gereserveerd of verhuurd

Museum

- Op 21 februari maakt de gemeente Rotterdam bekend dat Mecanoo architecten het ontwerp voor de renovatie gaat maken
- In juli worden de eerste ontwerpschetsen voorgelegd aan de gemeenteraad en wordt het basisscenario gepresenteerd
- De renovatie loopt vertraging op als gevolg van covid-19 en de Nota van Uitgangspunten die door de gemeente wordt opgesteld

Depot Boijmans Van Beuningen

In een nieuw depotgebouw naast het museum wordt vanaf 2021 de collectie beheerd. De hele verzameling wordt er bijeengebracht, in vijf klimaten en met alle voorzieningen voor art-handeling, onderzoek, restauratie van kunstwerken en expositieruimte voor de bijzondere kunstininstallaties uit de verzameling. In alle opzichten is het depot een instrument om de kunstcollecties in beheer van Museum Boijmans Van Beuningen optimaal te verzorgen. Er is een zaal voor het tonen van films, er is een fotostudio en een douane-entrepot. Voor particuliere verzamelaars zijn compartimenten op huurbasis beschikbaar.

Het gebouw is een eyecatcher en volledig toegankelijk voor publiek, dat zich beweegt in de vrije loop of onder de hoede van een gids/beveiligder. Alle educatie in het gebouw richt zich op het informeren over conserveren en verzamelen. Het dakterras blijft 's avonds toegankelijk via een express-lift. Dit panoramaterras met uitzicht over Rotterdam beschikt over een restaurant en een evenementendeck en is ook geopend buiten reguliere museumtijden.

Het depot luidt een significante verbetering in en een professionalisering van de passieve en actieve conservering van de Rotterdamse kunstcollectie. Een nieuw standbeen voor collectie én museum. Als typologie de eerste in zijn soort in de wereld. De verzorging van de kunst, tot dusver het minst zichtbare én een kostbaar deel van de museumexploitatie, staat er centraal. In het depot zijn handelingen die achter de schermen verborgen waren geheel zichtbaar, de werkzaamheden in verband met het behoud van de collectie worden aan de hand van kunstwerken toegelicht en geëxpliceerd. Er wordt praktijkles gegeven in de beroepen en vakken die in het museum worden uitgeoefend, het depot wordt

75 meerstammige berken worden in de daktuin gepland, foto Fred Ernst

De atriumvitrines worden geïnstalleerd, foto Rob Glastra

leer-werkplek voor mbo-studenten van onder meer ROC Zadkine en Albeda.

Met de entree-inkomsten van naar schatting 150.000 bezoekers per jaar, de verhuur van ruimte aan particuliere verzamelaars, art-services en de opbrengst van dakterrassen en restaurant wordt het geld verdiend waarmee het museum in veertig jaar de investeringskosten van het depot afbetaalt. Het depot kost zo'n 92 miljoen euro, waarvan 40 miljoen is betaald door giften van fondsen en particulieren. 52 miljoen wordt in de komende veertig jaar in de exploitatie terugverdiend en dus grotendeels door het museum afgelost. Als businessmodel is ook dat een wereldprimeur.

Het depot is de eerste stap in de museumvernieuwing. Het verlicht in sterke mate de druk die door de jaren is ontstaan op het bestaande museum. Er zijn veel vierkante meters vereisende functies naartoe verplaatst, zoals het prentenkabinet met 88.000 bijzondere kunstwerken op papier, de restauratieruimtes en de voormalige kelderdepots.

Stand van zaken

Op 15 mei vindt de eerste bouwkundige oplevering van BAM aan de gemeente Rotterdam plaats. Het gebouw is dan nog niet helemaal af, zo ontbreken er nog enkele spiegels die wegens covid-19 vertraagd zijn bij het transport uit China, en moeten de klimaatinstallatie en beveiligingsinstallatie nog worden getest en ingeregeld. Het museum zelf heeft bovendien nog een trits van inbouwprojecten in eigen beheer klaarstaan, zoals de mezzanine in de entree, de glazen vitrines in het atrium en het restaurant op de zesde verdieping. Met de firma Bruynzeel worden kilometers mechanische en elektrisch vrijrijdbare opbergssystemen gerealiseerd, de vijf klimaten die het depot gaan beheersen worden uitgetest en natuurlijk wordt de

verhuizing van de verzameling uit vijf externe depotlocaties, waarvan een in het buitenland, voorbereid.

Zilveren Opening

Ondanks de pandemie lukt het om voor 25, 26 en 27 september, onder strikte maatregelen, een evenementenvergunning te krijgen voor de Zilveren Opening. Deze wordt in de vorm gegoten van een soort avondvierdaagse, een ganzenmars door het gebouw in wording. Geen borrel, geen speech, maar wel staande koffie in de buitenlucht. En als onderdeel daarvan online en live 'anderhalve meter' persconferenties, die worden bijgewoond door circa 175 journalisten, fotografen en influencers, onder wie 25 aan de beeldbuis gekluisterde Chinese verslaggevers, die ons de oren van het hoofd vragen. De respons is nationaal en internationaal geweldig, de prachtige voorpagina's en beschouwingen van grote kranten en magazines die de dagen en weken erna verschijnen getuigen ervan, in maar liefst 35 landen is het depot prominent in het nieuws. De Zilveren Opening van het depot die enkele uren na de persontvangst start, bestaat uit 8.000 enthousiaste Rotterdammers en hun gasten die vooraf een kaartje hebben gereserveerd. In dik 50 uur lopen ze in een goed geregelde stroom door het depot. Vanwege de pandemie en de veiligheid op de bouwplaats is het aantal mensen dat het gebouw kan bezoeken nadien weer zeer beperkt, maar de opwinding van het eerste publiek zindert nog weken na. Ook bij navraag meldt de GGD dat er geen besmettingen zijn gemeld, de onderlinge afstand is gerespecteerd, de regels voor het dragen van mondkapjes en bouwhelmen en een verplichte handhygiëne nageleefd. BAM en de onderaannemers van het museum keren 's maandags terug op de bouw en hervatten de afbouwwerkzaamheden.

Museum en Depot Boijmans Van Beuningen, foto Ossip van Duivenbode

8.000 bezoekers verkennen het gebouw tijdens de Zilveren Opening, foto Aad Hoogendoorn

De Zilveren Opening is niet alleen in publicitair en publiek opzicht een succes, ook verzamelaars die van plan waren of overwogen om collecties in Depot Boijmans Van Beuningen onder te brengen komen kijken en voegen de daad bij het woord. Inmiddels is ruim 70% van de verhuurcapaciteit in optie genomen, gereserveerd of verhuurd.

Naar de opening

In het voorjaar en de zomer van 2021 zal de stroom kunsttransporten naar het depot plaatsvinden. Daarna voltooit het museum de bewegwijzering, het restaurant gaat warmdraaien, het nieuwe overwegend digitaal systeem van publieksbegeleiding en wayfinding wordt getest, rondleiders worden opgeleid, de restauratieateliers worden ingericht en de staf wordt op sterkte gebracht. We verheugen ons enorm op het in gebruik nemen van deze nieuwe voorziening, waar zelfs ruimte is op de vijfde verdieping om de top van de collectie gedurende de renovatie en vernieuwing van het bestaande museum permanent te laten zien. We zijn Stichting De Verre Bergen, de cultuurfondsen, onze sponsors en de particulieren die met giften en de aankoop van spiegels deze droom werkelijkheid hebben laten worden buitengewoon dankbaar. De opening staat gepland in het najaar van 2021.

Fase 1. Renovatie en vernieuwing van het museumgebouw, 2019-2025

De bouw van het depot is het startsein van de complete vernieuwing van Museum Boijmans Van Beuningen, met de realisatie ervan wordt een eerste mijlpaal bereikt. In deze fase van de museumtransformatie staat de renovatie en gedeeltelijke vernieuwing van het museumgebouw op stapel.

Het bestaande museum is sinds 1935 regelmatig verbouwd. Vaak pakte dat gelukkig uit. Twee bouwdelen steken er met kop en schouders bovuut, het museum van 1935 van architect Van der Steur en de uitleg van 1972 van zijn collega-architect en gewenste opvolger Alexander Bodon. Het eerste gebouw is een huiselijk museum met een schakering aan zalen en een specifieke looproute, uitgekend daglicht en zicht op de museumparktuin en de omgeving. Het past als een delicate kamerjas om de wereldberoemde collectie oude meesters, moderne klassieken en ook de vroegste moderne kunst. Het andere gebouw, van Alexander Bodon, is complementair en precies het tegendeel. Hoog, ruim, zonder dragende tussenmuren en transparant in de geest van de wederopbouw. Ook na vijftig jaar is de 1.500 vierkante meter grote bovenlichtverdieping van Bodon de grootste ononderbroken museumzaal van Europa. De lijst van monografische en thematische tentoonstellingen die in deze zaal in de laatste halve eeuw te zien waren, leest als een canon van de (recente) kunstgeschiedenis. Bijzonder aan beide monumenten is dat ze de geest van hun tijd ademen en de kunst en de kunstenaars uitstekend hebben gefaciliteerd. Ze bleken en ze blijven een museaal speelleken van internationale allure.

Deze twee gebouwen restaureren en herstellen in de regie van de oorspronkelijke architecten is de basis van fase 1. Het programma van eisen is van de hand van het museum. In de selectie voor de architect van de renovatie en vernieuwing, georganiseerd door gebouweigenaar en bouwheer gemeente Rotterdam, valt de keuze op de visie van Mecanoo architecten, onder leiding van Francine Houben. Opvallend onderdeel van die visie is het verwijderen van de bouwdelen Robbrecht en Daem en Henket. De gebouwen van architect Bodon en Van der

Steur worden opnieuw gekoppeld met een ‘verbinder’. Deze maakt boven- en ondergronds deel uit van een logistiek circuit naar een nieuw paviljoen ten zuidoosten van het museumcomplex. De plaatsing van een nieuw transportcentrum onder en naast de Bodonvleugel en het opheffen van het huidige truckdok, dat plaatsmaakt voor een nieuwe entree, zijn belangrijke verbeteringen voor de interne logistiek en de toegankelijkheid van het museum vanuit de stad en het Museumpark.

Het zicht op de stad en de tuin wordt hersteld, en andersom wordt het museum beter bereikbaar gemaakt voor wandelaars in het Museumpark. Alle ruimte die voor andere functies is ingenomen sedert 1935 en 1972 wordt weer expositieruimte, het circuit wordt hersteld. Beide gebouwen komen opnieuw ten goede aan de kernfunctie van het museum: de samenkomst van het publiek en de kunst. Deze radicale hersteloperatie van de oorspronkelijke kwaliteit impliceert dat latere uitbreidingen, die een belemmering zijn gaan vormen voor de oorspronkelijke grandeur, worden geamoveerd.

In dit straks spectaculair herstelde ensemble van twee gebouwen bevindt zich backstage een nieuw onderdeel, dat geheel aan het zicht is onttrokken: het net genoemde transportcentrum, waar dagelijks kunsttransporten aankomen en vertrekken, materialen voor tentoonstellingsopbouw en -afbouw worden geleverd, waar de catering binnenkomt en waarvan de afval- en schoonmaakdienst gebruik maakt. Deze ondergrondse logistieke ontsluiting krijgt een in- en uitgang via een perceel aan de Westersingel, dat is nu de oostelijke zijkant van het museum. In het daar gelegen huis worden de meldkamer, kantoor- en kleedruimtes gevestigd. Met dit nieuwe ondergrondse, faciliterende circuit

komen de ongewenste verstoringen in het museum bij wisseling van exposities, vaste opstellingen en evenementen ten einde. Het publiek kan ongestoord rondkijken. De concentratie en interne efficiency van het museum gaan er met andere woorden, spectaculair op vooruit.

Het museum wordt in dit deel van de operatie ook ontdaan van asbest, het gebouw wordt verduurzaamd en voorzien van nieuwe brandbeveiliging, en de beveiliging tegen regen- en grondwater dat zich in de afgelopen jaren steeds heviger manifesteerde.

Stand van zaken

Ben Massop wordt als restauratiearchitect toegevoegd aan het team van Mecanoo en na een Europese aanbesteding, georganiseerd door de gemeente, worden de verschillende technisch adviseurs aangetrokken. Het ontwerpproces ondervindt hinder van de coronapandemie, zo kunnen architecten en het ontwerpteam niet fysiek bijeenkomen, waardoor de voorbereiding enige vertraging oploopt. De gemeente stelt met haar ambtelijke diensten eind 2020 een Nota van Uitgangspunten op, waarin de ruimtelijke kaders voor de renovatie worden beschreven. Deze kaders en de visie van Mecanoo worden aan de Welstandcommissie en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) gepresenteerd. Fase 1 van het bouwprogramma wordt door de gemeente Rotterdam gefinancierd, hiervoor heeft de stad 169,5 miljoen beschikbaar gesteld. Daarenboven verleent het rijk enkele restauratiesubsidies. Om een ambitieuze renovatie en nieuwbouw uit te kunnen voeren moet er naast het door de gemeente beschikbaar gestelde bedrag nog 55 miljoen euro van derden worden geworven. Het museum heeft met consent van de gemeente een plan opgesteld voor de werving van 55 miljoen euro voor het ambitieuze

renovatiescenario en heeft de uitvoering ervan samen met de gemeente opgepakt. Er is momenteel 13 miljoen bijeengebracht. Besloten wordt om het plan in zijn geheel tot in detail uit te werken en voor te bereiden. Intussen wordt de fondsenwerving voortgezet en blijft het onze wens om het gehele plan in een keer uit voeren. Hetgeen slechts mogelijk is als de ontbrekende 42 miljoen euro ook tijdig wordt gevonden.

Fase 2. De ambitie, 2021-2025

Het depot is een functiescheiding en een wereldprimeur, fase 1 van de renovatie en vernieuwing van het museumgebouw verheldert het gebruik van de bestaande gebouwen, voegt een transportcentrum toe en herstelt kwaliteit die verloren ging. Ze zijn complementair. Fase 2 is de stap in de toekomst, de aanvulling op Van der Steur & Bodon, de bouwkundige uitbreiding die vernieuwing en een ambitieuze en experimentele toekomst van het museumprogramma mogelijk maakt. Dé kans voor een handreiking naar de kunst en het publiek van de eenentwintigste eeuw.

De ambitie van fase 2 is dan ook een nieuwe vleugel die beschikt over een tentoonstellingszaal, educatieve functies en een nieuw restaurant, aan het park. Samen een geheel dat de kunst van nu en de toekomst binnenhaalt, een nieuwe long die zuurstof biedt aan publiek en kunst van deze tijd, die het museum in staat stelt het programma te maken waarmee het nu in zijn transit – de gesloten periode waarin we actief zijn in de stad en in de wereld – al experimenteert. Een extra zaal die uitnodigt tot nieuwe dingen doen en nieuwe ervaringen opdoen. Een grote ruimte, multifunctioneel, logistiek goed bereikbaar, waar de kunstenaar/ontwerper dirigent is van een nieuwe lijn van presentaties

voor een hongerig, jong, nieuwsgierig en creatief publiek.

Een nieuwe zaal waar alles mag én alles kan. Er kan een ‘immersive’ installatie worden gebouwd, zoals Olafur Eliasson in 2005 met *Notion motion* deed in de bovenzaal van Bodon. Je kunt er de elementen trotseren, bij wijze van spreken de tent onder water zetten, je kunt er nieuwe en digitale media gebruiken. Een monografische expositie met werken van formaat organiseren. Je kunt er nieuw programmeren, cross-over met beeld en geluid, met samenwerkende festivals en organisaties als het IFFR en het HipHopHuis. Ruim baan geven aan de culturen die Rotterdam kent. De wereld in huis halen. Experimenteel programma entameren zoals de *Boijmans Ahoy drive-thru museum*, die internationaal aandacht trok. Maar ook een zaal waar ‘cultural activists’ en Change Makers hun ideeën over de nieuwe wereld kunnen uitproberen en visualiseren. Voor bezoekers is het een plek om de polsslagen van de tijd te voelen.

Deze robuuste zaal, van 850 tot 1.000 vierkante meter groot, vijf tot zes meter hoog, is verbonden met het ondergrondse transportcircuit van het museum. De zaal ligt verzonken in het maaiveld, daglicht komt uit enkele bovenlichten. In het programma van eisen is voorzien dat klimaat en veiligheid ervan in een aparte zone zit, met andere woorden dat de vleugel is af te scheiden van het bestaande museum. De zaal is protocol-arm dus zonder belemmering, elke programmering is er mogelijk en de faciliteit is los te koppelen van het bestaande museum. Er is een aparte toegang voorzien vanaf de oostelijk gelegen Westersingel.

De verdiepte zaal is het fundament voor de nog bovengronds ontbrekende vitale functies

van het museum: paviljoens voor educatie en een restaurant met zicht op de museumtuin. In de educatiepaviljoens worden de klassen uit het primair en voortgezet onderwijs ontvangen. De educatiefunctie van Museum Boijmans Van Beuningen – jaarlijks ontvangt het museum 50.000 kinderen en scholieren van primair en voortgezet onderwijs – waarbij de nieuwste lesmethodes en technieken worden ingezet, heeft dringend behoefte aan een eigen locatie. In de nieuwe vleugel, bij tuin en restaurant, bovenop het fundament, kan de 15^e en 16^e generatie Rotterdammers welkom worden geheten en het museum leren kennen.

Het perceel om deze ambitie op te realiseren grenst aan de huidige museumtuin en is eenvoudig met die van het museum te verbinden. Het ligt buiten de rooilijn van het Museumpark en is tot op heden particulier eigendom. De klassieke villa's die er staan, rijks- en gemeentelijke monumenten, zijn geschikt om in gebruik te nemen als kenniscentrum voor de omvangrijke bibliotheekcollectie van het museum waar studenten en andere geïnteresseerden boeken en kunstenaarsdocumentatie kunnen raadplegen, als representatieve vergaderzalen en als kantoren.

Deze laatste fase kost 55 miljoen euro, waarvan 13 miljoen is toegezegd. Na inhoudelijke gesprekken met de burgemeester, wethouder en museum hebben Rotterdamse fondsen aangegeven het ambitieuze scenario te zullen steunen. Het museum zet samen met de stad een fondsenwervingscampagne op en is ervan overtuigd dat dit plan draagkracht heeft. Het uitgangspunt voor een wervingscampagne, de Beacon Campaign, is door het stadsbestuur omarmd.

Eerste ontwerpschets van het nieuwe Museum Boijmans Van Beuningen door Mecanoo

Eerste ontwerpschets van het nieuwe Museum Boijmans Van Beuningen door Mecanoo

Collectie en onderzoek

Hoofd: Sandra Kisters

- Het museum verstrekt internationaal 14 en nationaal 180 bruiklenen
- Er worden 541 kunstwerken geschonken, 73 aangekocht, 10 kunstwerken in langdurig bruikleen ontvangen en 38 kunstwerken aan het museum overgedragen
- 17 kunstwerken worden gerestaureerd en 333 kunstwerken geconserveerd
- 597 kunstwerken worden gecontroleerd en verhuisklaar gemaakt
- 4.243 objecten zijn professioneel gefotografeerd
- 1.273 losse röntgenfilms zijn gefotografeerd en 'gesticht'

Collectie en onderzoek zorgt voor het behoud en beheer van de objecten in de museumverzameling. De afdeling Conservering en restauratie is verantwoordelijk voor passieve en actieve conservering, depotbeheer en restauratie. Het papierrestauratie-atelier houdt zich bezig met het presentabel en reisklaar maken van werken op papier en met restauraties. De afdeling Documentatie, informatie en registratie (kortweg: Documentatiecentrum) richt zich op het verzamelen en ontsluiten van informatie over de objecten en op het documenteren van de geschiedenis van Museum Boijmans Van Beuningen. Informatie wordt verstrekt via de museumbibliotheek en via collectie-

registratiesystemen (analoog en digitaal). De registrars organiseren de bruikleenverstrekking aan derden en behandelen alle interne verzoeken over de collectie. Daarnaast doen zij objectinventarisaties en begeleiden collectie gerelateerde (onderzoeks)projecten. Het projectbureau BVB Collections initieert reizende collectietentoonstellingen naar het buitenland.

Veel van het werk dat de sector verricht is in het museum niet direct zichtbaar: het vindt ofwel achter de schermen plaats (in depots, restauratieateliers en op kantoren) of buiten de deur, vaak in het buitenland. Met de komst van Depot Boijmans Van Beuningen zullen de werkzaamheden grotendeels zichtbaar worden voor publiek.

De sector heeft 23 medewerkers op 21,02 fte. Daarnaast zijn er vrijwilligers en stagiaires werkzaam ter ondersteuning van de collectie-registratie, de bibliotheek en depotbeheer en tijdelijke medewerkers voor de projecten ter voorbereiding van het depot. Alle middelen die nodig zijn voor onderzoek, restauratie, aankopen et cetera worden uit bijdragen van buiten gegenereerd. In 2020 wordt 1,6 miljoen euro door derden beschikbaar gesteld.

Depot Boijmans Van Beuningen

De voorbereidingen voor het eerste volledig publiek toegankelijke kunstdepot ter wereld worden steeds concreter. Vanaf de opening zal vrijwel de gehele collectie in het depot zichtbaar zijn. In 2020 worden de voorbereidingen op de grootste collectieverhuizing uit de geschiedenis van het museum – meer dan 151.000 objecten vanuit vijf externe locaties naar het depot – verder uitgewerkt. Standaard verpakkingen en transportmiddelen zijn ontwikkeld en vervaardigd. Het project kleurcoderen, waarbij ieder

object een kleurlabel met de toekomstige standplaats krijgt vordert naar een plaatsingsgraad van 95%. Door vertragingen in het bouwproces wordt de verhuizing verplaatst naar voorjaar 2021, maar de sector is er klaar voor!

Aan het verhuizen van de collectie gaat de inrichting van de depotruimtes vooraf met rekken en systemen van de firma Bruynzeel. Eind van het jaar is de inrichting ervan vrijwel voltooid op de fotodepots en het metaaldepot na, waar het klimaat nog niet op orde is. Het ontwerp van de inrichting van de vier professionele restauratieateliers, de fotostudio, de art handlingruimtes en de werkplaatsen is voltooid, en moet ook nog worden uitgevoerd. De film- en videocollectie is in 2020 wat betreft het analoge filmmateriaal gedigitaliseerd door Haghefilm en verduurzaamd door LIMA. In 2021 volgt de videocollectie. In het depot wordt via een publieksvriendelijke interface in

twee studiecabines en in een programma voor de filmzaal vanaf de opening de time-based media-collectie van circa 300 films volledig toegankelijk gemaakt voor het publiek.

Tijdens de jaren van renovatie van het museumgebouw worden herinstallaties voorbereid van semi-vaste kunstwerken en restauraties daarvan gedaan. Zo loopt er een onderzoek naar *Infinity Mirror Room, Phalli's Field (Floor Show)* (1965/1998) van Yayoi Kusama. In het depot zal de conservering van deze installatie een van de eerste projecten in de restauratieateliers zijn. Publiekslieveling *Untitled (Manhole)* van Maurizio Cattelan komt, nu het museum gesloten is, terug in een van de atriumvitruines in het depot. Het kunstwerk wordt in Milaan gescand voor een nieuwe editie, en ook lukt het dit jaar om 'Mr. Boijmans', die al jarenlang een bruikleen was, definitief voor het museum te verwerven.

Inrichting van het schilderijendepot met rekken van Bruynzeel, foto Aad Hoogendoorn

Aanwinsten

Het museum verwerft in 2020 in totaal 662 objecten (waarvan 650 in volledig eigendom en 2 werken in gedeeld eigendom).

Waarvan:

- 73 aankopen
- 541 schenkingen
- 38 overdrachten
- 10 langdurige bruiklenen

Het bescheiden eigen budget voor aankopen (50.000 euro) wordt in 2020 in belangrijke mate aangevuld met gelden van huisstichtingen en derden, waaronder @Boijmans, Stichting Endowment Museum Boijmans Van Beuningen, Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, Stichting Fonds Willem van Rede, Stichting Van Beuningen/Peterich Fonds, Stichting Lucas van Leyden, de BankGiro Loterij, Vereniging Rembrandt, het Mondriaan Fonds en enkele particulieren. In totaal is voor ruim 1,8 miljoen euro gekocht, een bedrag waarin de waarde van de schenkingen niet is meegenomen.

Een groot deel van de aankopen is eigendom geworden van de gemeente Rotterdam. Er worden dit jaar belangrijke aanwinsten gerealiseerd op het gebied van de moderne en hedendaagse kunst. Het museum verwerft de installatie *Bunkhouse* van Paul McCarthy. Het is het eerste monumentale werk van McCarthy in een Nederlandse collectie, naast de eerder omstreden *Santa Claus* die inmiddels onderdeel is van het Rotterdamse straatbeeld. *Bunkhouse* is te zien in het succesvolle *Boijmans Ahoy drive-thru museum*. De tentoonstelling in Ahoy zet aan tot meer aanwinsten, ook werken van Bas van Beek worden aangekocht voor de collectie en een particuliere verzamelaar schenkt spontaan het mysterieuze *L'Ange du Foyer* van Cyprien

Gaillard. Ook krijgt het museum een bijzondere schenking uit de nalatenschap van Helena van der Kraan. Een ander topstuk dat de collectie in 2020 verrijkt is het schilderij *Apollo* van Max Beckmann, een zeer belangrijke aanwinst waarvoor het museum uit alle windrichtingen wordt gecompimenteerd. Op het gebied van vormgeving worden vijf keramische vazen van Sebastian Scheid gekocht en krijgt het museum een klok van de Rotterdamse vormgever Siem van den Hoonard. Het museum verwerft verder onder meer het bijzondere prentenboek *Songes drolatiques du pantagruel* uit 1565 dat fraai aansluit bij zowel de beeldtaal van Bosch als van de surrealisten, dit dankzij de steun van de Vereniging Rembrandt en de Stichting Lucas van Leyden, drie zestiende-eeuwse landsknechten van Sebald Beham en Erhard Schön en 25 werken op papier van Herman Kruyder. Ook wordt een surrealistisch werk van André Masson verworven, mogelijk gemaakt door de Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds en Carel Blotkamp en zijn zuster Rina. Blotkamp schenkt ook een postuum geprint computerwerk van zijn overleden partner Hoos. Dit jaar ontvangt het museum diverse schenkingen en nalatenschappen, verscheidene geschenken springen eruit: een bijzonder, intiem schilderij van Co Westerik, een zelfportret samen met zijn zieke hond, geschonken door Jan Christiaan Braun uit de Collectie Over Holland; de schenking van de indrukwekkende surrealistische bibliotheek van het verzamelarsechtpaar Vancrevel en de Jong, en de omvangrijke collectie tekeningen van beeldhouwer Fred Carasso. De meest curieuze schenking is misschien wel een dodenmasker van meestervervalsers Han van Meegeren, dat het museum in de historische context van de geschiedenis van de *Emmaüsgangers* en andere valse Vermeers zal kunnen tonen.

De drie Maria's aan het graf op de Van Eyck tentoonstelling in het Museum voor Schone Kunsten in Gent, foto David Levene

Er zijn in 2020 geen objecten uit de geregistreerde collectie ontzamd via de LAMO.

Zie voor een volledig overzicht van de aanwinsten bijlage A.

Bruiklenen aan derden

Sinds 1 september 2017 hanteert het museum een bruikleenstop vanwege de vele voorbereidende werkzaamheden voor de renovatie en het depot. Reeds aangevraagde werken zijn nog in behandeling genomen en reeds toegezegde bruiklenen vinden nog door-gang. Een uitzondering wordt gemaakt voor werken die getoond worden tijdens het project Boijmans bij de Buren, dat van 2019-2021 de collectie zichtbaar houdt in acht collega-instellingen in Rotterdam en het

reizende tentoonstellingsprogramma van BVB Collections. Ook aan tentoonstellingen van levende kunstenaars worden werken uitgeleend. Bruikleenaanvragen voor 2022 en verder, dus na de opening van het depot, worden dit jaar weer in behandeling genomen.

Door de covid-19-crisis ontstaan problemen bij bruiklenen die reeds op reis waren, maar waarvan de tentoonstelling in eerste instantie niet kan worden geopend, of moet worden verzet of verlengd. Gedurende het jaar wordt met veel flexibiliteit en creativiteit in samenwerking met de bruikleennemers en transporteurs elk probleem opgelost. Voor het eerst is geëxperimenteerd met digitaal koerieren, omdat koeriersreizen soms niet mogelijk zijn. Tussen registrars en collectiehoofden is hierover landelijk en internationaal

veel overleg en uitwisseling van bevindingen. Mogelijk zal hier in de toekomst, ook wanneer reizen weer mogelijk wordt, vaker gebruik van worden gemaakt omwille van milieu en tijdsinvestering, mits de conditie van de kunstwerken het toelaat.

Het grootste bruikleen in 2020 is ten behoeve van de tentoonstelling *This is Surrealism!* in het Cobra Museum, waar in de zomermaanden vele topstukken van de collectie surrealisme te zien zijn. Door covid-19 is de selectie wel drastisch verkleind, opdat er voldoende afstand kan worden gehouden door het publiek.

In het kader van Boijmans bij de Buren worden tientallen werken uitgeleend aan het Chabot Museum voor *Kunst stelt alles voor* en evenzeer aan *Remix Rotterdam* in het Wereldmuseum. Het museum is ook intensief bij de voorbereiding en productie van deze exposities betrokken. In Nederland zijn verder kunstwerken toegezegd aan tentoonstellingen gewijd aan Olphaert den Otter en J.H. Moesman in respectievelijk Museum Belvédère in Heerenveen en Centraal Museum in Utrecht. In het verlengde van de succesvolle Pieter de Hooch-tentoonstelling in Het Prinsenhof in Delft is *Het lege glas* in langdurig bruikleen gegeven.

De *Heilige Antonius Abt* van Ercole de'Roberti reist naar een unieke tentoonstelling in Bologna waar alle onderdelen van het polyptiek voor het eerst tezamen zijn gebracht. Op de Van Eyck tentoonstelling in het Museum voor Schone Kunsten in Gent, die helaas maar zes weken open is, kan de *Drie Maria's aan het graf* niet ontbreken. Voor de grote monografische Bruce Nauman-tentoonstelling in Tate Modern is *Double Steel Cage Piece* uitgeleend.

Het prentenkabinet verzorgt bruiklenen voor enkele belangrijke monografische tentoonstellingen rondom Nicolaes Maes in The National Gallery in Londen en de jonge Rembrandt in het Ashmolean in Oxford.

	Nationaal	Waarvan Boijmans bij de Buren	Internationaal	Totaal
Moderne kunst	69	37	3	72
Prenten en tekeningen	30	0	9	39
Oude kunst	19	19	2	21
Kunstnijverheid en design	44	41	0	44
Bibliotheek	15	0	0	15
Archief	1	0	0	1
Stadscollectie	2	2	0	2
Totaal	180	99	14	194

Exclusief nieuw langdurig bruikleen: *Het lege glas* van Pieter de Hooch gaat naar Museum Prinsenhof Delft.

Zie voor een volledig overzicht van de bruiklenen aan derden bijlage A.

BVB Collections

De gevolgen van covid-19 spelen ook de projecten van BVB Collections parten. Door de sluitingen van musea wereldwijd en de gevolgen daarvan voor de tentoonstellings-programmeringen worden veel projecten opgeschoven. Eén project waarvan de voorbereidingen in volle gang zijn, wordt helaas geannuleerd: de *Best of Boijmans*-tentoonstelling die in het voorjaar en de zomer van 2021 zou plaatsvinden in de National Gallery Londen. Ondanks dat deze in Londen niet doorgaat, wordt er wel overeenstemming bereikt met het Rijksmuseum Amsterdam en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen om een variant van deze tentoonstelling te

maken. De tentoonstelling met de surrealistische collectie van het museum die in december 2020 in het Te Papa Tongarewa Museum in Wellington zou openen, wordt verschoven naar juni 2021. Het contract met de venue daaropvolgend in Seoul wordt eind 2020 getekend. Met andere venues binnen en buiten Europa wordt verder gesproken over de nieuwe programmering voor zowel de surrealisten als ook andere deelcollecties van het museum.

Conservering en restauratie

In voorbereiding op de verhuizing is een groot aantal schilderijen droog gereinigd en voorzien van een achterkantbescherming. Het blijkt nodig enkele schilderijen met instabiele verf te voorzien van een 'facing', een beschermend laagje papier. Dit zal na de verhuizing worden verwijderd door een schilderijenrestaurator. Verder zijn er conditiecontroles en -rapportages opgesteld en conserveringen uitgevoerd voor toegezegde bruiklenen en voor de projecten Boijmans bij de Buren en BVB Collections. Om uitgeleend te kunnen worden aan het Cobra Museum is een zeer fragiel boekomslag uit 1947 naar ontwerp van Marcel Duchamp geconserveerd. Het omslag toont een vrouwenborst van schuimrubber, gemonteerd op karton binnen zwart fluweel. Het kunststofschuim is door een natuurlijk proces gedegradeerd en vertoont verkrumming, scheuren, barsten, en brokkelingen. Het schuimrubber is geïmpregneerd met een stabiliserend middel, ontbrekende delen zijn aangevuld met Japans papier. Hoewel de titel van het object *Prière de toucher (Gelieve aan te raken)* luidt, is het werk ook na restauratie uiterst kwetsbaar en dient hanteren tot een minimum te worden beperkt. Na terugkomst uit het Cobra Museum is dit object zuurstofarm verpakt om de achteruitgang van het materiaal te vertragen.

Voor de tentoonstelling *Maritieme Meesterwerken* bij het Maritiem Museum is behalve een monumentale negentiende-eeuwse schilderijlijst ook een ijsgezicht van Hendrick Avercamp uit de zeventiende eeuw gerestaureerd. De verf in de luchtpartij bleek in het verleden behandeld met een verf die in de loop der tijd is uitgeslagen, waardoor de lucht vlekkelig toont. Ook het vernis is sterk vergeeld en dat geeft het schilderij een sombere sfeer. Bij de restauratie is tevens het parket op de achterzijde losgehaald zodat de gemonteerde houten latten werking van het paneel onder invloed van luchtvochtigheid toelaten.

	Conserveringen	Restauraties
Oude kunst	9	1
Moderne kunst	154	5
Toegepaste kunst	2	0
Werken op papier	168	11
Totaal	333	17

Registratie en documentatie

Het collectieregistratiesysteem The Museum System (TMS) wordt continu aangevuld met nieuwe gegevens. Nieuwe aanwinsten en bruiklenen worden in TMS geregistreerd en gegevens uit een aantal grote projecten ter voorbereiding op de verhuizing naar het depot worden direct in het systeem verwerkt. Ook tentoonstellingsgegevens en inkomende bruiklenen worden in TMS verwerkt. Een lang gekoesterde wens gaat in vervulling met het aannemen van een medewerker TMS en een collectieregistratie medewerker die de applicatiebeheerder TMS en de gehele sector Collectie en onderzoek ondersteunen in het verbeteren van werkprocessen, opschonen van dubbele en foutieve invoer uit

De vereniging van Engeland en Schotland van Peter Paul Rubens wordt gescand voor het Smart*Light project (links) en een ijsgezicht van Hendrick Avercamp wordt gerestaureerd

het verleden en het verder professionaliseren van de registratie van objecten. Het nieuw gevormde TMS-team heeft ook de configuratie van de nieuwe applicatie Conservation Studio op zich genomen. Deze applicatie maakt het mogelijk om conserverings- en restauratieprojecten digitaal vast te leggen en te monitoren.

Het Documentatiecentrum werkt in 2020 wederom verder aan het rechtenvrij maken van afbeeldingen van werken uit de collectie. Gedurende de eerste lockdown hebben medewerkers van depotbeheer en de technische dienst die niet op locatie konden werken, hierin ondersteund. Ondertussen zijn van 122.134 objecten de auteursrechten geregeld, hiervan 2.678 in 2020. Er is gestart met een meerjarig project om het museale archief op te schonen en naar de huidige standaarden te indexeren.

Enkele cijfers uit TMS:

Aantal objectverplaatsingen in TMS:	11.389
Aantal mutaties in objectrecords:	181.196
Aantal nieuwe objectrecords:	1.361
Aantal gevalideerde objectrecords ('BoijmansBasis'):	2.939

Aantal geregelde (auteursrecht) licenties:	176
Aantal extra objecten online door getekende licenties:	2.678
Retro-invoer auteursrecht publiek domein: objecten en 4.458 kunstenaars	37.785

Cijfers beeldmateriaal:

Aantal beeldbestellingen:	300
Aantal in TMS gekoppelde foto's:	3.991

Depotproject fotografie

In het eerste kwartaal is het depotproject fotografie afgerond. Het streven om voor de verhuizing naar het depot van 9.000 extra objecten een professionele opname te hebben is ruimschoots gehaald, met 9.413 foto's. De foto's worden gekoppeld in TMS, waarna het professionele beeldmateriaal ook in de collectie online zichtbaar is. Na de afronding van dit

project is ook de gehele röntgencollectie die alleen fysiek raadpleegbaar was, gedigitaliseerd. In de zomer heeft een fotograaf alle 1.273 losse röntgenfilms gefotografeerd en deze gedigitaliseerde films vervolgens ‘gesticht’ – hierbij worden verschillende opnamen van een schilderij aan elkaar bevestigd zodat ze één röntgenbeeld vormen. Van 237 schilderijen en een kleine groep sculpturen zijn de röntgenfilms (binnenkort online) toegankelijk.

Herkomstonderzoek

Uit het herkomstonderzoek dat als project in 2018 is afgerond, is een aantal kunstwerken naar voren gekomen waar het museum extra aandacht aan besteedt en die in aanmerking komen om te worden voorgelegd aan de Restitutiecommissie. Uit de nalatenschap van de heer Vita Israël heeft het museum in samenwerking met de erven twee objecten, een kandelaar en wijwateremmer voorgelegd aan de Restitutiecommissie. Deze objecten kwamen in 1968 als bruikleen in het museum en gingen in 1994 over in een schenking. De heer Vita Israël pleegde in de nadagen van de Nederlandse capitulatie zelfmoord, een daad die gezien wordt in verband met de dreiging die uitging van het naziregime. De Restitutiecommissie heeft dan ook geoordeeld dat de gemeente Rotterdam en het museum gehouden zijn tot restitutie van deze objecten. In het najaar van 2020 zijn de objecten overgedragen aan de erven.

Voormalige collectie Koenigs

In 2019 wordt een cassatieprocedure gestart door Christine Koenigs c.s. nadat het Gerechtshof Den Haag in hoger beroep in het voordeel van het museum heeft beslist. Eerder heeft de rechtbank te Rotterdam de eigendomsclaim op een deel van collectie Koenigs al afgewezen. De rechtbank achtte het niet bewezen dat een deel van de collectie Koenigs niet in eigendom van het museum, maar een

nog steeds voortdurend bruikleen uit het interbellum was. Op basis van intensief archiefonderzoek en reconstructie van de contacten in de jaren dertig tussen het museum en de verzamelaar Franz Koenigs bleek de bruikleenclaim ongegrond. In het najaar van 2020 heeft de Hoge Raad ook de klacht van Christine Koenigs c.s. afgewezen. In rechtszaken sedert 1997 is tot op heden elke bestuursrechtelijke en civielrechtelijke claim van (een deel van) de erven Koenigs ongegrond gebleken.

Bibliotheek

In het tijdelijk onderkomen in het Stadsarchief Rotterdam kunnen als gevolg van de coronacrisis maar weinig bezoekers worden ontvangen. Geplande werkzaamheden zijn zoveel mogelijk uitgevoerd. Helaas zijn er ook projecten – zoals het opschonen van fysieke documentatie, het invoeren van de veilingcatalogi en het op objectniveau ontsluiten van de eigen catalogi – zo goed als stil komen te liggen. In de periode dat de bibliotheek wel open mag, twee dagen per week, met maximaal twee gelijktijdige bezoekers, is de dienstverlening aan medewerkers en online bezoekers voortgezet. Werkzaamheden die wel doorgang vinden zijn het verbeteren van gegevens in het digitale bibliotheekstelsel Adlib en titels voorzien van een OCLC-nummer – vooruitlopend op een aansluiting bij WorldCat in de toekomst. Inmiddels zijn 27.823 records voorzien van een OCLC-nummer. In de periode dat werken in het archief is toegestaan, is ook gewerkt aan de digitalisatie van de analoge museumgeschiedenisfoto's. Inmiddels zijn alle mappen met gebouwfoto's gedigitaliseerd evenals tentoonstellingsoverzichten tot en met 1968. In het afgelopen jaar zijn in de tentoonstelling *This is Surrealism! The Boijmans Masterpieces* in het Cobra Museum, 16 antiquarische publicaties uit de museumbibliotheek getoond.

Zie voor bezoekersaantallen en andere kengetallen bijlage B.

De röntgencollectie is gedigitaliseerd, waaronder de röntgenfoto van het zelfportret van Fabritius, waarop zichtbaar is dat hij zich eerst met witte kraag afbeeldt

Onderzoek

Dankzij een prestigieuze beurs van de Getty Foundation in Los Angeles loopt sinds 2018 een meerjarig onderzoek naar de collectie vroege Italiaanse tekeningen (386 bladen uit de periode 1400-1600), waarvan de resultaten in 2022 gepubliceerd worden in een digitale bestandscatalogus. Hieraan werken achtereenvolgens drie jonge kunsthistorici elk een jaar lang mee als 'Boijmans-Getty Paper Project Research and Curatorial Fellow', evenals een onderzoeksassistent voor anderhalf jaar. Vanwege de coronapandemie vervallen de geplande studiereizen naar Florence en Parijs. In september vindt online de tweede Expert Meeting plaats met specialisten uit binnen- en buitenland, met als doel de toeschrijvingen van alle werken te checken. De belangrijkste vondst van de succesvolle bijeenkomst is dat twee anonieme

tekeningen van de hand zijn van de Noord-Italiaanse kunstenaar Girolamo Romanino (1485-1566, leefde in Brescia).

Het museum is betrokken bij twee nieuwe grote onderzoeksprojecten, namelijk het project Fotografie (collectiekennis 2.0) van de Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK) in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en een groot aantal andere musea en het museale samenwerkingsproject Duurzame toegankelijkheid digitale kunst van LIMA. De wetenschappelijke onderzoeksprojecten Drawing out Rembrandt van het Netherlands Institute for Conservation+ Art+Science+ (NICAS) naar Rembrandts inkttekeningen en het Marks on Art project, naar meestertekens op middeleeuwse beelden, kennen geen voortgang dit jaar met betrekking tot de collectie van het museum.

Het internationale onderzoeksproject Smart*Light waarbinnen universiteiten, bedrijven, musea en onderzoeksinstituten uit België en Nederland samenwerken aan de ontwikkeling van een mobiele, geavanceerde röntgenbundel loopt al enige jaren. Het museum is hierbij betrokken vanwege de mogelijkheden die deze 'tafelmodel synchrotron' gaat bieden voor onderzoek naar kunstvoorwerpen. De verwachting is dat met deze scanmethode de verschillende lagen waaruit een schilderij is opgebouwd beter in beeld kunnen worden gebracht. De nieuwe machine zal ook worden ingezet bij medisch en metallurgisch onderzoek. Door problemen met de levering van een aantal cruciale onderdelen en beperkte toegang tot de onderzoeksfaciliteiten door covid-19 is twee jaar uitstel toegekend door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (Interreg Vlaanderen-Nederland). Desondanks kan het schilderij *De vereniging van Engeland en Schotland* van Peter Paul Rubens in het najaar door wetenschappers van de Universiteit Antwerpen met XRF en XRD worden gescand. Deze scans zullen als referentie dienen voor de nieuwe Smart*Light techniek.

Het museum ontvangt een aantal beurzen voor jonge wetenschappers en conservatoren van het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Mondriaan Fonds en de Vereniging Rembrandt. Deze jonge professionals, Marthe Kes en Mireille Linck, werken mee aan respectievelijk een Boijmans Studie over de geschiedenis van de collectie vormgeving en onderzoek naar de prenten van Piranesi en de Friedrich August Albums en een onderzoekproject naar negentiende-eeuwse schilderijlijsten.

Publicaties

In 2020 verschijnt na een internationaal onderzoek van meerdere jaren op drie continenten de Boijmans Studie van Els Hoek over James Lee Byars, een van de belangrijkste Amerikaanse kunstenaars van de tweede helft twintigste eeuw, van wie het museum in de afgelopen jaren prachtige brievencollecties en objecten verwierf en die in de jaren tachtig in het museum exposeerde. De geplande lancering bij Donner kan door de pandemie niet doorgaan. Een Boijmans Studie over de verzameling surrealistische kunst en literatuur van het echtpaar Vancrevel en De Jong, van wie het museum sinds 2018 verschillende grote schenkingen ontving, is in de maak. In de aanloop naar haar pensionering in 2021 werkt senior conservator Mienke Simon Thomas aan een Boijmans Studie over de collectie vormgeving. Deze publicaties worden mogelijk gemaakt door het Fonds Westershuis. In het kader van de geplande *Best of Boijmans*-tentoonstellingen en de Zilveren Opening van het depot verschijnt dit jaar een gelijknamige handzame publicatie met hoogtepunten, vormgegeven door Tessa van der Waals. De voorbereidingen voor een boek over Depot Boijmans Van Beuningen, dat bij de opening in 2021 zal worden gepresenteerd, zijn in volle gang.

Naast gedrukte publicaties wordt verder gewerkt aan het nieuwe format voor digitale bestandscatalogi, waarvan het museum er inmiddels drie online heeft staan: vroege Nederlandse tekeningen, Rembrandt prenten en de collectie surrealisme. In 2022 zal de bestandscatalogus Italiaanse tekeningen (met dank aan het Getty Paper Project) ook online worden gepubliceerd. Een nieuwe ontwikkeling is de publicatie van wetenschappelijke artikelen online, die van hetzelfde format gebruik maken. Dit jaar verschijnt het eerste artikel: 'Documenting Curatorial Practices in Dutch Art Museums, 1945-Today' van Rachel Esner en Fieke Konijn.

Restauratie

Foto Jip Peeks

Schilderijlijst

onbekend (Frankrijk?), na 1844 (ca. 1860-1890?) behorend bij het schilderij *Gezicht op de rede van Vlissingen* door Théodore Gudin, 1844
buitenmaat: 203 × 257,7 cm
Restauratie uitgevoerd door: Camille Marchand

In de aanloop naar de tentoonstelling *Maritieme Meesterwerken*, een samenwerking binnen het Boijmans bij de Burenproject, is de lijst die bij de verwerving in 1891 om het schilderij *Gezicht op de rede van Vlissingen* van Théodore Gudin zat, gerestaureerd. De vergulding van de grote en zware lijst is in het verleden waarschijnlijk door ondeskundig reinigen beschadigd geraakt en daarom met bronsverf overgeschilderd. Deze is verkleurd, de kwetsbare ornamenten zijn vuil geworden en gebroken, de vergulding is deels verdwenen en één van de hoeken is verbogen. Aanvankelijk is gedacht dat de holle orna-

menten van de lijst uit papier-maché bestaan, een zeldzaam materiaal voor een schilderijlijst maar wel bekend van geornamenteerde plafonds. Uit analyse bleek dat het gaat om een mengsel van vlasvezel, dennenhars (lijn)olie en vermoedelijk beenderzwart. De lijst is droog gereinigd, de losse delen zijn vastgezet en de bronsverf is verwijderd. De verbuiging van de hoek is verholpen en de beschadigde ornamenten zijn aangevuld met een mengsel van krijt en lijm. Ten slotte volgde de vergulding. Het schilderij van Gudin is sinds 1907 in bruikleen bij het Maritiem Museum Rotterdam. De twee musea hebben de restauratie samen gefinancierd. Het restauratieproject vormt de opmaat voor een grootschalig onderzoek en conserveringsproject van negentiende-eeuwse schilderijlijsten in de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen in het depot in 2022.

Christel van Hees

hoofd conservering en restauratie

Aanwinsten

Foto Ernst Moritz

Cyprien Gaillard *L'Ange du foyer (Vierte Fassung)*, 2019

holografisch LED-display, gegalvaniseerd stalen standaard
160 × 75 × 20 cm
aankoop Sprüth Magers, Londen met steun van een particulier via Stichting Endowment Museum Boijmans Van Beuningen

Cyprien Gaillards (1980) werk *L'Ange du foyer (Vierte Fassung)* werd voor het eerst getoond tijdens de Biënnale van Venetië in 2019 in het centrale paviljoen van de Giardini. Het was opgenomen in de tentoonstelling *May You Live in Interesting Times* samengesteld door Ralph Rugoff. Hoewel Gaillards kunstpraktijk uitgaat van architectuur en deconstructie, het failliet van de ideologie van het modernisme en het eenzijdige perspectief hierop, lijkt dit werk anders van vorm en discours. Het kleurrijke holografische LED-display draait

zichzelf eindeloos rond, schijnbaar los van een scherm of andere drager. Het hologram is geïnspireerd op Max Ernst's gelijknamige schilderij uit 1937: *Ange du foyer*, een voorstelling van een vogelachtig monster, dat de opkomst van het fascisme in Europa in de jaren dertig symboliseert. In Gaillards *loop* van 8 seconden is deze gevallen engel veroordeeld tot het alsmat herhalen van dezelfde bewegingen. Door zichzelf te doen opleven herinnert de engel ons aan de potentiële destructieve kant die we in ons hebben, en de voor de hand liggende opleving van totalitarisme. Het werk was afgelopen zomer te zien in de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*. Met zijn innovatieve maar tragische boodschap over de menselijke conditie sluit het goed aan bij de kunst van de surrealisten.

Francesco Stocchi
conservator hedendaagse kunst

Foto Studio Tromp

François Desprez *Les songes drolatiques de Pantagruel*, 1565

prentenboek met 120 houtsneden
155 x 101 mm
aankoop Librairie Camille Sourget, Parijs, met steun van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Themafonds Middeleeuwen en Renaissance) en Stichting Lucas van Leyden

Rabelais, Bosch, Bruegel, Dalí – het zijn grote namen waarmee *Les songes drolatiques de Pantagruel* geassocieerd worden. De uitgever van dit kleine prentenboek, Richard Breton, begon daar al mee toen hij het in 1565 in Parijs publiceerde als het 'laatste werk' van de schrijver François Rabelais en het vernoemde naar diens bestseller over de reus Pantagruel. *Songes drolatiques* (grappige dromen) bestaat uit een catwalk van 120 gedochten: vreemdsoortige wezens, combinaties van mens en dier, insect, plant en object. De meeste figuren staan op twee benen, maar vaak

hebben ze een vogel- of vissenkop en hun lijf kan bestaan uit een kookpot, kruik, klok, ton of trommel. Ze doen onmiddellijk denken aan de hybride monstertjes van Jheronimus Bosch en Pieter Bruegel en hebben daar inderdaad meer mee te maken dan met het werk van Rabelais. Sommige motieven zijn zelfs rechtstreeks ontleend aan prenten van Bruegel. De houtsneden worden tegenwoordig toegeschreven aan de Parijse ontwerper en prentuitgever François Desprez (gest. vóór 1587).

In de twintigste eeuw kwamen de *Songes drolatiques* onder de aandacht van de surrealisten, die er geestverwantschap in ontdekten. Salvador Dalí bedacht in 1973 variaties op de toen vier eeuwen oude prenten in een reeks van 25 litho's. Zo vormen de *Songes drolatiques* een schakel in de keten van de fantastische kunst die leidt van de late middeleeuwen tot het surrealisme en zijn nog altijd levende traditie.

Peter van der Coelen
conservator prenten en tekeningen

Foto Studio Tromp

Matthijs Terwesten Allegorie op de Kunsten, 1694

grafiet, pen in bruine inkt, bruin en grijs
gewassen

375 x 475 mm

aankoop Sotheby's New York, met steun van
de BankGiro Loterij

Eind januari, voordat de coronapandemie ook de kunstwereld verlamt, kan een mooie representatieve tekening van Matthijs Terwesten (1670-1757) worden aangekocht. Van deze Haagse kunstenaar had het museum nog geen werk in de collectie. Uitgebeeld is een allegorie op de kunsten, met als centrale figuur een vrouwelijke personificatie van de Schilderkunst zittend voor een door een putto recht op gehouden paneel, met schilderstok en penseel in haar handen. Aan haar voeten liggen een buste, een torso en een boetseerspatel, verwijzend naar de Beeldhouwkunst. De staande vrouw rechts naast haar houdt

een perspectieftekening omhoog. Op de grond liggen nog twee tekeningen. Boven hen balanceert op één teen Hermes (Mercurius). Rechts onder zien we drie vrouwen, waarvan twee door hun attributen herkenbaar als personificaties van de Bouwkunde (met een bouwtekening) en de Meetkunde (met een globe en een passer). Voor hen zit een mannelijke personificatie van (mogelijk) de Geschiedenis. De identificatie van de groep linksonder, begeleid door Pallas Athene op een wolk, is niet helemaal duidelijk. Links bovenin zweeft Fama, blazend op haar bazuin, vergezeld van putti die een banderol vasthouden met daarop, behalve de naam van de kunstenaar en het jaartal 1694, de titel van een vijftig getekende voorstellingen omvattende Odysseus-reeks, waarvan er nu 21 bekend zijn.

Albert Elen

senior conservator tekeningen en prenten

Detail. Foto Ernst Moritz

Paul McCarthy Bunkhouse, 1996

installatie

aankoop Philip en Inge van den Hurk, met
steun van het Mondriaan Fonds, Stichting
Fonds Willem van Rede en de BankGiro
Loterij / gedeeltelijke schenking Philip en
Inge van den Hurk

Een spoorlijntje, de puffende geluiden van een stoomlocomotief, een stapelbeddenhuis op spoorchassis, cowboys die hun verveling verdrijven. Op het eerste gezicht een filmdecor uit een doorsnee western, bij nadere kennismaking onmiskenbaar de set van een installatie van Paul McCarthy (1945). Na een begin als performancekunstenaar in de jaren zeventig, ontwikkelde McCarthy zich in enkele decennia tot het *bête noir* van de Amerikaanse hedendaagse kunst. In zijn oeuvre neemt hij met snijdende persiflages de Amerikaanse droom op de hak en kaart onrecht, onderdrukking en schijnheiligheid aan. In zowel zijn films, sculpturen als installaties gebeurt dat

met uitbundige erotomane en compulsieve inspiraties. Geen president, geen Hollywood filmheld, geen karakter van Disney lijkt te ontkomen aan McCarthy's ongebreidelde spot. Het bekritisieren van de schaduwzijde van de Amerikaanse samenleving deelt hij met kunstenaars als Bruce Nauman, Cindy Sherman, Matthew Barney en niet in de laatste plaats Mike Kelley, de west-coast kunstenaar met wie hij midden jaren negentig samenwerkt. Van McCarthy werd nog geen monumentale installatie door een Nederlands museum verzameld, wel films en kleinere sculpturen. Zijn thematiek komt terug in menig oeuvre van kunstenaars in onze verzameling en is verwant met de werken en geschriften van surrealisten als Breton, Moesman, Bellmer en Zürn. *Bunkhouse* werd in 2020 als aankoopvoorstel getoond in de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum* en na een nationale fondsenwervingsactie aangekocht.

Sjarel Ex

directeur

Sebastian Scheid Hohe Vasen, 2012-2017

steengoed, glazuur

53,2 x 10,2 cm; 44,6 x 10,4 cm; 48 x 12,2 cm
aankoop kunstenaar, bruikleen Stichting
Museum Boijmans Van Beuningen, aange-
kocht met gelden uit de nalatenschap van
Koster & Quist

De *Hohe Vasen* van de Duitse Sebastian Scheid (1962) zijn grillig, statig en speels tegelijk. De vazen worden op een speciale manier gemaakt. De klei wordt gerold in een massieve rol en omsloten met een vorm (klem) over het gehele oppervlakte. Vervolgens slaat Scheid een deuk in het midden van de rol. Nadat de klem is verwijderd, krijgen de vazen hun vorm. Met een structuurhamer slaat Scheid op de rol. Elke slag geeft een afdruk in de klei. De reactie van de zachte klei, de hoek waaruit geslagen wordt en de kracht van het slaan bepalen

uiteindelijk de vorm en de huid. Scheid brengt het glazuur dun aan met een kwastje zodat de structuur van de huid optimaal zichtbaar blijft. Hierna wordt het werk gestookt. Hoewel hij volgens een vaste manier werkt is het uiteindelijke resultaat onvoorspelbaar, afhankelijk van de reactie van de klei op de actie van de maker. De ambachtelijkheid van Scheids werkproces vormt een groot contrast met moderne technieken, zoals de 3D geprinte vazen van Olivier Van Herpt die het museum ook recent verwierf. Samen laten ze zien hoe divers het materiaal klei ingezet kan worden voor het creëren van vernieuwende vormen. Deze aanwinst van Scheid is een belangrijke aanvulling op het eerdere werk van zijn hand dat zich al in de collectie bevond en geeft inzicht in de ontwikkeling van zijn ontwerppraktijk.

Nora Leijen

Registrar kunstnijverheid en vormgeving

Foto Studio Tromp

Max Beckmann Apollo (voorheen Dream in the Caves), 1942

olieverf op doek, 69,5 x 89,5 cm
aankoop Marie-Louise von Motesiczky
Charitable Trust, Londen, met steun van de
Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar
Themafonds Moderne kunst, Dura
Kunstofonds en het Prins Bernhard
Cultuurfonds) en Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen / gedeeltelijke
schenking Marie-Louise von Motesiczky
Charitable Trust

Max Beckmann (1884-1950) leefde tussen 1937 en 1947 in ballingschap in Nederland, nadat zijn expressionistische kunst in Duitsland *entartet* was verklaard. Ondanks de moeilijke omstandigheden was dit een van de productiefste periodes in zijn leven. In het schilderij *Apollo* rijdt de zonnegod op een gevleugeld beest dat aan een luipaard doet denken. Toortslicht verlicht een grot, met doorkijkjes naar een ondergronds gangstelsel. Het is treffend dat Beckmann de

grotten van Valkenburg, die hij had bezocht en die eeuwenlang een beschermplek waren voor soldaten en bewoners, gebruikt als een duister oord waar Apollo licht brengt. Beckmann kreeg tijdens de oorlog weinig waardering in Nederland. Hij vond steun en vriendschap bij kunsthandelaar Helmuth Lütjens. Het imposante portret van Lütjens, zijn vrouw en hun dochter Annemarie werd in 2009 door Museum Boijmans Van Beuningen verworven uit de nalatenschap van mevrouw N.J. Lütjens-van der Boom. In 2017 kreeg het museum een grote schenking van de Marie-Louise von Motesiczky Charitable Trust. De joodse Von Motesiczky, die na de Anschluss vanuit Wenen naar Engeland was gevlucht, had les gevolgd bij Beckmann aan de Städelschule waar zij hem voorstelde aan zijn tweede vrouw Mathilde (Quappi). Ze bleven levenslang vrienden. Quappi liet *Apollo* na aan Von Motesiczky. Het museum is verheugd dit indrukwekkende schilderij te mogen verwerven.

Sandra Kisters

hoofd Collectie en onderzoek

Foto Studio Tromp

Co Westerik Man met zieke hond, 1990

olieverf, tempera en alkylid op doek
75 x 100 cm
schenking Jan Christiaan Braun uit de
Collectie Over Holland

Co Westerik (1924-2018) en Museum Boijmans Van Beuningen onderhielden decennialang een goede band. Mooie exposities volgden elkaar op en er kwam een gespreide verzameling tot stand van 10 schilderijen en ruim 152 werken op papier. Afgelopen jaar ontving het museum als schenking dit aandoenlijke schilderij. We kijken naar een intieme verstrengeling van mens en dier. De doodzieke hond zoekt steun, de man kan het lot van het dier niet afwenden. Een 'tragische omhelzing', schreef Co Westerik in zijn journalen. Het verdriet spat ervan af. Zo minutieus en gedetailleerd als de hond is geschilderd, zo intens is de liefde voor hem geweest.

De lobbige lijven verwarmen elkaar, bij mens en dier zijn onderhuids kloppende, bonkende organen zichtbaar. De verbinding is het sterkst voelbaar in het centrum van het schilderij, waar de ogen van man en hond samenvloeien. Een liefdevol, symbiotisch motief, een van de verstilde thema's in Westeriks oeuvre. Zo'n bijzonder moment grijpen dat is Westerik op zijn best.

Vaak zag ik Co Westerik in Rotterdam zijn ommetje maken in het Park bij de Euromast, tot die ene keer. 'Co, loop je zonder hond?' 'Tja, ik neem geen nieuwe meer, kan het verdriet niet meer aan.' Later stond de oplossing naast hem, toch opnieuw, maar dan in gedeeld eigendom met zijn zoon. 'Als ik sterft heeft hij nog een baas, als hij sterft delen we het verdriet.' En Westerik deelde het universele gevoel met ons.

Sjarel Ex
directeur

Foto Studio Tromp

Johan Frederik Clemens Socrates, 1786

gravure
380 x 478 mm
aankoop kunsthandel Nicolaas Teeuwisse,
Berlijn met steun van Stichting Lucas van
Leyden

Johan Frederik Clemens (1749-1831) legde zich toe op het in prent brengen van geschilderde beeld van de Deense schilder Nicolai Abraham Abildgaard (1743-1809) om in gegraveerde lijnen met subtiele overgangen tussen licht en donker. De prent toont een peinzende man die met zijn linkerhand zijn hoofd ondersteunt. In de achtergrond doemen twee gestalten op uit de schaduw; de linker figuur heeft zijn hand over de mond van de rechter geslagen. Het voorgestelde kan geduid worden met de term 'daimonion'; de filosoof Socrates beschreef dit fenomeen als handelen op basis van het

geweten. Binnen de kunst wordt deze innerlijke stem die de mens behoedt voor slechte zaken vaak afgebeeld als een fabelachtig figuur die wijsheden influistert. Opvallend is hier dat de peinzende filosoof door het goede beschermd wordt tegen het kwade door de negatieve invloed de mond te snoeren. De Deense school, die een bloeitijd kende in de negentiende eeuw, is nauwelijks vertegenwoordigd binnen Nederlandse collecties. De laatste jaren verwerft het museum geregeld Deense prentkunst. De verwerving van een schilderij van Vilhelm Hammershøi in 2014, gevolgd door werken van andere Scandinavische kunstenaars, was aanleiding om ook een verzameling Deense prentkunst op te bouwen, met inmiddels werk van Eckersberg, Lundbye, Ilsted en anderen. Van Clemens, die als grondlegger van de Deense grafiek geldt, had het museum tot nu toe geen prenten.

Mireille Linck
junior conservator prenten

Foto Studio Tromp

Fred Carasso 514 tekeningen, collages en prenten, 1916-1966

diverse afmetingen

schenking Stichting Federico Antonio Carasso

In één klap de grootste verzameling werken op papier van een kunstenaar bezitten, dat overkomt het museum in de zomer van 2020. De nazaten van de van de oorsprong Italiaanse beeldhouwer Federico (Fred) Carasso (1899-1969) besluiten twintig dozen met circa vijfhonderd tekeningen, collages en prenten aan het museum over te dragen. Deze zijn in de jaren tachtig samengesteld door de zoon van de kunstenaar, cultuurhistoricus en conservator Dedalo Carasso. De bladen bieden tal van aanknopingspunten om het werk en leven van Carasso in perspectief te plaatsen en verbanden te leggen tussen zijn beeldend werk en dat van andere kunstenaars in de collectie, onder wie James Ensor en Kristians Tonny. Behalve Cobra-achtige

tekeningen, figuurstudies en *Jeu de massacre* – een reeks maatschappijkritische prenten – omvat de schenking tientallen collages op basis van uitgeknipte tijdschriftillustraties. De vroegste exemplaren laten zijn interesse in het surrealisme zien, latere zijn kennis van popart. Carasso was al vroeg op de hoogte van het surrealisme: hij maakte er in de jaren twintig kennis mee tijdens zijn verblijf in België; zag hun werk in tijdschriften en bij de Amsterdamse Galerie Robert die in 1938 zowel een overzicht op het gebied van het surrealisme liet zien als de eerste tentoonstelling van Carasso in Nederland organiseerde. Zijn surrealistische experimenten werden echter niet getoond. Daar kwam postuum verandering in toen het museum in 2011 een tentoonstelling over zijn werk op papier organiseerde, wat resulteerde in een langdurig bruikleen. Deze is nu omgezet in een schenking.

Saskia van Kampen-Prein
conservator moderne en hedendaagse kunst

Foto Studio Tromp

Pieter Groeneveldt FORTA kookpot, ca. 1950

aardewerk, engobe

16 × 28 × 21,5 cm

schenking Alexandra G.A. van Dongen

In een kringloopzaak op Rotterdam-Zuid vond ik onlangs een uitzonderlijk object: een ongeglazuurd halffabrikaat van een aardewerk kookpot van het merk FORTA, ontworpen door de ontwerper/pottenbakker Pieter Groeneveldt (1889-1982) tijdens de oorlogsjaren. De naam FORTA staat voor 'van fornuis naar tafel'. Groeneveldt ontwierp bij deze serie een speciaal kookboekje met door hemzelf samengestelde recepten. Deze kookpotten met deksels kregen behalve het reguliere fabrieksstempel een extra stempel FORTA. Vaak hebben ze toevoegingen: SP (stoofpot) of KP (kookpot), gevolgd door letters A, B, C, etc., die het olopend formaat aanduiden. In dit geval draagt de pot de ingestempelde letters KP en B, met de initialen PG van de maker. De FORTA-serie is tot in

de jaren zestig in productie gebleven. Hoe dit ongeglazuurd exemplaar in een kringloopzaak terecht is gekomen is een raadsel. Doorgaans komt een zogenaamd 'misbaksel' niet in circulatie, maar vindt het zijn einde bij het afval van de pottenbakkerij. Een van de aangezette oren is een tikje scheef, en werd misschien om die reden afgekeurd en niet geglazuurd. In 1992 verwierf Museum Boijmans Van Beuningen al een aantal van deze modernistische FORTA kookpotten, die te zien waren op de tentoonstelling *Quintessens, wetenswaardigheden over acht eeuwen kookgerei*. Deze kookpot past heel mooi in de collectie van het museum, omdat het voorbeelden bezit van middeleeuwse kookpotten van roodbakkend aardewerk in Nederland, inclusief misbakfels. De continuïteit in materiaalgebruik en vormgeving van aardewerk kookgerei overstijgt de eeuwen.

Alexandra van Dongen
conservator historische vormgeving

Foto Studio Tromp

André Masson *Le Braconnier II*, 1931

olieverf en potlood op doek
80,5 × 98 cm
aankoop Sotheby's Londen met steun van
Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds en
Rina en Carel Blotkamp

De surrealisten van het eerste uur waren meesters van de verbeelding. Zij wilden de kunst en maatschappij radicaal vernieuwen door de werking van het onderbewuste als uitgangspunt te nemen voor hun kunst en poëzie. Om deze diepere laag aan te boren hechtten zij waarde aan het toeval en de droom en maakten gebruik van automatische technieken. Zo ontstond kunst op basis van inktvlekken; werden schilderijen gemaakt met brandende kaarsen en rook en werden oude prenten in stukken geknipt met het idee er iets nieuws mee te componeren. André Masson (1896-1987) had zo zijn eigen techniek: hij begon zijn doeken in de jaren twintig lukraak van lijm en zand te voorzien.

Hierdoor ontstonden vormen die doen denken aan vreemde figuren. Het onvoltooide schilderij *Le Braconnier II* volgt op deze fase in het oeuvre en is het eerste doek van de kunstenaar in de collectie. Op de vroege tekening *Stilleven met speelkaarten en dobbelstenen* (ca. 1921-1923), een ets en enkele litho's uit de jaren vijftig en zeventig na, heeft het museum geen werk van Masson verzameld. *Le Braconnier II* is schetsmatig van opzet en laat de ondertekening zien. Daar waar het onvoltooide werk is uitgevoerd in grijze, blauwe en bruine tinten, is een eerdere versie van het doek felrood en gitzwart van kleur. Het blijft dan ook gissen hoe *Le Braconnier II* er in voltooide staat had uitgezien. Aan de beschouwer de taak om de voorstelling op basis van zijn of haar eigen voorstellingsvermogen in gedachten af te maken.

Saskia van Kampen-Prein
conservator moderne en hedendaagse kunst

Foto Studio Tromp

Frits Eschauzier voor H.P. Mutters & Zoon, Den Haag fauteuil, 1937

leer, messing, ivoor
72,5 × 56,7 × 62 cm
aankoop Veilinghuis Van Spengen,
Hilversum

In de zomer van 2020 kan het museum deze bijzondere fauteuil op een veiling aankopen. De messing en lederen dekstoel is ontworpen door architect Frits Eschauzier (1889-1957) voor het interieur van het passagierschip de Nieuw Amsterdam van de Holland Amerika Lijn. Vele Nederlandse kunstenaars, architecten en ontwerpers waren destijds betrokken bij de inrichting van dit art-decoschip dat in 1938 als boegbeeld van de Nederlandse koopvaardijvloot op Amerika ging varen. Eschauzier ontwierp de rooksalon van de kajuitklasse en bijbehorende cocktailbar. De stijl van deze stoel is zowel traditioneel als modern, een kwaliteit vergelijkbaar met de architectuur van het museumgebouw. De

constructie met de kruisverbindingen in de zijpanelen is volgens de modernistische ontwerpprincipes licht en luchtig, het materiaalgebruik is eerder wat klassiek terwijl de versieringen, zoals de vier ronde voetjes, juist weer een moderne twist aan het ontwerp geven. Het samenspel van al deze elementen is kenmerkend voor Eschauzier. Eschauzier start zijn studie architectuur in Delft maar stapt van 1913-1915 over naar de Architectural Association School of Architecture in Londen. Hij ontwikkelt zich tot een veelgevraagde architect van villa's en landhuizen in het interbellum. In 1930 ontwerpt hij het landgoed voor de heer D.G. van Beuningen in Vierhouten, een van zijn grootste projecten. De relaties die Eschauzier heeft met Rotterdam en een van de naamgevers van het museum zijn een belangrijke motivatie om deze stoel op te nemen in de Rotterdamse collectie.

Annemartine van Kesteren
conservator design

Sector Presentaties

Hoofd: Cathy Jacob

- Na 3 weken conceptontwikkeling en fondswerving en 3 weken productie door 60 professionals is *Boijmans Ahoy drive-thru museum* gedurende 3 weken te bezoeken.
- Er zijn 47 werken uit eigen collectie, 5 bruiklenen, 4 opdrachten en 1 co-productie te zien bij *Boijmans Ahoy drive-thru museum*
- Voor de technische inrichting is gebruik gemaakt van 950 meter truss, 1.000 m² zwart doek, 200 verlichtingsarmaturen, 800 meter databekabeling en 4.500 meter stroomkabel
- 2 tentoonstellingen openen bij collega-instellingen onder de noemer Boijmans bij de Buren
- In december worden de opnames gemaakt voor de online tentoonstelling *De afbreekeconomie* in het kader van Boijmans in de Stad
- 40 topstukken uit de surrealismecollectie reizen naar het Cobra Museum
- Het onderzoeksproject *Tentoonstellings-geschiedenis* gaat van start

Presentaties ontwikkelt en organiseert het tentoonstellingsprogramma van het museum. Sinds de sluiting van het museumgebouw in 2019 vanwege de grootschalige renovatie is

een nieuwe tijdelijke situatie ontstaan. Onder de noemer In Transit is een alternatief programma gestart. Met dit programma blijft de museumcollectie toegankelijk voor het publiek en bereidt het museum zich voor op het museum dat het wil worden. Presentaties bestaat uit vijf projectleiders, een technische dienst met vijf vaste medewerkers, een assistent en een hoofd (9,34 fte). Omdat de organisatie van tentoonstellingen grotendeels is weggevallen zijn de projectleiders bij andere afdelingen en projecten ingezet. Hier werken zij mee aan de voorbereiding van de bouw en opening van Depot Boijmans Van Beuningen: de verhuizing van de collectie, ontwikkeling van de programmering, wayfinding, bouw van het restaurant, inrichting van de restauratieateliers, het basisinterieur in de presentatieruimtes, de geïntegreerde (kunst)werken van Pipilotti Rist, John Körmeling en Marieke van Diemen en de Zilveren Opening. Daarnaast werken zij mee aan de educatieprogramma's in de stad, waaronder Boijmans in de Klas en Boijmans Hillevliet.

Boijmans in Transit

Boijmans in Transit is het programma ter overbrugging van de renovatieperiode van het museum en bestaat uit drie fasen. De eerste fase loopt tot de opening van het depot in het najaar van 2021. Het belangrijkste kenmerk in deze fase is dat er geen eigen plek beschikbaar is om presentaties te maken. Om toch zichtbaar te blijven en het publiek in contact te houden met de collectie, worden tentoonstellingen ontwikkeld in samenwerking met collega-musea en andere partners. Onder de noemer Boijmans bij de Buren gebeurt dit met musea in Rotterdam en onder de noemer Boijmans in de Stad wordt samengewerkt met niet-museale

partners en met kunstenaars. Maar ook buiten deze programmalijnen om worden kansen aangegrepen om mooie publieksprojecten te maken.

Boijmans bij de Buren

Boijmans bij de Buren is een samenwerking met zeven buurmusea en het Erasmus MC, mogelijk gemaakt door Stichting Droom en Daad. De instellingen slaan de handen ineen om in de periode tot aan de opening van Depot Boijmans Van Beuningen de collectie van het museum zichtbaar te houden voor het brede publiek. De deelnemende instellingen zijn Kunsthal, Stedelijk Museum Schiedam, Chabot Museum, Belasting & Douane Museum, Wereldmuseum, Museum Rotterdam, Maritiem Museum en Erasmus MC. Elk museum heeft een eigen tentoonstelling ontwikkeld waarbij bekende en minder bekende stukken uit de Boijmanscollectie worden gepresenteerd. Hierdoor blijft niet alleen de verzameling zichtbaar maar worden de werken ook vanuit nieuwe invalshoeken gepresenteerd en verbanden gelegd met de collecties van de deelnemende musea. De marketing en communicatiecampagne is collectief opgezet en wordt aangestuurd vanuit Museum Boijmans Van Beuningen, in nauwe samenwerking met Stichting Droom en Daad. Vorig jaar is een aantal prachtige tentoonstellingen van start gegaan die dit jaar nog te zien zijn. Dit was in de Kunsthal de tentoonstelling *Meesterlijk!*, in het Belasting & Douane Museum *Samensmeden – Meesters in zilver*, in het Chabot Museum *Branding Rotterdam*, in het Stedelijk Museum Schiedam *Rothko en ik* en in het Rotterdam Museum *Ateliergeheimen van Rotterdam*. Het Erasmus MC is weliswaar geen museum maar ook hier is de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen te gast met de presentatie *Mensbeelden – Kracht & Kwetsbaarheid*, te zien in een van

de binnentuinen van het ziekenhuis.

Dit jaar gaan twee nieuwe presentaties van start, bij het Chabot Museum opent *Kunst stelt alles voor* over het Nederlands en internationale expressionisme met werken van Monet, Picasso en Munch, maar ook met een selectie naoorlogse beeldbepalende werken van Chabot, De Kooning, Constant, Wolvencamp en Appel. In het Wereldmuseum gaat de tentoonstelling *Remix Rotterdam. Boijmans x Wereldmuseum* van start, een tentoonstelling waar de collecties van beide musea samensmelten tot een transhistorisch en transcultureel geheel. Zo wordt *De drie Maria's aan het graf* van Jan van Eyck naast een blauwwitte apothekerspot getoond, afkomstig uit Damascus, waarbij Syrische pottenbakkers zich voor de decoratie lieten inspireren door geïmporteerd Chinees porselein.

De start- en einddata van de tentoonstellingen verschuiven een aantal keer als gevolg van de coronapandemie. Zo sluit de Kunsthal eerder de deuren van *Meesterlijk!* en openen de tentoonstellingen in het Chabot Museum en Wereldmuseum later.

Boijmans in de Stad

Het museum ondersteunt sociale innovatie in de stad en nodigt kunstenaars en ontwerpers uit om projecten te ontwikkelen die ingaan op maatschappelijke thema's. In de wijk Bospolder-Tussendijken gaat het team van Human Power Plant, bestaande uit Melle Smets, Klaas Burger, Kris de Decker en een aantal lokale kunstenaars, samen met buurtbewoners op zoek naar manieren om duurzaam om te gaan met energiegebruik. In het najaar wordt een filmset opgebouwd om van de oorspronkelijk bedachte fysieke tentoonstelling *De afbreekeconomie*, met Studio Klarenbeek & Dros, Koehorst in 't Veld en Atelier Van Lieshout een online tentoonstelling te maken, dit als gevolg van covid-19.

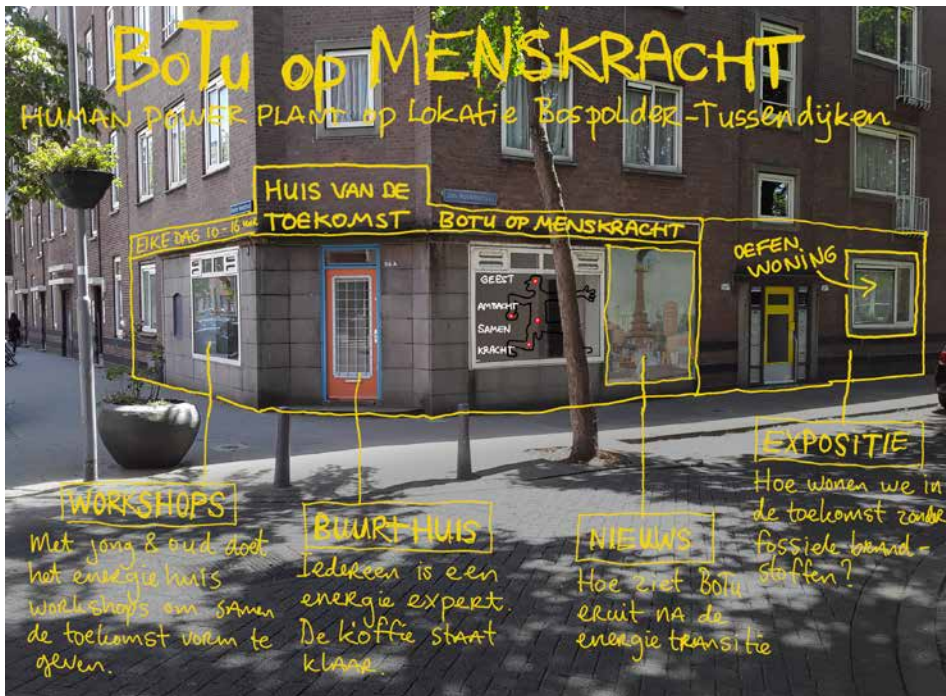
Boijmans bij de Buren-tentoonstelling *Kunst stelt alles voor* in het Chabot Museum, foto Lotte Stekelenburg

Boijmans bij de Buren-tentoonstelling, *Remix Rotterdam. Boijmans x Wereldmuseum* in het Wereldmuseum, foto Lotte Stekelenburg

Filmset voor de online tentoonstelling *De afbreekeconomie*, foto Roel van Tour

Boijmans in de Stad-project *Human Power Plant* in BoTu opent het Huis van de Toekomst, beeld Human Power Plant team

De resultaten van *De afbreekeconomie*, waarin biobased materiaalonderzoek centraal staat, zullen te zien zijn in het Stadhuis Rotterdam en de online tentoonstelling zal vanaf voorjaar 2021 via de digitale kanalen van het museum te zien zijn.

Andere projecten

De coronapandemie zet wereldwijd het leven op zijn kop, en – net als vele andere sectoren – staat de kunstwereld onder grote druk. Musea moeten dicht, bezoekersaantallen en inkomsten lopen drastisch terug, kunstenaars zien hun tentoonstellingen en projecten geannuleerd worden en voor publiek is nauwelijks tot geen cultureel aanbod. Maar ondanks deze situatie ontstaan er ook kansen, er zijn ook dingen wel mogelijk en omdat Museum Boijmans Van Beuningen al dicht was, is er creativiteit, enthousiasme en tijd bij de medewerkers om hierover na te denken en op in te springen.

This is Surrealism!

Direct na de beëindiging van de voorjaars-lockdown zijn in het Cobra Museum voor Moderne Kunst in Amstelveen veertig hoogtepunten uit de surrealismecollectie van het museum te zien in *This is Surrealism! The Boijmans Masterpieces*. Als het Cobra Museum op het punt staat de tentoonstelling te annuleren vanwege onvoldoende middelen besluit Museum Boijmans Van Beuningen alles op alles te zetten deze tentoonstelling toch door te laten gaan. Zowel inhoudelijk, technisch, productioneel als educatief nemen Boijmansmedewerkers de uitvoering grotendeels over: het projectmanagement, de tentoonstellingsbouw en inrichting en het schrijven van de zaalteksten wordt opgepakt en zelfs voor de zaalwacht zijn vrijwilligers uit het Boijmans-team opgeroepen. Het Cobra Museum geniet in de zomerperiode

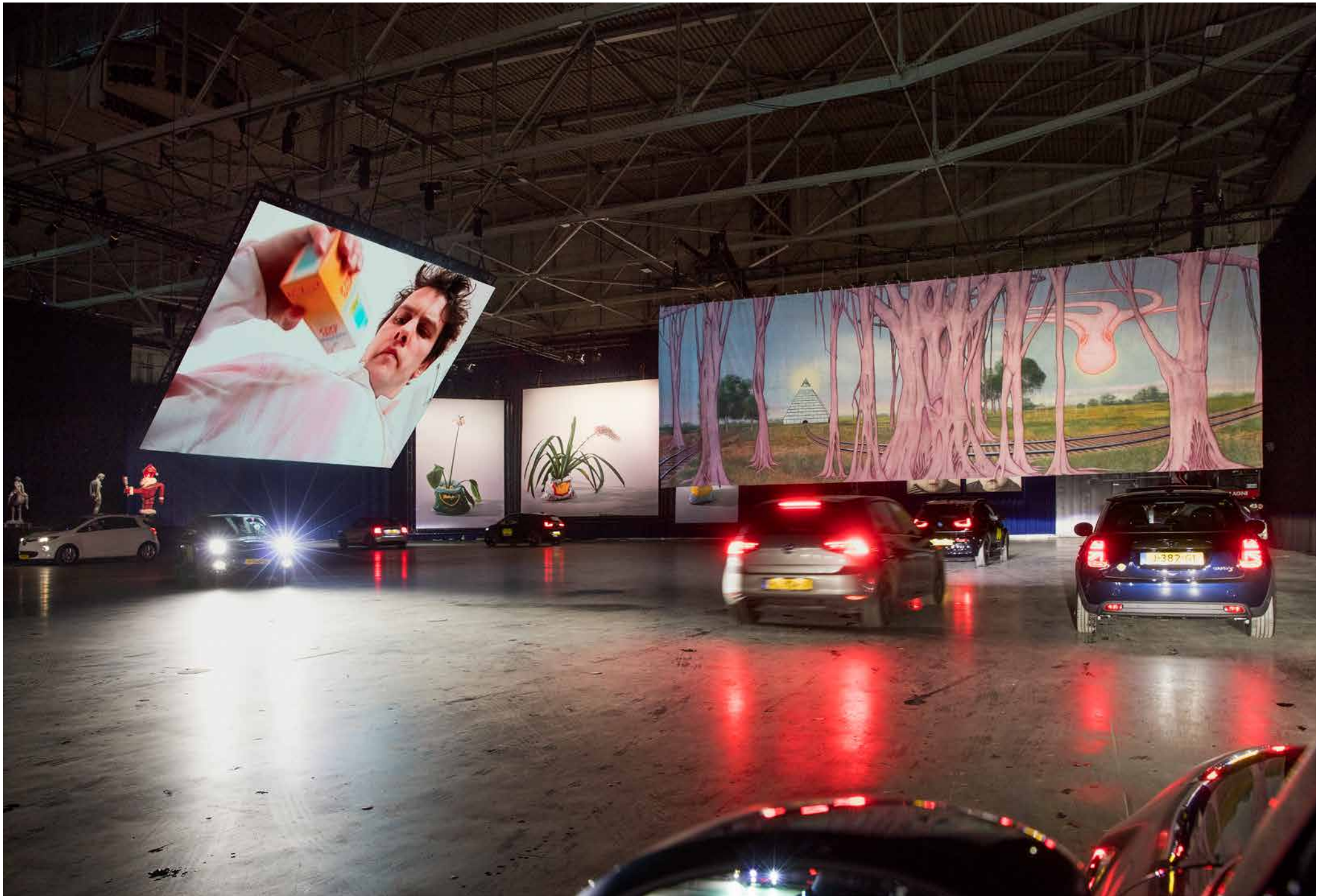
– tussen de beide lockdowns – vervolgens van een goed bezochte en gunstig besproken expositie.

Boijmans Ahoy drive-thru museum

Rotterdam Ahoy zit al maanden met lege zalen en na een enthousiast gesprek blijkt de directie open te staan voor het organiseren van een drive-thru tentoonstelling in de grootste evenementenhal van 10.000 m². Het resultaat is de spetterende publiekstrekker *Boijmans Ahoy drive-thru museum*, waar het publiek in een elektrische auto door een tentoonstelling kan rijden met 57 kunstwerken waarvan 47 uit eigen collectie, 5 bruiklenen, 4 opdrachten en 1 coproductie. De opdrachten gaan naar Bas van Beek, Bas Princen, Frank Bruggeman en Marijke van Warmerdam. Het onderliggend thema van de geselecteerde werken in de tentoonstelling komt voort uit de actualiteit: de confrontatie van de mens en de natuur. De tentoonstelling wordt geprogrammeerd als een event en is gedurende drie weken te bezoeken, zeven dagen in de week, tien uur per dag. Het is een welkome afleiding in coronatijd voor de bijna 22.000 bezoekers. Fondsen en sponsors staan klaar dit project op fantastische wijze te ondersteunen en de pers pakt het gretig op in 14 landen. Het museum doet een leerzame ervaring op in het werken op tempo, op een grote schaal met theatertechnieken. Uit twee landen, China en Duitsland, komen aanbiedingen voor lokale exposities op drive thru-basis die in 2021 zullen worden gerealiseerd.

Zie voor een volledig overzicht van de presentaties bijlage C.

Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*, foto Ernst Moritz

Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*, foto Ernst Moritz

Tentoonstelling *This is Surrealism! The Boijmans Masterpieces* in het Cobra Museum voor Moderne Kunst, foto Peter Tjihuis

Tentoonstelling *This is Surrealism! The Boijmans Masterpieces* in het Cobra Museum voor Moderne Kunst, foto Peter Tjihuis

Tentoonstellingsgeschiedenis

De transitperiode wordt ook gebruikt om terug te kijken op de tentoonstellingsgeschiedenis van het museum zelf. Bijvoorbeeld de projecten die sinds de jaren zeventig in de Bodonzalen zijn georganiseerd laten zich lezen als een canon van de recente kunstgeschiedenis, met eigen producties en projecten van gast-conservatoren als Harald Szeemann, Hans Haacke en Peter Greenaway. Door in brede zin te documenteren en evalueren, kunnen inzichten worden verkregen die in te zetten zijn voor het toekomstige tentoonstellingsprogramma in het vernieuwde museum.

Het onderzoek naar de tentoonstellingsgeschiedenis wordt opgezet als een meerjarig project en onderverdeeld in deelonderzoeken. Ieder deelonderzoek hanteert een eigen focus en methode, passend bij de beschikbare informatie. Gezamenlijk bieden ze een overzicht en interpretatie van de ruim 170 jaar tentoonstellingsgeschiedenis van het museum. De deelonderzoeken worden uitgevoerd door studenten van onder andere de masteropleiding Curating Arts & Cultures (VU/UvA), waarbij zij een jaar lang stagelopen. Dit jaar zijn de eerste twee deelonderzoeken van start gegaan: in het ene onderzoek wordt de Bodonzaal in de periode 2006-2019 kwantitatief en kwalitatief geanalyseerd en het andere brengt tentoonstellingen tijdens het directeurschap van Dirk Hannema van 1921 tot 1945 in kaart en analyseert de blockbustertentoonstelling *Jeroen Bosch en de Noord-Nederlandse Primitieven* uit 1936. Op lange termijn is het doel om de resultaten digitaal beschikbaar te maken voor medewerkers, onderzoekers, bezoekers en andere geïnteresseerden, naar voorbeeld van het MoMA, Centre Pompidou en Van Abbemuseum.

Werkplaats

De technische dienst is in 2019 verhuisd naar de externe werkplaats De Achtertuin. Dit is een cultureel bedrijfsverzamelgebouw aan de Oostzeedijk in Kratingen. Al het gereedschap is daarheen gebracht, en met hergebruik van oude materialen is de nieuwe werkplaats ingericht. Van hieruit worden voorbereidingen getroffen voor onder andere Boijmans bij de Buren en Boijmans in de Klas, en worden verpakkingsmaterialen ontwikkeld ter voorbereiding op de verhuizing van de collectie naar het depot.

Educatie en publieksbegeleiding

Hoofd: Yoeri Meessen

- Boijmans in de Klas voor tweede jaar op rij volledig uitverkocht
- Start Boijmans Hillevliet op Zuid
- Online aanbod lessen en activiteiten neemt vlucht tijdens lockdown
- Montfort College en Melanchthon Wilgenplasaan stellen Boijmans cultuurcoach aan
- Publieksbegeleiding via autoradio tijdens *Boijmans Ahoy drive-thru museum*

2020 markeert het tweede jaar waarin Boijmans 'in transit' is. Het museumgebouw is gesloten voor de nodige renovaties en het depot nadert zijn voltooiing. Tijdens deze periode zorgt het museum ervoor dat de collectie zichtbaar, bekend en levendig blijft onder scholieren en dat geen enkel kind in Rotterdam op hoeft te groeien zonder toegang tot kunst. Daarnaast begint 2020 met veel initiatieven om in dit transitiejaar te werken aan toegankelijke educatieprogramma's, talentontwikkeling en vernieuwing op het gebied van publieksbegeleiding. Nog geen twee maanden later heeft covid-19 vrijwel alle plannen gewijzigd. Vanaf half maart verandert het werk totaal en blijft tegelijk hetzelfde. Activiteiten verplaatsen zich van het klaslokaal naar het web en van de tentoonstellingsruimte naar de huiskamer. Er is wat

dat betreft veel om trots op te zijn, want in deze ingewikkelde periode lukt het flexibel te werk te gaan, steeds inspelend op de snel wisselende regelgeving en mogelijkheden. Museumdocenten trekken samen met art handlers en werken uit de collectie langs Rotterdamse scholen. Dit gebeurt in nauw overleg met scholen en waar nodig in aangepaste vorm en met de nodige voorzorgmaatregelen. Waar dit niet mogelijk is zijn digitale lessen ter vervanging aangeboden. Voor het mbo-onderwijs start een pilot-programma gericht op het ontwikkelen van specialistisch vakmanschap in de museumsector. Op Rotterdam-Zuid wordt vanaf februari een programma van workshops en presentaties in de voormalige technische school aan Hillevliet 90 ontwikkeld. Dat doet het museum samen met talentvolle makers, maatschappelijke partners en sleutelfiguren uit de buurt en stad. Met dit nieuwe project wordt een eerste stap gezet in een breder programma op Zuid. De voormalige school krijgt zijn functie terug als plek om te leren en te maken.

De afdeling Educatie en publieksbegeleiding bestaat uit acht medewerkers in vaste dienst (5 fte), aangevuld met tijdelijke projectmedewerkers en een team van zevenentwintig freelance museumdocenten. Onder de afdeling vallen daarnaast twee rondleiders in gebarentaal en vier cultuurcoaches plus tweeëntwintig vrijwilligers. Vanaf mei versterkt Wendy Varela het team als medewerker digitale museumeducatie en vanaf juli Lisa Heinis als conservator educatie.

Onderwijs

Primair- en voortgezet onderwijs

In 2020 staan Boijmans in de Klas-bezoeken naar 6.140 leerlingen van primair en voortgezet onderwijs-scholen gepland, het programma is

daarmee voor het tweede jaar op rij geheel volgeboekt. Helaas moeten echter voor 2.486 leerlingen de lessen worden geannuleerd vanwege de coronapandemie. Voor deze en andere leerlingen ontwikkelt het museum vanaf april digitale lessen op de website met speciaal voor dit doel gemaakte video's met maakopdrachten. In juni en juli geven museum-docenten voor het project Cultuurboost van het KCR aan 333 leerlingen van groep 3 en 4 uit het primair onderwijs een online les, waarbij de leerkracht op school de ogen en de handen is in de klas.

Onze cultuurcoaches geven in 2020 wekelijks les aan alle leerlingen van de Mariaschool, waar al sinds 2009 een cultuurcoach-samenwerking mee bestaat. Tot de zomervakantie geeft de cultuurcoach ook wekelijks les aan leerlingen van Basisschool De Clipper. Vanaf september wordt de cultuurcoach-samenwerking uitgebreid met twee voortgezet onderwijs-scholen. Drie derdejaars havo-klassen van Montfort College in Rotterdam-Zuid en drie eerstejaars klassen vmbo-groepen van Melanchthon Wilgenplaslaan in Schiebroek krijgen wekelijks les van de cultuurcoach.

Op de nieuwe locatie Hillevliet krijgen leerlingen van de Savornin Lohmanschool, de Borgermanschool en de Willem van Oranjeschool vanaf september wekelijks museumlessen in de verlengde leertijd. In samenwerking met de Kunsthal Rotterdam en het Rotterdam Philharmonisch Orkest organiseert het museum voor 173 voortgezet onderwijs leerlingen miniconcerten tussen de kunstwerken tijdens het programma 'Tussen Kunst en Klank' in de Boijmans bij de Buren-tentoonstelling *Meesterlijk!*, waar een overzicht van vier eeuwen teken- en schilderkunst uit de collectie te zien is.

Mbo

Het museum besteedt al jaren aandacht aan het middelbaar beroeps onderwijs. Het in

2017 door het museum i.s.m. uitgeverij Codename Future ontwikkelde programma Van KIJKEN naar ZIEN staat in 2020 gepland bij de Boijmans bij de Buren-tentoonstelling *Remix Rotterdam* in het Wereldmuseum. Vanwege het uitstel van deze tentoonstelling en de daaropvolgende coronapandemie is het niet mogelijk om studenten te ontvangen. In plaats daarvan is het bestaande programma in december in een succesvolle pilot omgevormd naar een interactief onlineprogramma. Dit jaar komt het museum met collectiestukken bij 346 mbo-studenten op bezoek in de klas.

Het Boijmans in de Klas-bezoek aan 296 mbo-studenten maakt onderdeel uit van het programma KUNST/WERK, een speciaal beroepenprogramma in samenwerking met ROC Zadkine. Als lerende organisatie wil het museum graag van mbo-studenten weten welke rol beeldcultuur en kunst spelen in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Iedere vijf maanden werken we met studenten van twee verschillende opleidingen. Na het Boijmans in de Klas-bezoek werkt een selectie van studenten onder begeleiding van een kunstenaar aan verdere verdieping. In de periode februari tot de zomer werkt kunstenaar Maarten Bel met studenten van startcollege-opleiding Horeca en Verkoop & Ondernemen aan een presentatie. Vanwege covid-19 is een deel van de masterclasses online en ook de eindpresentatie krijgt vanwege de pandemie de vorm van een online tentoonstelling op Instagram. Deze bijzondere tentoonstelling met tekeningen van illustrator Conform Cox levert in totaal bijna 90.000 weergaven op en 2.200 likes. In het najaar werken kunstenaar Nilton Moreira da Silva en studenten Sociaal werk en Maatschappelijke zorg op locatie Hillevliet aan een vervolgpresentatie in het kader van dit project. Deze tweede presentatie staat gepland voor 2021.

Verlengde leertijd-programma Boijmans Hillevliet, Rotterdam-Zuid, foto Suzanne Koopstra

Leerlingen van Montfort College bouwen samen een toren tijdens de Boijmans in de Klas-les Babels bouwen, foto Fred Ernst

Studenten van Zadkine startcollege denken na over het museum van de toekomst tijdens het project KUNST/WERK dat resulteert in de tentoonstelling *Plan B*, foto Marwan Magroun

Kunstenaar Maarten Bel geeft online (corona-proof) masterclasses aan Zadkine startcollege studenten tijdens het project KUNST/WERK, foto Marwan Magroun

Hbo/wo

Met het project 'designing connected experiences' denken 85 design-studenten van de Technische Universiteit in Delft na over innovatieve mogelijkheden voor on- en offline museumervaringen. Ze worden gebriefd en voorzien van feedback door museumcollega's van verschillende afdelingen met als resultaat 20 video's met uiteenlopende ideeën. De samenwerking met Erasmus MC voor het programma 'De kunst van het kijken' waarin studenten geneeskunde als onderdeel van hun curriculum beeldanalyse trainen aan de hand van kunst heeft in 2020 vanwege de epidemie geen uitvoering. In samenwerking met de Hogeschool Rotterdam binnen het project MEGA werken studenten van de lerarenopleiding aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer aan het ontwerpen van educatief materiaal voor verschillende culturele instellingen. Dertien studenten geschiedenis denken tijdens dit project na over een voortgezet onderwijsprogramma voor het depot.

Docentendagen

Op woensdagmiddag 29 januari organiseert het museum in samenwerking met Het Nieuwe Instituut en de Kunsthal Rotterdam een docentendag. Circa 50 docenten volgen deelsessies over het onderwijsprogramma van de drie instellingen. Tijdens de Zilveren Opening van het depot vindt er ook een speciale docentendag plaats. Meer dan 120 docenten geven zich op voor deze middag waarin we een sneak preview geven in het gebouw en hen spreken over hun verwachtingen en ideeën voor onderwijsprogrammering in het depot.

Activiteiten

Crossover bij de Buren

Bij de tentoonstellingenreeks Boijmans bij de Buren verzorgt het museum een deel van de programmering. Het vertrouwde programmaonderdeel 'Pak een stoeltje met...', een lunchlezing bij een kunstwerk in de tentoonstelling door bijvoorbeeld een conservator, vindt tot het uitbreken van de coronapandemie drie keer plaats bij de tentoonstelling *Meesterwerken* in de Kunsthal en *Ateliergeheimen* in Museum Rotterdam. Museum Boijmans Van Beuningen biedt sinds enkele jaren een intensieve cross-over programmering, waarbij kunstenaars uit andere disciplines reflecteren op kunstwerken uit de collectie. Tijdens een nieuwe editie van de landelijke muziekcompetitie Art Rocks schrijven muzikanten een track bij kunstwerken uit de collectie, die op dat moment te zien zijn in het Wereldmuseum. Om de deelnemers extra te inspireren is er in oktober een masterclass met ambassadeur Sef. Voor het Europese onderzoeksproject Dancing Museums werkt het museum samen met Dansateliers Rotterdam om de kruisbestuiving tussen dans en beeldende kunst te bevorderen. Choreograaf Ingrid Berger Myhre doet, in samenwerking met andere choreografen, twee jaar lang onderzoek naar hoe mensen zich in een museum bewegen en welke gewoontes bepalen wat ze wel en niet zien. In 2020 brengt ze daarvoor enkele weken door tussen het publiek in de Kunsthal, Museum Rotterdam, Maritiem Museum en het Stedelijk Museum Schiedam waar kunstwerken uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen te zien zijn. In samenwerking met Urban Guides wordt een maandelijkse architectuurrondleiding aangeboden door het Hobokengebied, met bijzondere aandacht voor de bouw van Depot Boijmans Van Beuningen en de renovatie van het museumgebouw.

Boijmans Hillevliet

In de zomervakantie wordt er elke woensdagmiddag een workshop aangeboden in het kader van Jeugd Vakantiepaspoort. Geïnspireerd door het schilderij *De toren van Babel* gaan kinderen en hun familieleden aan de slag met het maken van een gigantische eigen versie van het kunstwerk. Kunstenaar Vince Blok is de eerste die een talentontwikkelingstraject op Boijmans Hillevliet volgt. Onder mentorschap van kunstenaar Nilton Moreira Da Silva maakt hij de muurschildering *I Never Knew About Fauvism*, geïnspireerd op de wijk Hillesluis en werken uit de museumcollectie. In een workshop bespreekt hij zijn proces met kunstenaars uit verschillende disciplines. In samenwerking met de IMC Weekendschool geeft Vince Blok een serie gastlessen op de Da Costa basisschool met zijn muurschildering als inspiratie. Daarnaast is het kunstwerk onderdeel van het festival Pow! Wow! Rotterdam.

De lockdowns en coronamaatregelen zorgen ervoor dat het voor het merendeel van het jaar niet mogelijk is bezoekers te ontvangen in Boijmans Hillevliet. De geplande open dag wordt online georganiseerd. Tijdens diverse online streams presenteren museummedewerkers, kunstenaars en andere betrokkenen hun projecten en ideeën. Ook worden er creatieve alternatieven gezocht om makers in Hillevliet bij het publiek thuis een podium te bieden. Zo is er *Print&Play X Boijmans Hillevliet*, een tentoonstelling die door iedereen, overal kan worden gerealiseerd. Deze expositie, met printbaar werk van opkomende kunstenaars uit Rotterdam-Zuid, is speciaal gemaakt om je woonkamer, gang of slaapkamer om te toveren tot een tijdelijke kunsttuimte.

Toegankelijkheidsprogramma's

De laatste jaren is een sterk aanbod ontwikkeld voor mensen met dementie of met een zintuiglijke beperking onder de titels: 'Onvergetelijk Boijmans', 'Ongezien Boijmans' en 'Boijmans in de Nederlandse Gebarentaal'. Voor zover mogelijk zijn de programma's in 2020 aangepast en aangeboden in de buurmusea bij de burententoonstellingen. De programma's vinden uiteindelijk plaats in de Kunsthal en Museum Rotterdam, maar kunnen wegens coronamaatregelen geen doorgang vinden in het Belasting- en Douanemuseum en Maritiem Museum. Wel wordt er tijdens *Boijmans Ahoy drive-thru museum* buiten de reguliere openingsuren een speciaal programma geboden voor mindervaliden in samenwerking met Praktijk Zuiderterras.

Zie voor een volledig overzicht van de activiteiten bijlage D.

Publieksbegeleiding

Tentoonstellingen

Naast de Boijmans bij de Buren tentoonstellingen, waarbij het museum de publieksbegeleiding gedeeltelijk verzorgt, vindt in de zomer van 2020 de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum* plaats. Het is een uitdaging om de publieksbegeleiding vanuit de auto te organiseren. Met een plattegrond die doorverwijst naar de website worden bezoekers zo goed mogelijk geïnformeerd zonder af te leiden van de ervaring. Daarnaast is woordkunstenaar Thomás de Paauw van Spraakeloos uitgenodigd om met enkele van de hedendaagse kunstenaars uit de tentoonstelling in gesprek te gaan. Deze zijn door de Paauw 'vertaald' naar audiofragmenten die te beluisteren zijn in de auto via radiokanalen. Via de andere kanalen is de audio gesynchroniseerd met videokunstwerken in de tentoonstelling.

Online publieksbegeleiding

In 2020 blijven veel mensen door de coronapandemie thuis. Met B home brengt het museum de collectie bij mensen thuis. Zo worden op Facebook de Vraagbaak Live sessies georganiseerd, waarbij conservatoren en andere museummedewerkers kunstwerken bespreken en kijkersvragen beantwoorden. Voor kinderen nemen museumdocenten vlogs op waarin ze een kunstwerk bespreken en koppelen aan een doe-opdracht voor thuis. Op de website zijn dit jaar 413 vragen beantwoord via de 'vraag maar raak'-functie. Hierbij wordt de kennis vanuit verschillende afdelingen aangesproken om iedereen een zo volledig mogelijk antwoord te geven.

Publieksbegeleiding Depot Boijmans Van Beuningen

In het najaar van 2021 gaat Depot Boijmans Van Beuningen open. De voorbereidingen voor het in gebruik nemen van een nieuw, overwegend digitaal systeem van publieksbegeleiding en wayfinding in het depot zijn in volle gang. Bij educatie wordt gezocht naar een nieuwe benaderingswijze waarbij andere vragen, invalshoeken en verhalen boven komen dan in een museum. In het depot wordt het publiek bijgestaan door een app en schermen met verdiepende informatie over het verzamelen, beheren en voor de toekomst behouden van de collectie ('verdiepingsplekken'). Daarnaast zal een breed aanbod van rondleidingen en activiteiten beschikbaar zijn voor individuele bezoekers en (onderwijs)groepen.

Samenwerkingen

De educatieve programma's en initiatieven komen inhoudelijk tot stand in samenwerking met de volgende partners:

- Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR)
- Humanitas
- ROC Zadkine
- Albeda
- Erasmus Universiteit
- Rotterdams Philharmonisch Orkest
- Scapino Ballet Rotterdam
- Hogeschool Rotterdam
- Mariaschool
- Melanchthon Wilgenplaslaan
- Savornin Lohmanschool
- Borgermanschool
- Willem van Oranjeschool
- Montfort College
- MBS De Clipper
- Stichting Geluk
- Technische Universiteit Delft
- IMC Weekendschool
- Maritiem Museum Rotterdam
- Kunsthal Rotterdam
- Museum Rotterdam
- Stedelijk Museum Schiedam
- Dansateliers
- Wereldmuseum Rotterdam
- Print&Play Exhibition
- SKAR / Putsebocht 3

BOIJMANS HILLEVLIEET

Vanaf februari 2020 ontwikkelt Museum Boijmans Van Beuningen een programma van workshops en presentaties in de voormalige technische school aan Hillevliet 90 middenin stadsdeel Feyenoord. Er gebeurt ongelofelijk veel op gebied van kunst, cultuur en onderwijs op Rotterdam-Zuid. Veel makers zijn er thuis, er is een bruisend cultureel leven en scholen werken aan de toekomst van de stad. Op luisterpost Boijmans Hillevliet voeren we het gesprek over wat er te leren is van Zuid. In het Transit Academie-programma dat hier wordt ontwikkeld staan verlengde leertijd, talentontwikkeling en een buurtgericht programma centraal. Iedereen is welkom bij deze ontmoetingsplaats waar bewoners, leerlingen en talentvolle makers samenkomen, zelf activiteiten kunnen organiseren of er aan deelnemen. Hier zijn we aan het werk met makers, maatschappelijke partners en sleutelfiguren uit de buurt. Onze locatie in Hillevliet is géén museum-dependance met tentoonstellingen, maar een eerste stap in een breder programma op Rotterdam-Zuid.

In dit pand werken we samen met onder meer EMI op Zuid, Humanitas en ondernemers uit de wijk aan een nieuw interconnectief publiek concept op het snijvlak tussen cultuur, welzijn en onderwijs. Van presentatieruime tot bureau of groot lokaal; er is ruimte om te werken, te ontmoeten en mee te bouwen aan een nieuwe community met een positieve impact op de stad. Zo krijgt de voormalige school zijn functie terug als plek om te leren

en te maken. De stap naar Zuid is door onder meer de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur en de gemeente Rotterdam met enthousiasme ontvangen. Het Transit Academie-programma wordt mede mogelijk gemaakt door M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, Fonds 21 en Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland (mede dankzij het Breeman Talle Fonds). Aandachtspunt voor de komende periode is om het vervolg van deze luisterpostfase van publieke en private ondersteuning te verzekeren zodat Boijmans Hillevliet zich kan ontwikkelen tot een permanente bijdrage aan Museum Boijmans Van Beuningen en aan Rotterdam-Zuid. In 2020 ontwikkelde het museum drie programmalijnen op locatie.

Drie programmalijnen

Verlengde leertijd

Leerlingen in het primair onderwijs gaan op ontdekkingsreis in de wereld van kunst en cultuur. Ze doen dit samen met professionele kunstenaars en museumdocenten waarbij zij tegelijkertijd hun eigen wijk beter leren kennen. De verlengde leertijd-lessen zijn beschikbaar gemaakt voor alle leerlingen uit de zogenaamde Children's Zone die de focuswijken van Rotterdam-Zuid omvatten. Onze museumdocenten geven les aan onder- en bovenbouw van basisschoolleerlingen uit de directe omgeving van Hillevliet. We werken hiervoor samen met de Savornin Lohmanschool, de Willem van Oranjeschool en de Bogermanschool. Voor het museum is het een mooie kans om aan te haken bij de Sport en Cultuur Club, een initiatief gericht op kansgelijkheid voor kinderen uit Zuid, en op die manier de wijk ook beter te leren kennen.

Het Tafelspel

Eten is wat ons allemaal bindt, met het tafelspel als stille getuige. Deze voorwerpen worden al jaren verzameld door het museum als onderdeel van de collectie vormgeving. Hierbij komen eeuwenoude eetculturen naar voren. In de context van de wereldstad Rotterdam gaan we samen op zoek naar de verbinding tussen de collecties kunst en vormgeving van Museum Boijmans Van Beuningen uit het verleden en de hedendaagse eetculturen in de stad. In samenwerking met schrijver, maker en presentator Abdelkader Benali en theatermaker en actrice Gabby Bakker wordt een reeks workshops gegeven. Samen werkt de groep aan een theater Tafelspel, een type performance dat afstamt uit de tijd van Erasmus (1466-1536). Door middel van het Tafelspel vertellen we elkaar een nieuw gedeeld verhaal.

Talentontwikkeling

Elke drie maanden nodigen we een nieuwe jonge maker uit om samen een talentontwikkelingstraject te realiseren. Dit traject gaat gepaard met een mentorschap door een meer ervaren kunstenaar. De jonge maker maakt een muurschildering in de ruimte waar het museum zich heeft gevestigd in Hillevliet 90. De collectie van het museum dient als inspiratie in combinatie met een wisselend thema. Naar aanleiding van het werk organiseert de jonge maker vervolgens een programma van workshops en masterclasses voor jongeren uit de wijk.

Vince Blok werkt aan zijn muurschildering *I Never Knew About Fauvism*, foto Kimberly Dias

Relatiebeheer en filantropie

Hoofd: Minke van Hooff

- 1.332 mensen zijn Boijmans Vriend
- 59 jonge kunstliefhebbers zijn lid van @Boijmans
- 122 particulieren zijn begunstiger en daarmee lid van de Gezelschappen of de Kring Van Eyck
- 14 bedrijven zijn lid van de Boijmans Business Club
- 37 bedrijven zijn aangesloten bij het museum als Boijmans Corporate Member
- 356 particulieren zijn lid van de Zodiac Kring
- 14 fondsen en stichtingen dragen bij aan projecten en aankopen

Museum Boijmans Van Beuningen wordt door vele handen gedragen. Dankzij de steun van vele begunstigers kan het museum vele mensen inspireren, ook in de tijdelijke lockdown, door middel van tentoonstellingen bij de burens en in het buitenland, educatieve projecten, nieuwe aanwinsten en restauraties. Ook de bouw en inrichting van Depot Boijmans Van Beuningen komt tot stand met steun van vele donateurs. Samen zorgen zij er voor dat het gebouw straks van binnen net zo spectaculair wordt als van buiten. Het museum is alle particulieren, bedrijven en fondsen zeer dankbaar voor hun genereuze steun, betrokkenheid en vertrouwen.

Relatiebeheer en filantropie richt zich op het optimaal onderhouden van de goede contacten van het museum en het leggen van nieuwe contacten. De afdeling bestaat uit een hoofd, een medewerker particuliere schenkers, een medewerker fondsen, een medewerker voor de relaties met bedrijven, een medewerker ontvangsten, een medewerker vrienden en begunstigers en twee ondersteunende medewerkers (5,4 fte). De leden van de Fundraising Board, de ambassadeur bedrijven en het Boijmans Genootschap, bestaande uit notarissen, fiscalisten, advocaten en accountants, ondersteunen de afdeling met hun kennis, tijd en netwerk. Het museum is alle partners zeer dankbaar voor hun inzet, steun en betrokkenheid.

Hoogtepunten

Op 16 januari organiseert het museum voor alle begunstigers, vrienden en relaties de jaarlijkse nieuwjaarsborrel in de Kunsthal waar op dat moment de Buren-tentoonstelling *Meesterlijk!* te zien is. De leden van de Gezelschappen en de leden van de zakelijke kring bezoeken respectievelijk een week later en op 4 februari de tentoonstelling onder begeleiding van conservator oude schilder- en beeldhouwkunst en meesterverteller Friso Lammertse. Door het jaar heen worden er vele activiteiten en bijeenkomsten georganiseerd om de vrienden, begunstigers en sponsoren te bedanken voor hun betrokkenheid en steun. Zo brengen de Vrienden op 30 januari een bezoek aan BRAFA te Brussel. Een week later, op 6, 7 en 8 februari, krijgen de leden van de Kring van Eyck, de Gezelschappen, de Boijmans Corporate Members en de Business Club Members een private tour over de beursvloer van Art Rotterdam van

onder anderen conservator design Annemartine van Kesteren. Voor de leden van @Boijmans wordt een bezoek aan de beurs gecombineerd met een bezoek aan AVL Mundo.

De bijdrage van de leden van @Boijmans wordt jaarlijks gebruikt voor de verwerving van een kunstwerk van een Rotterdamse kunstenaar. Dit jaar maken zij de aankoop van *GRID *Seagulls protecting nests, Corona 14* van Jeroen Jongeleen mede mogelijk. Ook de Vrienden dragen jaarlijks bij aan een kunstankoop. De bijdrage van 2020 is doorgeschoven naar 2021 waardoor een grote aankoop mede mogelijk gemaakt kan worden.

Onder het genot van een hapje en een drankje worden de Intermediairs tijdens een jaarlijkse bijeenkomst geïnformeerd over het depot en alle bijzondere projecten die er plaats zullen gaan vinden.

Vanaf maart worden zoveel mogelijk activiteiten, vanwege de covid-19-restricties, waar mogelijk aangepast. Helaas is ook een aantal activiteiten verplaatst of afgelast. Zo kan het bezoek aan de Van Eyck-tentoonstelling in Gent, met de leden van de Kring Van Eyck, geen doorgang vinden. Ook het jaarlijkse Business Club Diner en het Boijmans Diner zijn verplaatst naar het nieuwe jaar. De kunstreis naar Elzas Lotharingen en Zwitserland, speciaal georganiseerd voor de leden van de Gezelschappen, wordt eveneens nieuw ingepland wanneer covid-19 onder controle is.

Gedurende de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum* in augustus worden er diverse relatieochtenden georganiseerd voor de vrienden, begunstigers en sponsors. Onmisbaar voor het realiseren van deze bijzondere tentoonstelling zijn de bijdragen van partners en sponsors: BankGiro Loterij en

al haar deelnemers, Mondriaan Fonds, Fonds 21, Kickstart Cultuurfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds (mede dankzij het Breeman Talle Fonds), Boijmans Business Club, Riwal Hoogwerkers, Breeman BMW & MINI, Geo Hazard, West8, Rotterdam Make it Happen en gemeente Rotterdam.

De eerste week van september staat in het teken van de inmiddels traditionele Museumpark Vriendendag. Alle aan het Museumpark gelegen culturele instellingen organiseren speciaal voor de Vrienden bijzondere activiteiten, rondleidingen en presentaties. Vanwege de maatregelen is besloten dit jaar de activiteiten over een week uit te spreiden zodat iedereen op een eigen gekozen rustig moment kan deelnemen. Op 8 en 17 september neemt Alexandra van Dongen, conservator historische vormgeving, respectievelijk de Gezelschapsleden en de leden van de Business Club en Corporate Members in kleine kring en geheel corona-proof mee door de Buren-tentoonstelling in het Wereldmuseum, in combinatie met een lezing.

Museum Boijmans Van Beuningen bezit het enige eigenhandige kunstwerk van Leonardo da Vinci in Nederland: de tekening *Leda en de zwaan*. Deze tekening was tot februari 2020 te zien op de grote Leonardo Da Vinci expositie in het Louvre. Op 17 september nodigt Pathé Schouwburgplein de vrienden en begunstigers van het museum uit voor een speciale vertoning van de documentaire *Night at the Louvre*.

Eind september staan de deuren van Depot Boijmans Van Beuningen een lang weekend open voor iedereen om kennis te maken met het gebouw: de Zilveren Opening. Speciaal voor iedereen die heeft bijgedragen aan de realisatie van het depot worden er speciale bezoeken georganiseerd in de

Johan van der Meijden, Michael Braak en Aart Jan Witvliet van Breeman BMW en MINI met Sjarel Ex bij de 35 gesponsorde auto's

avonden en de ochtenden. Ook is er een avondopenstelling voor de medewerkers van de bedrijven die lid zijn van de Business Club. De deelnemers van de BankGiro Loterij genieten van het depot tijdens de speciaal georganiseerde BankGiro Loterij VIP-dag en zijn daarmee officieel de eerste bezoekers.

Op 10 december organiseert het museum een live online bijeenkomst voor de begunstigers. De avond staat in het teken van ontmoetingen, een bewust gekozen thema in de tijd waarin persoonlijke ontmoetingen schaars zijn terwijl daaruit juist zoveel inspiratie kan ontstaan. De tentoonstelling *Remix Rotterdam* in het Wereldmuseum vormt het decor van de opname. De kijker krijgt voorafgaand aan de avond diverse attributen toegestuurd om de onderlinge connectie zo veel mogelijk te realiseren.

Depot Boijmans Van Beuningen

Onmisbaar in de realisatie van Depot Boijmans Van Beuningen is de steun van onze dierbare partners, sponsors, fondsen, stichtingen en schenkers. De genereuze schenking van Stichting De Verre Bergen maakt het mogelijk om het depot voor publiek toegankelijk te maken. De hoofdsponsor en grondleggers van het depot, naast zij die onvermeld wensen te blijven, zijn:

Hoofdsponsor:
Stichting De Verre Bergen

Grondleggers:
BankGiro Loterij
The Asahi Shimbun
Stichting Elise Mathilde Fonds

Peterson Control Union
De heer en mevrouw Schoufour-Martin
VSBfonds
KPN
Stichting Bevordering van Volkskracht
namens Swart-van Essen Fonds
Erasmusstichting
Jurgen en Carin Stegmann-Overzier
G.Ph. Verhagen Stichting
Familie Verweij-Engelaer
Nedspice
Port of Rotterdam
Bruynzeel
PwC

De in 2019 gestarte actie 'Adopteer een spiegel' loopt door in 2020. Kunst- en Rotterdamliefhebbers wereldwijd krijgen de kans om een van de 1.664 spiegellende panelen van het nieuwe depotgebouw te adopteren met een eenmalige schenking van 1.000 euro per stuk. Met deze schenking bouwt men mee aan het depot. De schenker kan zelf een spiegel uitkiezen via de zogenaamde 'spiegelselector'. Als bewijs van adoptie ontvangen de schenkers een certificaat op naam en een jaar gratis toegang tot het depot vanaf het moment van opening. De geadopteerde spiegels worden opgedragen aan een overleden geliefde, een verre vriend, een kleinkind of ter viering van een bijzonder jubileum. In de zomer van 2020 wordt de deelnemers aan de actie gevraagd of zij de reden van de adoptie willen delen. Deze verhalen worden gebundeld tot een publicatie die rondom de Zilveren Opening aan alle schenkers cadeau wordt gedaan. Een prachtig symbool dat laat zien hoe niet alleen het museum, maar ook het depot door vele handen gedragen wordt. Wij zijn alle donateurs zeer dankbaar voor de geweldige steun.

Partners

Gemeente Rotterdam

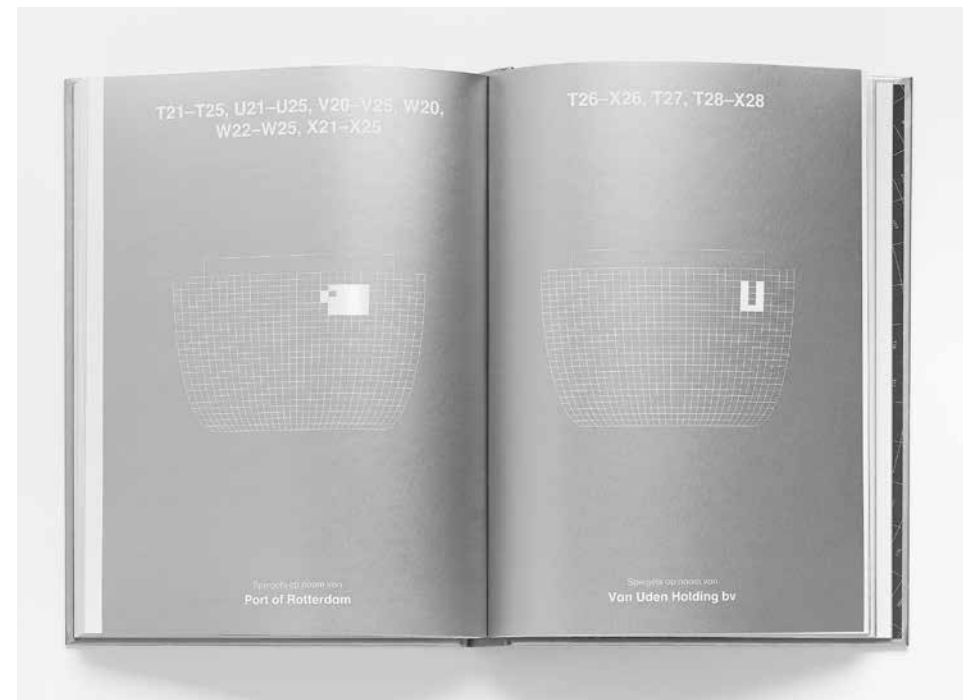
Museum Boijmans Van Beuningen is een zelfstandige gespecialiseerde organisatie, met mandaten op het terrein van exploitatie en collectiebeheer, die mede wordt gefinancierd (voor de huurlasten, de vaste lasten en een deel van de loonsom) door de gemeente Rotterdam. Daarnaast steunt de gemeente op projectbasis educatieve projecten, waardoor jaarlijks vele kinderen intensief in aanraking komen met kunst.

In 2020 draagt de gemeente Rotterdam in het bijzonder bij aan:

- Educatief project *Cultuurcoach 2020*

BankGiro Loterij

Sinds 2006 wordt het museum gesteund door de BankGiro Loterij, die tot op heden ruim 10 miljoen euro heeft bijgedragen aan een grote verscheidenheid aan aankopen en projecten van het museum. Dit stelt het museum in staat om kunstwerken voor de collectie te verwerven en grootschalige tentoonstellingen te realiseren. Dankzij de deelnemers van de BankGiro Loterij reizen dit jaar bovendien kunstwerken naar verzorgingshuizen met het project 'Topstukken on tour'. De jaarlijkse bijdrage van de BankGiro Loterij is van grote waarde voor kunstankopen. In 2020 wordt een belangrijk deel van de bijdrage gebruikt voor de realisatie van de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*. De deelnemers van de loterij krijgen de mogelijkheid om de tentoonstelling met forse korting te bezoeken met speciale toegangskarten die door BankGiro Loterij worden afgenomen. Mede dankzij de jaarlijkse bijdrage van de loterij koopt het museum dit jaar ook het kunstwerk *Bunkhouse* van Paul McCarthy aan.

De publicatie A0-Z64, een bundeling verhalen van spiegelactie-deelnemers over 'hun' spiegel

Uitreiking van de bijdrage van de BankGiro Loterij, foto Roy Beusker

Eind 2020 laat de BankGiro Loterij weten het partnership met het museum weer voor vijf jaar te zullen verlengen. De vaste partnerbijdrage zorgt er voor dat andere partijen en fondsen keer op keer het vertrouwen hebben dat de ambitieuze projecten en kunstaankopen niet alleen als belangrijk maar ook als haalbaar gezien worden waardoor ook zij bijdragen. De BankGiro Loterij brengt anderen in beweging.

In 2020 draagt de BankGiro Loterij bij aan:

- Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*
- Educatief programma *Art Rocks 2.0*
- Aankoop Herman Kruidyder, 24 tekeningen en 1 prent
- Aankoop Paul McCarthy, *Bunkhouse*
- Aankoop Helmer Osslund, *Winter Landscape, Sweden*
- Aankoop Mattheus Terwesten, *Allegorie op de kunsten, titelblad van een Odysseus-reeks*

Particulieren

We danken iedereen zeer hartelijk die het museum in 2020 met een gift ondersteunt. De steun die we van een groeiende groep begunstigers ontvangen en ervaren is voor het museum essentieel en van grote waarde. Particulieren die het museum steunen met een gift vanaf 1.000 euro treden toe tot de Kring Van Eyck, die elk jaar gezamenlijk bijdraagt aan een groot project. In 2020 draagt de Kring Van Eyck bij aan het kunstwerk van de Zwitserse kunstenaar Pipilotti Rist dat aan de voet van het depot wordt gerealiseerd. Het kunstwerk is een mix van video- en omgevingskunst. De publieke functie van het depot, de unieke architectuur en de plaats in het Museumpark vormen een mooie setting voor dit kunstwerk in de openbare ruimte.

Voor particulieren die meer willen doen, heeft het museum de Gezelschappen opgericht. Leden van de Gezelschappen kunnen aangeven waarvoor zij hun schenking graag aangewend zien; van kostbare restauraties tot onderwijsprogramma's, aankopen en wetenschappelijk onderzoek.

Dankzij de genereuze steun van enkele particulieren kan het museum belangrijke kunstwerken aankopen. Zo maken Rina en Carel Blotkamp de aankoop van André Masson, *Le Braconnier II* mede mogelijk. Cyprien Gaillard, *L'Ange du foyer (Vierte Fassung)* is door een particulier die anoniem wenst te blijven geschonken via Stichting Endowment Museum Boijmans Van Beuningen.

Met steun van het Familie De Heus Restauratiefonds heeft het museum een gedetailleerde survey kunnen uitvoeren en een behandelingsadvies uitgebracht over de gehele fotografiecollectie. Deze conserveringsbehandelingen en het bijbehorende onderzoek staan op de agenda om plaats te vinden in het nieuwe depot, zodat het publiek straks écht kan meekijken. Mede dankzij de steun van enkele particulieren is het transitprogramma Boijmans in de Klas ontwikkeld, waarbij kinderen op Rotterdamse scholen in hun eigen klaslokaal kennismaken met échte kunstwerken uit de museumcollectie.

In 2020 zijn deze particulieren, naast zij die onvermeld wensen te blijven, lid van de Kring Van Eyck of de Gezelschappen:

KRING VAN EYCK

Familie van Ardenne
Wouter en Lenneke van Benten-Messer
Carel Blotkamp
Margriet de Boer
Gertie Both-van der Hoeven
Frits en Jacqueline Breeman-Koolen

Trudy van Bueren
Eline van Burken en Remco van der Kuijp
Hans en Marianne ten Cate-van Rietschoten
Robert en Annemijn Crinche le Roy-van Munster van Heuven
Mevrouw C.C. van Dam
Emie Dekker
Alda en Henk Dijkgraaf
Eric-Paul Dijkhuizen en Willemien Dijkhuizen-Nauta
Annie Doeksen Stichting
Job Dura en Susi Zijdeveld
Lisa Couwenbergh en Sjarel Ex
De heer G. van Eijl
Caroline Fronik en Gerard van den Ende
Mr. J.P. Eschauzier
Jacob en Janine van der Goot-Nauta
Frans Gosses
Familie De Groene-van der Linden
Marc van Gulik en Niels Jens
Tom en Anita van der Heijden
JoAnn Gonzalez Hickey
De heer en mevrouw Hudig-Titulaer
Ingrid en Bert Huisman-Van Baaren
De heer A.G. Jacobs en mevrouw C.M.M. Jacobs
Lodewijk en Godelieve
Eveline Jurry en John Fiszbajn
Frank en Irene Kho
Mariëlle Koppenol-Laforce
Edzard Koning en Anneke Klopper
JK Stichting
Maria Kuster
De heer A. Lampe en de heer A. Plompen
De heer en mevrouw De Lange
Annemarie Lütjens
Andrea en Jaap van Manen
Albert Meuter
Jan en Liesbeth van Nieuwenhuizen-van Wessum
Rob en Josien Nijman-de Neef
De heer H.R. Okkens
Albert van Ommen sr.

Pieter van Onzenoort en Bernadette Boersen
Onno en Willeke Paymans
Frank en Tjapke Rademaker
Familie Roos-Hesselink
Matja en Frans Rosendaal
Bas en Suzan Scheurwater-van de Bilt
Jan en Henny Strooij-Sterken
Jan en Andrea Teunissen-Oprea
Bastiaan Vaandrager
Jan en Penelope Valkier
Jos van der Velde en Rianne Versluis
De heer en mevrouw Voûte
Mevrouw R. van der Waals
Christiaan en Olga Wagenaar
Mevrouw A. van Wensveen-Kolff en de heer D.M.N. van Wensveen
Mark en Roel von Weiler
Olo en Tineke de Witt Wijnen-Jansen
Schoonhoven

GEZELSCHAP BAS JAN ADER

Eelco en Annemarie Blok-Weverling
Ron en Correlien Bosch
Simone en Allard Castelein-Van den Akker
Joost en Hermien Goderie-Plomp
Dr. E.W. Hendrix
Houtgroep Van Drimmelen
De heer en mevrouw Krikke
Caia en Jan Peter Peterson-van Vollenhoven
Joke en Steven Lamberts
Hester en Dick Verbeek
Robert en Marijcke Willink

GEZELSCHAP SALVADOR DALÍ

Albert en Catherine de Kreij
Nedspice Restauratiefonds

GEZELSCHAP PAUL CÉZANNE

Diederik van Dommelen en Brigit van Elk
Familie De Heus Restauratiefonds
Stichting Saphir
Jurgen en Carin Stegmann-Overzier

GEZELSCHAP JHERONIMUS BOSCH
Piet van der Slikke en Sandra Swelheim
Han Nefkens Fashion on the Edge

Nalatenschappen

Op 23 april overlijdt Jaap Timmermans. Een vriend van het eerste uur. Jaap Timmermans en Joop Kalhorn wilden graag iets tastbaars achterlaten, dat was voor hen de belangrijkste reden om in 2009 een fonds op naam op te richten: het Kalhorn/Timmermans Fonds. Jaap en Joop schonken belangrijke stukken uit hun collectie aan het museum en bleven actief doorverzamen. Het fonds heeft als speciaal doel de aankoop van zilver en hedendaagse ontwerpen.

De nalatenschap van Jaap Timmermans wordt aan het fonds toegevoegd. Twee vrienden gaan mede toezien op de besteding van de middelen indachtig de erflater. Het museum is dankzij het Kalhorn/Timmermans Fonds nog vele jaren in staat om in hun naam te bouwen aan de verrijking van de collectie zilver en internationaal hedendaags design.

Schenken van kunst

Particulieren die een kunstwerk schenken of in langdurig bruikleen geven aan het museum worden uitgenodigd toe te treden tot de Zodiaque Kring. Dit gezelschap is vernoemd naar een groep mecenasen die Salvador Dalí ondersteunde. In 2020 is de ontvangst voor de Zodiaque kring helaas niet doorgegaan wegens covid-19.

Onderstaande particulieren en instellingen schenken of laten na in 2020, naast zij die onvermeld wensen te blijven:

Bas van Beek
L.C. Bierens-Winkel
Carel Blotkamp
Jan Christiaan Braun
Stichting Federico Antonio Carasso
Peter van der Coelen
Karin van Dam
Alexandra G.A. van Dongen
Familie Van den Dool
Mevr. Duifjes-Vellekoop
Familie Edixhoven
Fam. B.P. de Haan
Philip en Inge van der Hurk
Familie Janse
Erven Helena van der Kraan
Marie-Louise von Motesiczky Charitable Trust
Barones Monique Monika van Paemel
Ludo en Berthe Pieters
Drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije
Mevr. Thea Valk-le Cointre
Laurens Vancrevel en Frida de Jong

Langdurig bruiklenen

Deze particulieren, stichtingen en bedrijven geven, naast zij die onvermeld wensen te blijven, kunstwerken in langdurig bruikleen:

- Stichting Museum Boijmans Van Beuningen
- Dhr. L. van den Berg (via Vereniging Rembrandt)

Fondsen en huisstichtingen

Fondsen van particulieren, overheden en bedrijven zijn belangrijke steunpilaren van het museum. Daarnaast heeft het museum een goede relatie met enkele stichtingen

die regelmatig ondersteuning bieden bij de belangrijkste taken: beheren, verwerven, presenteren en onderwijzen. In 2020 dragen deze fondsen en stichtingen, naast zij die onvermeld wensen te blijven, bij aan de volgende projecten:

Fonds 21

- Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*
- Transitprogramma *Boijmans Transit Academie*
- Educatief project *Kunst / Werk*

The Getty Foundation

- Onderzoeksproject Boijmans-Getty Paper Project for Italian Drawings

Interreg Vlaanderen-Nederland

- Onderzoeksproject *Smart*Light*

Kickstart Cultuurfonds

- Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*

M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting

- Transitprogramma *Boijmans Transit Academie*

Ministerie van Economische Zaken

- Onderzoeksproject *Smart*Light*

Mondriaan Fonds

- Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*
- Tentoonstelling en opdracht *Proeftuin Rotterdam*
- Onderzoeksproject *Kunst en leven tussen de ruïnes*
- Aankoop Bas van Beek, verzameling op de collectie geïnspireerd behang
- Aankoop Paul McCarthy, *Bunkhouse*
- Aanstelling Junior conservator prenten

Prins Bernhard Cultuurfonds (mede dankzij het Breeman Talle Fonds)

- Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*
- Conservatorenstipendium 2020

Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland

- Digitalisering röntgenbeelden oude schilderkunst

Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland (mede dankzij het Breeman Talle Fonds)

- Transitprogramma Boijmans Transit Academie

Project Idols*

- Transitprogramma *Resilient BoTu*

Stichting Dorodarte

- Educatief project *Kunst / Werk*

Stichting Droom en Daad

Transitprogramma Boijmans bij de Buren:

- Tentoonstelling *Rothko en ik* (Stedelijk Museum Schiedam)
- Tentoonstelling *Samensmeden – Meesters in zilver* (Belasting & Douane Museum)
- Tentoonstelling *Mensbeelden – Kracht & Kwetsbaarheid* (Erasmus MC)
- Tentoonstelling *Ateliergeheimen van Rotterdam* (Museum Rotterdam)
- Tentoonstelling *Meesterlijk!* (Kunsthall)
- Tentoonstelling *Remix Rotterdam. Boijmans x Wereldmuseum* (Wereldmuseum)
- Tentoonstelling *Kunst stelt alles voor* (Chabot Museum)

Stichting Endowment Museum Boijmans Van Beuningen

- Aankoop Cyprien Gaillard, *L'Ange du foyer (Vierte Fassung)*, geschenken door een particulier die anoniem wenst te blijven

Stichting Fonds Willem van Rede

- Aankoop Paul McCarthy, *Bunkhouse*

Stichting Lucas van Leyden

- Aankoop Johan Frederik Clemens, *Socrates*
- Aankoop François Desprez, *Les Songes drolatiques de Pantagruel*
- Aankoop Constantin Hansen, *De medaillemaker en beeldhouwer Frederik Christoffer Krohn tijdens een wandeling*
- Aankoop Peter Vilhelm Ilsted, 6 prenten

Stichting Mevrouw K. Hooykaas-la Lau Fonds

- Educatief programma *Ongezien Boijmans 2.0*

Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

- Tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*
- Aankoop Max Beckmann, *Apollo*
- Aankoop Sebastian Scheid, *Hohe Vasen*

Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds

- Aankoop André Masson, *Le Braconnier II*

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

- Onderzoeksproject en tentoonstelling *Proeftuin Rotterdam*

Van Leeuwen Van Lignac Stichting

- Educatief project *Kunst / Werk*

Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Themafonds Moderne kunst, haar Dura Kunstfonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds)

- Aankoop Max Beckmann, *Apollo*

Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Themafonds Middeleeuwen en Renaissance)

- Aankoop François Desprez, *Les Songes drolatiques de Pantagruel*

Bedrijven

De Boijmans Corporate Members en de leden van de Boijmans Business Club maken gezamenlijk een garantiefonds mogelijk voor grote tentoonstellingen. De bijdrage van de Boijmans Business Club en Corporate Members wordt in 2020 aangewend voor de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum*.

14 Boijmans Business Clubleden:

Asahi Shimbun Company
Bruynzeel Storage Systems B.V.
Deerns Nederland B.V.
Havenbedrijf Rotterdam
IMCD Group B.V.
NGM International B.V.
Ploum Rotterdam Law Firm
ProDelta Holding B.V.
PwC
Signify B.V.
Rabobank Rotterdam
Rotterdam Harbour Holding B.V.
SV Interieurgroep B.V.
Quooker International B.V.

37 Boijmans Corporate Members:

A. de Jong Groep
ABN AMRO Bank N.V.
AKD
AM
Anthony Veder Groep N.V.
Aon Groep Nederland
Bakker Barendrecht B.V.
Bilderberg Parkhotel Rotterdam
Breeman Automotive B.V.
Buitenlandsche Zaken
Capital Support
Corthaus Beheer B.V.
Eversheds Sutherland B.V.
F. van Lanschot Bankiers N.V.
Friends in Business
Gemeente Rotterdam

Rogam Bedrijfswagens stelt een Mercedes Sprinter ter beschikking voor Boijmans in de Klas, foto Aad Hoogendoorn

HAL Investments B.V.
Handelsbanken
HD Groep
Houthoff
Hilton
IMAP Netherlands
ING Bank Rotterdam
KoenVisser Group
KPN
Looije Properties
Middelland Beheer B.V.
MKB Rotterdam Rijnmond
Mommers Schoonmaak
Möller Autoschade Groep
Peterson Rotterdam B.V.
OGER
Schouten Zekerheid
STOER
Thonik

TBI
Van Steenderen MainportLawyers
Vismans Deurwaarders & Incasso
B.V. Zorgwerk

Bedrijfssponsoring

Naast de bedrijvenkringen kunnen bedrijven als sponsor bijdragen aan projecten. In 2020 wordt met steun van het Nedspice Restauratiefonds gestart met het vooronderzoek van de restauratie van het vijftiende-eeuwse drieluik van de Meester van de Heilige Veronica, dat het museum in 2018 verwierf. Het gaat om een langdurig restauratieproject dat meerdere jaren in beslag zal nemen. Dankzij het Nedspice Restauratiefonds heeft het museum onder meer onderzoeksfotografie kunnen

uitvoeren in de vorm van infraroodreflectografie, UV-fluorescentie, strijklicht- en röntgenopnames.

Rogam Bedrijfswagens stelt een Mercedes Sprinter met laadbak ter beschikking voor het project Boijmans in de Klas. Dankzij deze samenwerking kunnen de kunstwerken in het schooljaar 2019-2020 op een veilige manier vervoerd worden naar alle deelnemende scholen. Breeman BMW & MINI stellen voor de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum* 35 elektrische MINI's en BMW's ter beschikking.

Zaalverhuur en ontvangsten

In 2020 worden er geen bijeenkomsten voor derden georganiseerd in het museumgebouw vanwege het feit dat het gebouw gesloten is voor renovatie. Het museum organiseert bijeenkomsten voor relaties op bijvoorbeeld de diverse Boijmans bij de Buren-locaties. Zo kunnen de leden van de Boijmans Business Club en Corporate Members hun relaties blijven verrassen met inspirerende verhalen over de collectie. Vanwege covid-19 zijn er geen bijeenkomsten voor relaties van relaties georganiseerd. De opbrengsten van deze bijzondere ontvangsten komen direct ten goede aan aankopen, restauraties, tentoonstellingen en educatieve projecten van het museum.

Onderscheidingen

De in 2008 door Ted Noten ontworpen broche, de Gouden B, wordt uitgereikt aan personen die zich op uitzonderlijke wijze hebben ingezet voor het museum. In 2019 is de Bronzen B geïntroduceerd, speciaal voor begunstigers die het museum vijf jaar

steunen. Graag markeren wij dit jubileum om deze schenkers te bedanken voor hun trouwe en duurzame steun. In 2020 krijgen 32 schenkers de Bronzen B uitgereikt.

Fundraising Board

Sinds 2014 wordt het museum bijgestaan door de Fundraising Board. De board bestaat in 2020 uit de volgende ambassadeurs:

Annemijn Crince le Roy-van Munster van Heuven
Eric-Paul Dijkhuizen
Pieter Jan van Drimmelen
Joost Goderie
Marc van Gulik
Catherine de Kreij-Sauderais
Kees Krikke

Voor de bedrijven is sinds 2016 Magchelina Möller actief als ambassadeur voor het museum.

Boijmans Genootschap

Het Boijmans Genootschap is opgericht in 2013 en bestaat uit 16 leden: fiscalisten, accountants, notarissen en advocaten. De leden delen hun kennis en expertise met Museum Boijmans Van Beuningen.

Arcagna
• De heer mr. W. Verstijnen

BDO Accountants & Adviseurs
• De heer C. Alblas

DRV Accountants & Adviseurs
• De heer mr. H. Treure

Erasmus Universiteit Rotterdam

- Mevrouw R. Buijze MA
- Mevrouw prof. dr. S.J.C. Hemels

EY

- De heer mr. T.A. Huiskes

Kooijman Autar Notarissen

- De heer mr. A. Autar

KPMG Meijburg & Co

- De heer drs. J.A. Stigter

Loyens & Loeff

- De heer P. van Onzenoort

Ploum Rotterdam Law Firm

- Mevrouw mr. J. van Loon

PwC

- Mevrouw drs. E.C. van der Bas

Roosje & Van Der Laarse

- De heer mr. S.C. Roosje

SmeetsGijbels

- Mevrouw mr. C.L.M. Smeets

Verhees Notarissen

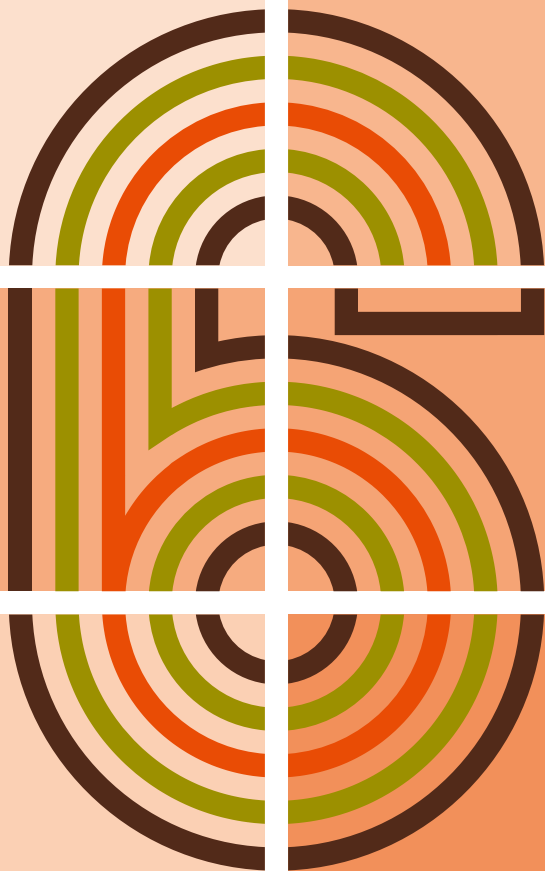
- Mevrouw prof. mr. T. Mellema

Weerts Advocaten

- Mevrouw mr. M.P.Ph.M. Weerts

Zantboer & Partners BV

- De heer P. van Gelderen

Huisstichtingen

Het museum wordt bij de belangrijkste taken – beheren, verwerven, presenteren en onderwijzen – al sinds jaar en dag door enkele gelieerde stichtingen en initiatieven ondersteund. Deze zijn van vitaal belang voor het goed functioneren van het museum. De huisstichtingen worden beheerd door een eigen bestuur en hebben een specifiek doel.

Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

De Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, opgericht in 1939 door havenbaronnen D.G. van Beuningen en W. van der Vorm in samenwerking met directeur D. Hannema, heeft als doel de belangen van het museum in het algemeen te ondersteunen. Zij verwezenlijkt dat onder andere door op verzoek van het museum aankopen van kunstwerken te realiseren en het werven van bedrijfsvrienden, de Bijzondere Begunstigers. De stichting is (in enkele gevallen ten dele) juridisch eigenaar van de kunstwerken die zij koopt of door particulieren zijn geschonken, bijna 8% van het museumbestand. De stichting verworft ook het eigendom van aankopen ten behoeve van het museum door een aantal huisstichtingen en fondsen op naam die bij haar zijn ondergebracht.

Bestuursleden

De heer drs. C.O.A. baron
Schimmelpenninck van der Oije,
voorzitter

De heer drs. K.M.T. Ex, secretaris
Mevrouw E.R.D. Meijer, penningmeester
Mevrouw A.F. Boumeester-van der Vorm
Mevrouw I. Huisman-van Baaren

Mevrouw mr. E.E. Jurry
De heer mr. J.G. Princen
De heer mr. B. Vaandrager
Mevrouw drs. M.J. van 't Wout-van der
Reijden
Mevrouw dr. A.P. Dekker
De heer ir. A.A. Vos
Mevrouw drs. A.H.I. Brenninkmeijer-de Bruin

Stichting Fonds Willem van Rede

De Stichting Fonds Willem van Rede is al decennialang een inspirerende motor voor de collectie. Naamgever Willem van Rede (1880-1953) bepaalde dat met zijn kapitaal, dat hij aan de Staat der Nederlanden naliet, een collectie hedendaagse kunst voor het Museum Boijmans Van Beuningen moest worden gevormd. De opeenvolgende besturen van de Stichting Fonds Willem van Rede hebben in de geest van het testament en de door de erflater geformuleerde doelstellingen aansluiting gezocht bij de collectie moderne en hedendaagse kunst van het museum.

Commissie van aankoop

De heer drs. K.M.T. Ex, voorzitter
Mevrouw drs. A. Birnie
De heer mr. M.A. van Valen

Financiële commissie

Mevrouw E.J. Reurink,
secretaris-penningmeester
Mevrouw mr. J.P. van Loon
De heer prof. dr. L.C. Winkel

Stichting Van Beuningen/ Peterich-fonds

Met een kunstenaar als vader en de verzamelaar D.G. van Beuningen als grootvader, wordt Peter Paul Peterich (1933-2000) van jongs af aan door kunst omringd. Hij studeert kunstgeschiedenis en heeft grote affiniteit met de poëzie. In 1965 richt hij samen met zijn moeder, Flora van Beuningen, de Stichting Van Beuningen-Peterich op ter ondersteuning van de beeldende kunst en de tekenkunst in het bijzonder. Tussen 1965 en 1973 wordt uit dit fonds, vaak op advies van de toenmalige conservator, een honderdtal tekeningen aangekocht voor het museum. Op grond van Peterichs testament wordt het fonds na zijn dood in 2000 nieuw leven ingeblazen en krijgt het museum jaarlijks een bedrag van enkele tienduizenden euro's om eigentijdse (teken)kunst aan te kopen. Aankopen van deze stichting geschieden op verzoek en initiatief van het museum en worden eigendom van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Bestuursleden

De heer J. Peterich, voorzitter
Mevrouw M. Niels, MSc, secretaris
De heer drs. O.F.J. Paymans,
penningmeester

Commissie van Toezicht

Mevrouw M.A. Kraaijeveld van
Hemert-Peterich
De heer D.G. Peterich
De heer mr. drs. H. van den Brink

Kalhorn/Timmermans Fonds, ondergebracht bij Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

---

Dit fonds is door de naamgevers in 2009 opgericht om de aankoop van zilver en hedendaagse ontwerpen te bevorderen. Het museum onderhoudt al vele jaren een intensieve band met de verzamelaars, die vele aankopen en opdrachten op het gebied van internationaal hedendaags design mogelijk hebben gemaakt. Het beheer van het (toekomstig) kapitaal berust bij het bestuur van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen. Jaarlijks is een bedrag beschikbaar voor aankopen, die eigendom worden van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Stichting Lucas van Leyden

Dr. J.C.J. Bierens de Haan (1867-1951) leidde een avontuurlijk leven. In de roerige jaren van de vroege twintigste eeuw is hij werkzaam in oorlogsgebieden als Transvaal en Oranje Vrijstaat, Griekenland en in Frankrijk. Hoewel Bierens de Haan vanaf zijn studententijd prenten verzamelt, gaat hij zich er pas na zijn artsloopbaan actief op toeleggen. Hij brengt een collectie bijeen die van meet af aan bedoeld is voor Museum Boymans, zoals het museum toen nog genoemd werd, en verzamelt gericht op lacunes in de museumcollectie. Zijn collectie van ruim 26.000 prenten laat hij na aan het museum, casu quo de gemeente Rotterdam. Ook legateert hij een geldbedrag waarvan de jaarlijkse rente bestemd is voor uitbreiding van de collectie prenten. Dit fonds, waarvan de opbrengst jaarlijks wisselt, draagt de naam Stichting Lucas van Leyden en dient tot vandaag de dag zijn doel. Ruim tienduizend

prenten zijn door het museum sinds 1951 met dit fonds ten behoeve van de gemeentelijke collectie aangekocht. Het kapitaal van de stichting wordt beheerd door de voorzitter, secretaris en penningmeester van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Bestuursleden

De heer drs. C.O.A. baron
Schimmelpenninck van der Oije,
voorzitter
De heer drs. K.M.T. Ex, secretaris
Mevrouw E.R.D. Meijer, penningmeester

Stichting Willem van der Vorm

Willem van der Vorm (1873-1957), havenbaron en verzamelaar, is een van de meest loyale begunstigers van Museum Boymans. Directeur Hannema adviseert hem bij de opbouw van zijn collectie en Van der Vorm is nauw betrokken bij de oprichting van de Stichting Museum Boymans. Tijdens de eerste vergadering in 1939 schenkt hij het museum *De Kwakzalver*, een hoogtepunt in het oeuvre van Gerard Dou. Een genereus gebaar dat later door vele schenkers is nagevolgd. Aanvankelijk wordt de collectie van Willem van der Vorm na zijn dood in 1957 tentoongesteld in zijn woonhuis aan de Westersingel. In 1972 moet dit pand wijken voor de metro en besluit de Stichting Willem van der Vorm de door haar beheerde collectie met schilderijen van Gerard ter Borch, Gabriel Metsu en Anthonie van Dijck in langdurig bruikleen te geven aan het museum.

Bestuursleden

De heer mr. C.O. van der Vorm, voorzitter
Mevrouw A.F. Boumeester-van der Vorm,
regent secretaris
De heer dr. R.J. Willink, regent conservator

Fonds Westerhuis

Fonds Westerhuis is een fonds op naam dat wordt beheerd door het bestuur van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Het fonds is opgericht nadat het museum in 2009 een legaat ontving van de heer Johannes Westerhuis. Het fonds maakt – vooral wetenschappelijke – publicaties mogelijk waardoor het museum in de gelegenheid is om onderzoek naar bijvoorbeeld de eigen collectie en de museumgeschiedenis te ontsluiten. Zo werden onder andere de Boijmans Studies *J.C. Ebbinge Wubben. Museumdirecteur met een missie, 1945-1978* (2016), *Omstreden verleden. Museum Boijmans Van Beuningen en de Tweede Wereldoorlog* (2018) en *James Lee Byars. De wijsgeer in de toren* (2020), evenals de publicatie *Een droomcollectie. Surrealisme in Museum Boijmans Van Beuningen* (2017) gesteund vanuit het fonds. Het museum laat onder meer de inkomsten uit verkoop van de publicaties terugvloeien naar het fonds, zodat een duurzaam – revolving – fonds ontstaat.

Marketing en communicatie

Hoofd: Daniël Bouw

- Bijna 22.000 bezoeken *Boijmans Ahoy drive-thru museum* in een maand tijd met een bezoekersbeoordeling van 7,8
- Depot Boijmans Van Beuningen wordt wereldwijd opgepikt door de internationale media en haalt in januari de voorpagina van de gedrukte International New York Times
- De nationale free publicity mediawaarde is € 7 miljoen met een internationaal bereik van ruim 300 miljoen mensen in 39 landen
- Op sociale media heeft het museum een groeiende achterban van 239.000 volgers

Marketing en communicatie vertaalt inhoudelijke boodschappen en museumprojecten in een gevarieerd aanbod van communicatiemiddelen naar geselecteerde brongroepen. Dat blijkt ook digitaal heel goed mogelijk, hoewel de fysieke ontmoeting met bezoekers, partners en collega's een belangrijk onderdeel is van het communicatiewerk. Een van de kerntaken is het enthousiasmeren van publiek, partners en media voor programma en collectie. De internationaal gerenommeerde kunst- en designcollectie blijft tijdens de grootschalige verbouwing van het museum zichtbaar voor bezoekers bij onze partners in Rotterdam, nationaal en internationaal in Boijmans bij de Buren, Boijmans in de Stad, Boijmans in de Klas en met internationale tentoonstellingen.

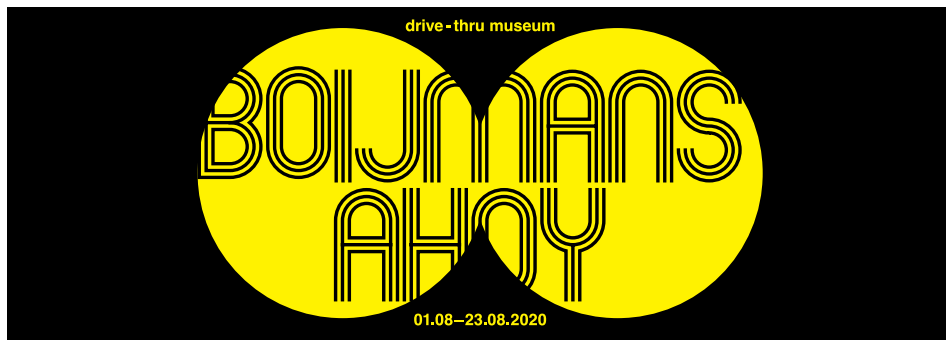
De afdeling bestaat uit 8 medewerkers, een afdelingshoofd (samen 5,23 fte), 2 tot 4 stagiair(e)s tegelijkertijd en een medewerker die gedetacheerd is bij de bibliotheek. Elke medewerker heeft een specialisatie: marketing, corporate communicatie, persbenadering, online communicatie en sociale media. Het gebrek aan fysieke sociale contacten tijdens de coronapandemie is zeker voor marketeers en communicators een groot gemis. Dat weerhoudt ons er niet van om de banden met collega's in het veld en samenwerkingspartners verder uit te bouwen en nieuwe plannen te maken.

Boijmans bij de Buren

Boijmans bij de Buren gaat het tweede jaar in en telt sinds de start in 2019 maar liefst 373.404 bezoeken. Op 22 maart zou de museumcollectie te zien zijn bij maar liefst zes burens. Om dit te vieren wordt de Boijmans Burendag georganiseerd met een speciaal programma van workshops, flitsrondleidingen, singer songwriters en spoken word. Helaas vindt deze niet plaats vanwege de lockdown. Met twee nieuwe tentoonstellingen bij het Chabot Museum en het Wereldmuseum is opnieuw een deel van de collectie zichtbaar. Ook dit jaar worden alle nieuwe openingen en bestaande buurttentoonstellingen voorzien van een overkoepelende campagne met als doel te communiceren waar de museumcollectie te zien is. In print, *citydressing*, een digitale outdoorcampagne, online advertenties, radiocampagnes op RTV Rijnmond en in de eigen media wordt Boijmans bij de Buren onder de aandacht gebracht.

Boijmans in de Stad

In het kunstproject *Human Power Plant* in Bospolder-Tussendijken (BoTu) gaat een team onder leiding van kunstenaar Niels

Beeldmerk tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum* en *Zilveren Opening*, ontwerp Thonik

Post samen met de bewoners van de wijk BoTu op zoek naar een inclusieve en passende energietransitie. De communicatie is voornamelijk lokaal gericht op het bereiken en activeren van buurtbewoners.

De online tentoonstelling *De afbreekeconomie* is in zichzelf een communicatiemiddel en gaat over een alternatieve economie die breekt met het fossiele tijdperk.

Boijmans Ahoy drive-thru museum

Twee iconen van de stad Rotterdam, onverwacht maar dit jaar zo passend, werken samen en bouwen in de zomer met het Rotterdamse evenementenbureau JMR een onvergetelijke ervaring. *Boijmans Ahoy drive-thru museum* is exclusief aan deze tijd en inclusief voor

iedereen, maar vooral voor Rotterdammers, gezinnen met kinderen die vanwege de pandemie niet op vakantie kunnen gaan. In de campagne staat niet de gebruikelijke museale insteek centraal maar de *experience*. In een extreem korte voorbereidingstijd van zes weken wordt een campagne gemaakt en uitgevoerd, samen met partners in de stad, waarbij de nadruk ligt op online en outdoor zichtbaarheid. Met de Rotterdampas wordt een uitgebreide campagne opgezet die mensen met een kleine beurs bereikt en in staat stelt de tentoonstelling te bezoeken. Gedurende vier weken draait het campagnebeeld, twee bewegende koplampen, op zestig digitale vlakken in Rotterdam en wordt de tentoonstelling via de eigen online-kanalen en die van vele partners gedeeld. Dankzij Rotterdam Make It Happen is deze *visual* de hele periode op het WOW-scherm bij

V.l.n.r. Wethouder Said Kasmi, museumdirecteuren Ina Klaassen en Sjarel Ex, architect Winy Maas en wethouder Bas Kurvers voorafgaand aan de *Zilveren Opening*, foto Aad Hoogendoorn

Centraal Station en het KPN-gebouw aan de voet van de Erasmusbrug te zien en toont Ahoy Rotterdam het als animatie groot op het gebouw. De pr-machine draait op volle toeren met aandacht in veertien landen. Vijf jonge beeldmakers creëren aansprekend foto- en filmmateriaal dat massaal wordt gedeeld door bestaande en nieuwe volgers. De tentoonstelling raakt uitverkocht. Bijna 22.000 mensen beleven de *experience* vanuit hun eigen auto of een door Breeman BMW en MINI ter beschikking gestelde elektrische auto. Het succes resoneert nog lang na.

Depot Boijmans Van Beuningen

Ondanks covid-19 gaan de bouwwerkzaamheden aan het depot door met inachtneming

van de RIVM-maatregelen. Elke mijlpaal wordt vastgelegd door architectuurfotograaf Ossip van Duivenbode, gedeeld op de sociale media en massaal *geliked* door onze achterban. Het gebouw blijkt van grote communicatieve waarde en wordt door velen omarmd, gefotografeerd en gedeeld.

Naast het exterieur worden ook de werkzaamheden aan het interieur vastgelegd. Om zoveel mogelijk mensen op de hoogte te houden van de niet zichtbare werkzaamheden en ontwikkelingen, worden veel online-middelen ingezet. Via de webcam kijken bezoekers live mee op de bouwplaats en volgen de bouw op de voet. In een negendelige vlogserie neemt hoofd huisvesting Wout Braber de kijkers mee in het depot. In juni vallen 25.000 exemplaren van Depot Journaal 4 op de mat bij 13.000 Rotterdamse huishoudens en relaties van het museum.

Een mijlpaal is de Zilveren Opening in het laatste weekend van september. Bijna 8.000 kaarten zijn binnen drie uur vergeven. Degenen die naast grijpen zien via een uitgebreid online programma met verdiepende informatie hoe het gebouw vorm krijgt. De kijkcijfers online zijn hoog met een bereik van ruim 1,3 miljoen mensen. De spin-off van de Zilveren Opening is ongekend en zet het depot én Rotterdam goed op de kaart.

Samenwerken

Het museum werkt structureel samen met allerlei partijen in de stad. Met het depot spreken we nieuwe brongroepen aan en zien we graag meer Rotterdammers en jonge mensen dan voorheen in het museum. Het museum is in transit en doet er veel aan om zichtbaar te blijven, onder meer door het initiëren van passende samenwerkingen met tientallen instellingen en creatieven in de stad. Dit jaar wordt Museum Boijmans Van Beuningen officieel merkpartner van de merkalliantie Rotterdam Make It Happen. Museum en Boekhandel Donner organiseren sinds november 2019 samen Boijmans in Donner, een reeks gratis lezingen. Dit jaar staan drie lezingen op het programma, waarvan de eerste twee fysiek, met conservator Alexandra van Dongen over *Ateliergeheimen* in Museum Rotterdam en over Andries Copier met kleinzoon Laurens Geurtz en Joffrey Walonker van Royal Leerdam Crystal. De laatste lezing is online, met MRVDV-architect Arjen Ketting en hoofd Collectie en onderzoek Sandra Kisters.

Rotterdam kleurt zilver

Op 2 juli wordt de maquette-versie (1:50) van Depot Boijmans Van Beuningen in Miniworld Rotterdam onthuld. Wethouder Kurvers (Bouwen, Wonen en Energietransitie

gebouwde omgeving) opent het mini-depot in bijzijn van Ina Klaassen, Arjen Ketting (MVRDV), Roelof Prins (Stichting De Verre Bergen) en Marc van Buren (Miniworld Rotterdam).

In samenwerking met fotografen Zahra Reijs & Milan van Dril, Suzanne Koopstra en Ashley Röttjers, dichtkunstenaar M., muzikant Winterdagen, filmmaker Ruben Hamelink, dansgezelschap Conny Janssen Danst, ontwerpers Susan Bijl, Joline Jolink, AnoukxVera, alleskunnens André Marques & Tim Wes en *Gers! Magazine*, creëren we bijzondere, eigenzinnige en ontroerende werken in het teken van het nieuwe iconische kunstdepot.

De film *Bouwgrond* voert ons mee terug naar het begin van de bouw, naar toen het depot nog bouwgrond was. De Rotterdamse dichtkunstenaar M. schreef de tekst *Bouwgrond*, muzikant Winterdagen componeerde de muziek, en filmmaker Ruben Hamelink maakt de gelijknamige film als een visuele verrijking bij het muziekstuk, in dans omgezet door Conny Janssen Danst.

Rotterdams tassenontwerper Susan Bijl vertaalt het zilverglanzende gebouw naar een tas, *Mirror & Agaat* in een oplage van 2.000 stuks, die het licht in de zilveren stof weerspiegelt. De aankondiging van de tas op de social mediakanalen voorspelt het succes. Lange rijen vormden zich bij de winkels van Susan Bijl en de pop-up store in het depot en de webshop van Susan Bijl is binnen drie minuten leeg. Ontwerpersduo AnoukxVera, gevestigd in De Wasserij, gebruikt de reststof van de tas *Mirror & Agaat* voor het produceren van toolbelts, geïnspireerd op de bouwhesjes, die worden gedragen door depotmedewerkers tijdens de Zilveren Opening. Een prijsvraag levert honderden reacties op, zestig mensen winnen een *limited edition* toolbelt.

Miniatuurversie van Depot Boijmans Van Beuningen wordt permanent geplaatst in Miniworld Rotterdam, foto Aad Hoogendoorn

Dansers van Conny Janssen Danst in het depot tijdens de opnames van de film *Bouwgrond*, foto Aad Hoogendoorn

Ina Klaassen krijgt van hoofdredacteur Sander Grip het eerste exemplaar van de speciale *Gers!* editie over het depot uitgereikt, foto Luc Buthker Photography

De Tool Belt door ontwerpduo AnoukxVera. Deze worden gedragen door medewerkers tijdens de Zilveren Opening, foto Bo Bannink

Gers! Magazine #28 staat volledig in het teken van het depot. Op 16 september wordt het magazine gelanceerd op het dak van het depot en in een oplage van 10.000 exemplaren in de stad verspreid.

De Rotterdamse ontwerper Joline Jolink laat zich inspireren door het depot. Op een van de heetste dagen van het jaar fotografeert ze met een team op het dak van het depot haar najaarscampagne. De beelden zijn te zien in magazines en op Jolink's social mediakanalen. Omdat dit weerspiegelende gebouw nooit één gezicht heeft, maken Zahra Reijs en Milan van Dril een reeks video's waarin we door de ogen van anderen het depot bezien. In tien filmische portretten reflecteren vijftien mensen op het depot terwijl het gebouw ook hen reflecteert. De geportretteerden vertellen over hun interpretatie van het nieuwe icoon en brengen het gebouw steeds meer tot leven. De reeks wordt gedeeld op Instagram en getoond tijdens de Zilveren Opening.

Covid-19: B there wordt B home

Nu de collectie vanwege de pandemie langere tijd niet te zien is en iedereen thuisblijft, experimenteren we dit voorjaar online met het zichtbaar houden van de collectie. We roepen mensen op om in de 42.000 kunstwerken van de online collectie te duiken voor de dagelijkse dosis kunst en inspiratie met het gevarieerde aanbod van online-activiteiten voor jong en oud: B home en blijf gezond. Het Instagramaccount staat in het teken van een hedendaags experiment, een tekenestafette geïnspireerd op het surrealistische spel *Cadavre Exquis*. Kunstenaar Iwan Smit geeft het startschot met een beeld samengesteld uit drie werken uit de collectie. De volgende maker neemt twee elementen over uit de laatste tekening en voegt er een nieuw element aan toe. Iedere week bespreken

conservatoren, andere medewerkers en gasten in Facebook Live kunstwerken uit de collectie. Om bewoners van zorginstellingen een hart onder de riem te steken bezorgt het museum ruim 800 depotpuzzels op zeventig locaties in Rotterdam en de regio Rijnmond.

Bezoekersonderzoek Boijmans

Sinds 2016 verricht het museum het Bezoekersonderzoek Boijmans (BOB), een doorlopend online marktonderzoek in samenwerking met onderzoeksbureau Metrixlab. Na de sluiting van het museumgebouw in 2019 stopt dit onderzoek. Bij Boijmans Ahoy en de Zilveren Opening ontvangen ruim 30.000 bezoekers na afloop van het bezoek een online vragenlijst die inzicht verschaft in het profiel van de bezoekers. De resultaten zijn opvallend. Boijmans Ahoy trekt een jongere doelgroep naar de tentoonstelling, 30% van het bezoek is 50 jaar of jonger. De tentoonstelling is significant meer bezocht door ouders met kinderen, 24% ten opzichte van 8,3% in het museum. 31% komt uit Rotterdam, in het museum was dit 15%. Bezoekers beoordelen de tentoonstelling met een 7,8, waarvan 68% de tentoonstelling een 8 of hoger geeft en bijna een kwart een 9 of 10. Van de ondervraagden vindt 92% de totaalbeleving de meest bepalende en onderscheidende factor, het bezoek met een elektrische auto 74% en het vrij rond kunnen rijden 54%. 52% is vooral te spreken over de grote videokunstwerken. Voor 11% was dit het eerste bezoek aan Museum Boijmans Van Beuningen. Wat betreft de Zilveren Opening is 63% van het bezoek 60 jaar of ouder, maar liefst 68% komt uit Rotterdam en 17% uit de regio Rijnmond. 97% geeft aan volgend jaar weer terug te komen en een kaartje te kopen voor een bezoek aan het depot.

Media-aandacht

Ondanks covid-19 heeft het museum zeer veel media-aandacht. Museumprogramma's en depot worden maar liefst 3.290 keer genoemd in de nationale media (print, online, radio/tv) met een mediawaarde van ruim 7 miljoen euro en een internationaal bereik van 300 miljoen mensen. Mede dankzij extra inzet op het benaderen van redacties van RTV-programma's zijn museum en depot ruim 300 keer op de regionale en landelijke radio (244) en televisie (60).

Het *NOS Journaal* besteedt onder andere aandacht aan de Boijmans-tentoonstelling *This is Surrealism!* in het Cobra Museum en aan *Boijmans Ahoy drive-thru museum*. Naast de vele items van RTV Rijnmond, maken ook televisieprogramma's als *Nu te zien* (Surrealisme in Cobra Museum) en *Koffietijd* (Boijmans in de Klas) reportages over het museum. Van Friesland, Flevoland tot Zeeland wordt in regionale radioprogramma's stilgestaan bij verschillende nieuwsfeiten over het museum. Nationale radioprogramma's als *BNR Zakendoen*, *Bouwmeesters*, *De ochtend van 4*, *Sublime FM*, *Radio 538*, *Met het Oog op Morgen*, NPO Radio 1, 3FM en *Opium* berichten over het museum. Het depot eist de meeste aandacht op en wordt 925 keer genoemd in de nationale media. Tientallen spreads of paginagrote krantenartikelen verschijnen in onder meer het *FD*, *de Volkskrant*, *NRC Handelsblad*, *AD*, *Trouw*, *het Parool* en *Telegraaf*.

Landelijke televisieprogramma's als: *EenVandaag*, *De Vooravond*, *Op1*, *RTL Nieuws*, *Editie NL*, *5 uur Show* en verschillende programma's van RTV Rijnmond filmen uitgebreid in, op en rondom het depot. *Kunststof Radio* maakt een speciale uitzending vanuit het depot en RTV Rijnmond komt tweemaal langs voor een drie uur durende live uitzending vanuit het depot en vanuit

luisterpost Boijmans Hillevliet.

Internationale media-aandacht voor het depot komt uit 35 landen in alle continenten met 206 artikelen waaronder grote stukken in onder meer *The Guardian*, *The Washington Post*, *El Pais* en het omslag van *Chinese Art Newspaper*. Ook plaatst de *The New York Times* het digitale artikel uit eind 2019 in januari op de voorpagina van de gedrukte krant.

Naast het depot is Boijmans Ahoy een absolute mediavulkaan met 365 items in de nationale media en 42 in de internationale media. De binnen- en buitenlandse media publiceren uitgebreide artikelen in *Ile Sole 24 Ore* en *The Art Newspaper*, maar ook titels in India, Turkije, Filipijnen, Maleisië, Singapore en Iran. De Belgische en Duitse televisiejournals maken items en de *Chinese Financial Times* bericht groot. Boijmans bij de Buren is te zien op de pagina's van regionale en landelijke media, zoals *de Havenloods*, *Museumtijdschrift*, *Telegraaf* en *AD*, net als Boijmans in de Klas, Boijmans Hillevliet en de surrealistes in het Cobra Museum.

Over alle projecten en ontwikkelingen worden in totaal 34 persberichten uitgestuurd waarvan de meeste worden opgepakt. De persreviews rondom depotwerkzaamheden, *Boijmans Ahoy drive-thru museum*, Wereldmuseum en de Zilveren Opening worden goed bezocht door regionale, nationale en internationale media. De persreviews in het depot trekken zo'n 150 Nederlandstalige en internationale journalisten, fotografen, cameraploegen, influencers en bloggers. Ook vindt er een Chinees online persgesprek plaats met 25 journalisten. In samenwerking met Pickles PR, Rotterdam Partners en MVRDV worden vele tientallen internationale journalisten live of via onlineverbindingen betrokken bij het depot.

Journalisten op de vijfde verdieping van het depot tijdens de perspreview voorafgaand aan de Zilveren Opening

De Depot Shopping Bag *Mirror & Agaat*, in samenwerking met tassenontwerper Susan Bijl, was tijdens de Zilveren Opening snel uitverkocht, foto Jan Bijl

'[the Depot] is a work of art in itself'

– The Washington Post

'To call the Depot a warehouse is, it turns out, to do it a considerable disservice: the building is an attempt to turn the Boijmans inside out.' – The Guardian

'The new Depot establishes a dialogue between modern and avant-garde.' – El País

'De kwaliteit van de stukken rechtvaardigt het uitroepen achter de tentoonstellings-titel. Ze zijn ronduit iconisch.'

– Het Parool over *This is Surrealism!*

'Van drive-thru's kijk je misschien niet meer zo snel op. Zeker niet in coronatijd, waarin ze regelmatig een corona-proof oplossing zijn. Maar deze kunstige drive-thru is er één uit duizenden.' – ELLE

Boijmans Online

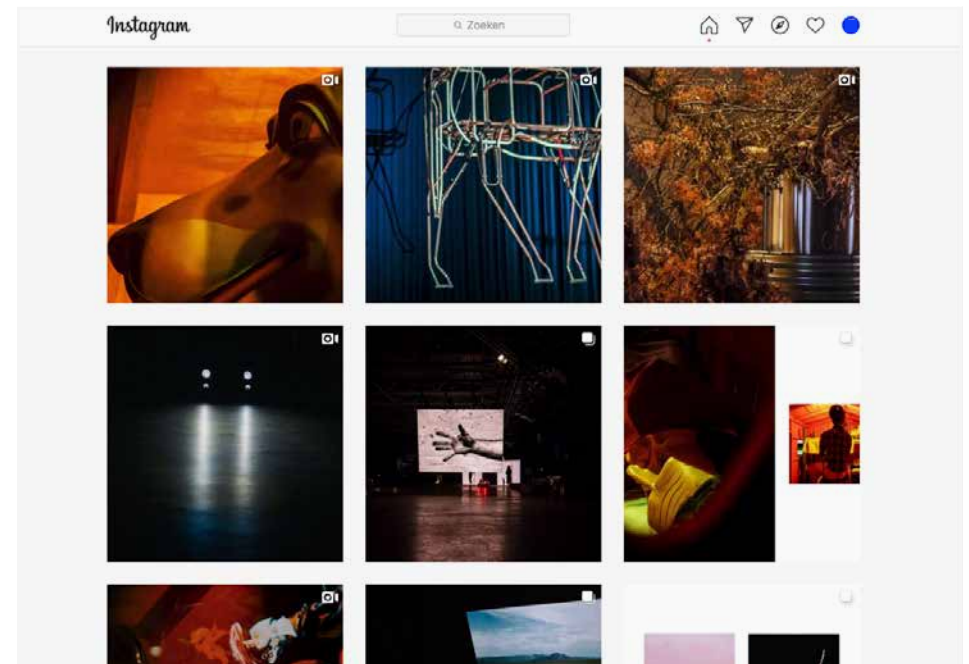
Dit jaar neemt het bezoek aan de website af terwijl het aantal inschrijvers van de nieuwsbrief toeneemt. Tot de sluiting halverwege 2019 bezoekt meer dan de helft van de bezoekers de website voor praktische bezoekeninformatie. We zien pieken in websitebezoek rondom Boijmans Ahoy en de Zilveren Opening.

Website bezoek	2020	2019
boijmans.nl	759.503	935.886
overige websites*	11.541	27.497
Totaal	771.044	963.383
nieuwsbrief	31.070	26.392

* oude websites en aparte websites voor de webshop en educatieve programma's

Sociale media

Op sociale media heeft het museum bijna 239.000 volgers (221.000 in 2019). Instagram speelt een steeds belangrijker rol in het bereiken van jongeren. Instagram telt bijna 50.000 volgers, Facebook meer dan 78.000 en Twitter bijna 94.000. Het museum continueert de social mediastrategie en richt zich online vooral op de jonge doelgroep (20-40 jaar) met nieuwe concepten, zoals de surreële estafette tijdens de eerste lockdown. Daarnaast toont het museum ook maatschappelijke betrokkenheid door zich actief te verhouden tot #blackoutuesday en het daaropvolgende protest in Rotterdam. In samenwerking met het Stadsarchief Rotterdam worden beelden van het Black Lives Matter-protest gearchiveerd. Het depot wordt vanuit verschillende hoeken belicht en krijgt extra aandacht dankzij een online campagne in samenwerking met het progressieve platform Glamcult. Het museum werkt ook dit jaar samen met het creatieve platform Almost Not Done en creëert een interviewserie rondom het depot waarin jongeren Winy Maas van MVRDV interviewen. Voor het eerst verschijnen er twee online-tentoonstellingen in samenwerking met kunstenaar Maarten Bel en ROC Zadkine, en met kunstenaar Tom van Veen en The New Originals. Dit past bij de strategie waarmee Instagram niet wordt gezien als communicatiekanaal, maar als een online ruimte die wordt geprogrammeerd. Vrijwel alle content wordt ook dit jaar verspreid zonder advertentiebudget.

Instagrampagina @boijmans van de tentoonstelling *Boijmans Ahoy drive-thru museum* met beelden van Stacii Samidin, Aram de Groot en Amie Galbraith

Depot Boijmans Van Beuningen siert de omslagen van de Chinese *Art Newspaper* en *The New York Times*

Conservatoren

Directeur: Sjarel Ex

De conservatoren van Museum Boijmans Van Beuningen verrichten wetenschappelijk onderzoek naar de collectie, geven rondleidingen en colleges, initiëren projecten in de stad en in binnen- en buitenland, schrijven catalogi en andere publicaties, ontwikkelen tentoonstellingen, formuleren aankoopvoorstellen, begeleiden restauraties en onderhouden een internationaal netwerk van verzamelaars, kunsthistorici, museumconservatoren en andere specialisten en collega's uit het museale veld. De conservatoren staan onder leiding van de directie en werken projectmatig samen met de verschillende sectoren van het museum, waarbij zij verantwoordelijk zijn voor de inhoud. Friso Lammertse, conservator oude schilderen beeldhouwkunst, treedt per 1 maart uit dienst. Mireille Linck start per 1 oktober als junior conservator prenten.

Zie voor een overzicht van alle presentaties bijlage C en alle externe activiteiten en nevenfuncties van de wetenschappelijke staf bijlage F.

genieten van heel veel kunst. Bovendien kunnen er twee prenten voor het verzamelgebied Deense grafiek worden verworven. Hoewel bezoek aan veilingen en kunsthandels in het buitenland uitgesloten is, komt er in de zomer nog een bijzondere aanwinst: de *Songes drolatiques de Pantagruel*. Een antiquariaat uit Parijs stuurt dit zestiende-eeuwse prentenboekje op ter inzage en beoordeling, waarna het kan worden aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt en de Stichting Lucas van Leyden. Verder heb ik veel schrijfwerkzaamheden dit jaar: bijdragen aan een Russische congresbundel, een Duits kunstenaarslexicon, een Amerikaanse tentoonstellingscatalogus en – wat dichterbij huis – een artikel voor het boek dat zal verschijnen bij de opening van het depot in 2021.

Alexandra van Dongen, conservator historische vormgeving

Dit jaar opent de tiende Boijmans bij de Buren-tentoonstelling: *Remix Rotterdam. Boijmans x Wereldmuseum*. Het samenbrengen van twee museale Rotterdamse collecties biedt meervoudige perspectieven op beide verzamelingen. Ook ben ik betrokken bij het grootschalige onderzoek naar het koloniale verleden van de stad Rotterdam en draag daartoe met Liane van der Linden een hoofdstuk bij aan een van de drie bundels die in 2020 verschijnen. De museumcollectie zestiende-eeuws keuken- en tafelgerei wordt gepubliceerd in een nieuwe editie van *Het*

Peter van der Coelen, conservator prenten en tekeningen

De TEFAF in Maastricht, een week voor de eerste lockdown, blijkt dit jaar de laatste mogelijkheid om min of meer ongestoord te

Excellente Kookboek van Doctor Carolus Battus uit 1593 door Marleen Willebrands en Christianne Muusers. Het boek wint de Gerrit Komrij Prijs 2020. Verder gaat mijn aandacht naar het programma in Boijmans Hillevliet. In samenwerking met schrijver Abdelkader Benali en theatermaker Gabby Bakker gaan we op zoek naar verhalen van mensen en voorwerpen rondom eetcultuur. Deze worden omgezet in een tafelspel, een vorm van gelegenheidstheater, dat dateert uit de tijd van Erasmus.

Albert Elen, senior conservator tekeningen en prenten

Het jaar staat voor mij wederom in het teken van het onderzoek naar de collectie vroege Italiaanse tekeningen, dat zal resulteren in een online bestandscatalogus in 2022. Dit Boijmans-Getty Paper Project, een van meerdere door de Getty Foundation (Los Angeles) gefinancierde projecten bij prentenkabinetten wereldwijd, wordt uitgevoerd met de tweede curatorial and research fellow, Klazina Botke. Het onderzoek wordt tevens bijgestaan door acht internationale externe deskundigen die samen ongeveer een derde van de 385 te onderzoeken tekeningen voor hun rekening nemen. De coronapandemie bemoeilijkt het werk en studiereizen naar Parijs en Florence gaan niet door. De tweede Expert Meeting met internationale deskundigen vindt online plaats en levert waardevolle nieuwe inzichten op.

Saskia van Kampen-Prein, conservator moderne en hedendaagse kunst

Na maanden van onzekerheid vanwege covid-19, opent op 1 juni *This is Surrealism! The Boijmans Masterpieces* in het Cobra Museum voor Moderne Kunst in Amstelveen. Het is de eerste coronaproof presentatie die het museum maakt. Dit betekent mondkapjes op tijdens het installeren van alle kunstwerken, het uitstippelen van een looproute op zaal en het drastisch terugbrengen van de werkenlijst zodat het publiek letterlijk de ruimte krijgt. In de toekomst wil het museum een centrum ter bestudering van het surrealisme opzetten, wat mede mogelijk wordt gemaakt dankzij een genereuze schenking van het echtpaar Vancrevel en De Jong, die dit jaar besluiten om hun omvangrijke bibliotheek aan het museum over te dragen. Daarmee beschikt het museum in een klap over de meest complete en breed opgezette surrealistische bibliotheek ter wereld. Deze verzameling wordt toegelicht in de Boijmans Studie die ik schrijf met Laurens Vancrevel en die in 2021 wordt gepubliceerd.

Annemartine van Kesteren, conservator design

Het is door covid-19 een jaar van rennen of stilstaan geworden. In deze dynamiek ontstaat eind mei het idee een tentoonstelling te maken die vanuit de auto wordt beleefd, waar ik als een van de conservatoren bij betrokken ben. Zes weken later opent *Boijmans Ahoy drive-thru museum*; een tour de force die we met het hele team van het museum neerzetten. Er worden ook andere programma's voor de stad ontwikkeld: een schaduwcollectie voor Zuid met Bas van Beek, plasticvrije replica's van kunststofklassiekers uit de museumcollectie met Studio Klarenbeek & Dros en met Christien Meindertsmas 'oogsten' we linoleum uit de oude museumzalen om er een circulair Boijmansproduct mee te ontwikkelen. Met de ontwerpers Koehorst In 't Veld en filmmaker Roel van Tour wordt in de loods van Atelier Van Lieshout een eerste digitale tentoonstelling opgenomen: *De afbreekeconomie*. Met Human Power Plant van Melle Smets onderzoeken we in Bospolder-Tussendijken hoe mensen met een kleine portemonnee ook profijt kunnen hebben van de aanstaande energietransitie.

Mireille Linck, junior conservator prenten

Op 1 oktober start mijn aanstelling als junior conservator prenten voor een periode van twee jaar, mogelijk gemaakt dankzij een beurs van het Mondriaan Fonds. Mijn eerste maanden staan in het teken van twee projecten. Ten

eerste het bijeenbrengen en onderzoeken van de grote collectie prenten van Giovanni Battista Piranesi voor een online bestandscatalogus. Ten tweede het opstarten van een onderzoek naar prentalbums afkomstig uit de verzameling van Friedrich August II van Saksen. Rondom deze albums hangen vele nog onopgeloste vragen, zowel op kunsthistorisch als op conserveringsgebied. Verder gaat mijn aandacht uit naar het bekend raken met de praktijken van de kunsthandel en het vertrouwd raken met de uitgebreide verzameling grafiek van het museum.

Mienke Simon Thomas, senior conservator toegepaste kunst en vormgeving

In het laatste jaar voor mijn pensionering krijg ik de gelegenheid mij volledig te richten op een onderzoek naar de geschiedenis van de afdeling kunstnijverheid en vormgeving. Dit zal in 2021 resulteren in een boek. Na bijna 28 jaar in het museum gewerkt te hebben is het bijzonder bevredigend om het hoe en waarom van deze omvangrijke verzamelafdeling vanaf de oprichting van het museum in 1849 te kunnen reconstrueren en beschrijven. Aspecten van de collectie, die al die jaren ook voor mij toch een beetje raadselachtig bleven, blijken heel goed verklaard te kunnen worden. Mijn hoop en verwachting is dat dit onderzoek voor de toekomst van belang zal blijken te zijn en mijn opvolger een handvat biedt. Dit alles betekent wel dat ik

mij afzijdig heb gehouden van het dagelijkse reilen en zeilen in het museum. Het afscheid in 2021 zal daardoor minder abrupt zijn.

Francesco Stocchi, conservator moderne en hedendaagse kunst

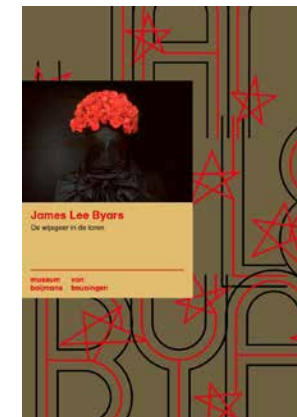
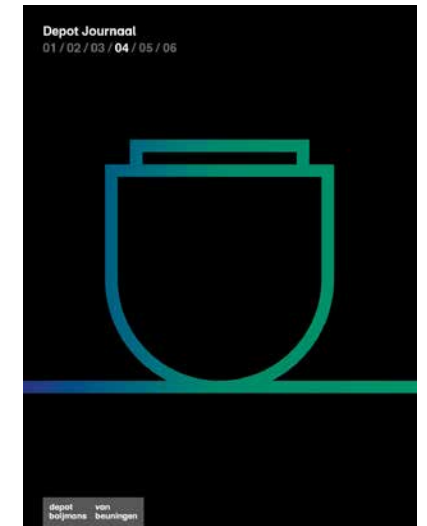
In dit uitzonderlijke jaar zijn veel plannen omvergeworpen of aangepast. Zo is de 34e Biënnale van São Paulo waarvan ik medecurator ben een jaar uitgesteld naar september 2021. Gedurende het jaar is mijn werk gewijd aan het bedenken van tentoonstellingsprojecten rond de museumcollectie. Dit resulteert onder meer in het unieke en ambitieuze *Boijmans Ahoy drive-thru museum*, waar ik met veel plezier met alle andere collega's aan werk. Dit nieuwe tentoonstellingsmodel blijkt een succes, dankzij de gezamenlijke inspanningen van het geweldige museumteam. In het najaar zijn we begonnen met de aanpassing van het tentoonstellingsformat voor andere internationale locaties. Verder gaat mijn aandacht naar de voorbereiding van een tentoonstelling in het depot rondom een nieuwe aanwinst. In deze tijd van historische herbeoordelingen is het fascinerend om binnen de collectie op zoek te gaan naar nieuwe verhalen en innovatieve manieren om deze te vertellen.

Uitgeverij

Het museum heeft een eigen uitgeverij die bestaat uit 2 medewerkers (1,6 fte). De uitgeverij verzorgt tentoonstellingscatalogi en publicaties over de collectie, evenals de jaarlijkse museumagenda en het jaarverslag. Auteurs zijn zowel de eigen wetenschappelijke staf als externe deskundigen. De uitgeverij werkt met diverse externe vormgevers. De in 2007 gestarte wetenschappelijke reeks Boijmans Studies – over onderwerpen die gerelateerd zijn aan de collectie en de geschiedenis van het museum – wordt vormgegeven door thonik.

Dit voorjaar verschijnt de vijftiende Boijmans Studie over de Amerikaanse kunstenaar James Lee Byars, geschreven door Els Hoek. Byars' correspondentie met de toenmalige directeur van het Antwerpse ICC Flor Bex en diens vrouw Lieve De Deyne, en met Wies Smals, oprichter van De Appel in Amsterdam, vormt het uitgangspunt voor een meerjarig onderzoek naar zijn kunstpraktijk en activiteiten in Nederland en België. Ook verschijnt *Best of Boijmans*, met meer dan 150 hoogtepunten uit de collectie, afgewisseld met wetenswaardigheden. De pocketformaat publicatie is vormgegeven door Tessa van der Waals. In de 73ste Boijmans Agenda wordt de lezer uitgenodigd *Aan tafel*. Aan de hand van 54 kunstwerken uit de collectie beschrijft auteur Alex de Vries hoe tafels in alle soorten en gedaanten zijn verbeeld. Verder werkt de uitgeverij aan het zestiende deel in de serie Boijmans Studies gewijd aan de schenking surrealistische kunst van Laurens Vancrevel en Frida de Jong die volgend jaar verschijnt, aan het Depot Journaal en aan de ontwikkeling van digitale bestandscatalogi.

Zie voor een overzicht van alle publicaties bijlage E.

Bedrijfsvoering

Directeur: Ina Klaassen

- Als gevolg van covid-19 werken de medewerkers vanaf 12 maart vanuit huis met uitzondering van enkelen die werkplek gebonden taken uitvoeren
- Op de laatste dag van het jaar wordt fase 1 van het ERP-project opgeleverd en gaat live op 1 januari 2021
- De nieuwe hoofdstructuur voor de museumorganisatie wordt vastgesteld en van een positief OR-advies voorzien
- De begroting krimpt als gevolg van de sluiting van het museum 2020 van 12,5 naar 10 mln.
- In november besluit het College van Burgemeester en Wethouders het subsidie aan het museum in het Cultuurplan 2021-2024 met 400.000 euro per jaar te verlagen
- Het personeelsbestand van het museum is in 2020 van 133 naar 115 fte gegaan, een krimp van 13,5%

Bedrijfsvoering bestaat uit de afdelingen Financiën, ICT en informatiebeheer, Personeel en organisatie, Huisvesting, onderhoud en floormanagement, Beveiliging, bewaking en veiligheid, Postkamer, Museumwinkel en Horeca. De realisatie van Depot Boijmans Van Beuningen, de renovatie van het museum pand en de organisatieontwikkeling vallen als project onder de sector Bedrijfsvoering. De vaste formatie is ondergebracht in de cao

voor de Vereniging van Rijksmusea (VRM). Daarnaast werkt het museum regelmatig met zzp'ers en is verder afhankelijk van de niet aflatende inzet van stagiaires.

Financiën

Het museum sluit af met een positief resultaat door lagere personeelskosten als gevolg van doorbelastingen en detachering van personeel in verband met de sluiting van het museum, tijdelijke vacatures, nauwelijks gebruik van de verzuimvoorziening en lagere huur- en onderhoudskosten. Door de coronacrisis zijn de kantoor- en communicatiekosten lager, vooral porti en drukwerk.

Het positieve resultaat verbetert enigszins de al jaren zorgelijke vermogenspositie van het museum, waardoor het museum risico's in de exploitatie kan gaan opvangen. Financiën bereidt de overgang van de boekhouding van Exact naar AFAS per 1 januari 2021 voor als onderdeel van de eerste fase van het ERP-project. Diverse administraties binnen het museum zullen vanaf nu worden gekoppeld, zoals de boekhouding, het inkoopproces, de salaris- en personeelsadministratie, managementinformatie en het CRM.

In november besluit de gemeenteraad om het cultuurplansubsidie van het museum vanaf 2021 te verlagen met 400.000 euro per jaar.

ICT en informatiebeheer

De afdeling ICT stuurt het ERP-project aan. Het thuiswerken, gefaciliteerd door ICT, neemt een grote vlucht vanaf maart als gevolg van covid-19. Als partner voor de connectiviteit in het depot verzorgt KPN de wifi-infrastructuur in het depot en wordt een

aanvang gemaakt met de inrichting van de nieuwe digitale werkplek voor medewerkers. Het project *wayfinding* in het depot wordt ondersteund door ICT evenals de inkoop van audiovisuele apparatuur.

Beveiliging, bewaking en veiligheid

Per 1 februari treedt een nieuw hoofd BBV in dienst. Met de oplevering van het depot in zicht wordt medio 2020 een aantal nieuwe medewerkers aangetrokken, waaronder een nieuwe coördinator BBV. Vanaf december draait BBV onder verantwoordelijkheid van BAM mee in de meldkamer van het depot. Tijdens de Zilveren Opening in september verzorgt BBV de bewaking en beveiliging van het pand. Vanuit de meldkamer in het gesloten museum verzorgt de afdeling de bewaking van het museumgebouw en de opening en sluiting van het depot.

Huisvesting, onderhoud en floormanagement

Het museum is sinds de sluiting in 2019 op diverse locaties actief: op kantoor, in de depots, in het Stadsarchief en in de werkplaats. Vanaf februari neemt het museum ook haar intrek in Hillevliet 90 in stadsdeel Feyenoord, waar het een 'luisterpost' heeft ingericht om voor- door- samen met bewoners en kunstenaars op Zuid educatieve en onderwijsprojecten te ontwikkelen en uit te voeren. De pandemie gooit echter roet in het eten waardoor de dependance tijdelijk sluit. De realisatie van het depot en de ontwikkeling van de renovatie vragen veel van de capaciteit van de afdeling huisvesting. Beide projecten ondervinden vertragingen waarvan de oorzaken buiten het museum liggen.

Personeel en organisatie

Vanwege de covid-19-pandemie werkt het overgrote deel van de medewerkers vanaf 12 maart vanuit huis. Enkele mensen werken vanwege de plaatsgebondenheid van hun taken op een van de museumlocaties. Vanaf het moment dat duidelijk wordt dat het thuiswerken voor langere tijd zal zijn, kunnen de medewerkers apparatuur en meubilair van kantoor ophalen om tijdelijk hun thuiswerkplek in te richten.

Verscheidene medewerkers krijgen van dichtbij te maken met covid-19. Hetzij omdat ze zelf zijn besmet hetzij omdat iemand in hun directe omgeving ziek wordt en in een enkel geval zelfs overlijdt. De pandemie drukt zwaar op de organisatie. Vooral degenen die alleen wonen, kinderen hebben die al dan niet thuisonderwijs volgen en mantelzorgers staan onder druk. De meeste medewerkers missen de dagelijkse omgang met hun collega's; het sociale aspect van werken in een organisatie. Sommige werkzaamheden lenen zich beter voor digitale communicatie dan andere. Zo blijken sollicitatieprocedures, ontwerpprocessen en brainstormen digitaal minder effectief te zijn.

De verzuimcijfers zijn zeer laag. Met een percentage van 2,93% wijkt het cijfer sterk af van de landelijke trend en die in de museumsector. De verklaring hiervoor ligt mogelijk in het feit dat het museum dicht is, waardoor er vrijwel geen arbeid op de werkvloer is en men thuis flexibel met de arbeidsuren omgaat.

Het bestuur bestaande uit beide directieleden legt de hoofdstructuur voor de organisatie-ontwikkeling voor aan de Ondernemingsraad, die een positief advies afgeeft, waarna de uitwerking van de aansturing van de organisatie en de beschrijving van de processen

Medewerkers tijdens de voorbereidingen van de Zilveren Opening van het depot, foto Aad Hoogendoorn

per afdelingen, de taken en de functies worden opgepakt. De organisatieontwikkeling zal medio 2021 worden afgerond.

Zie voor de kengetallen Personeel en organisatie bijlage G.

Museumwinkel en horeca

Met de sluiting van het museum in 2019 zijn de horeca en de winkel niet operationeel. Hoofd horeca neemt tot een paar maanden voor de opening van het depot de functie van hoofd winkel waar. Na financieel/juridisch advies besluit de directie de horeca van het depot en het gerenoveerde museum in principe onder te brengen in een horeca BV. De businesscase wordt voorbereid.

Met behulp van een extern deskundige wordt het concept van de winkel in het depot opgesteld, het winkelaanbod bepaald en in overleg met John Körmeling een ontwerp gemaakt.

Financieel verslag

Controller: Theo Haarsma

Dit verkort financieel verslag is ontleend aan het financieel jaarverslag 2020 van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. De controleverklaring van de accountant mag niet aan het verkort financieel verslag worden toegevoegd. Bij het volledig financieel jaarverslag 2020 heeft de accountant een 393-verklaring afgegeven, waarvan de strekking goedkeurend is.

Resultaat en eigen vermogen

Het jaar 2020 wordt afgesloten met een positief resultaat (na resultaatbestemming) van 659.000 euro. De algemene reserve neemt met 659.000 euro toe en bedraagt 835.000 euro positief per 31 december 2020. De bestemmingsreserves en -fondsen nemen tezamen 684.000 toe en bedragen 2.686.000 euro per 31 december 2020.

Subsidie

Museum Boijmans Van Beuningen ontvangt conform artikel 11 lid 1 van de verzelfstandigingsovereenkomst een structurele subsidie van de gemeente Rotterdam. De subsidiebeschikking wordt jaarlijks vastgesteld en is gebaseerd op een voortschrijdende vierjarenperiode.

Balans per 31 december 2020 en per 31 december 2019

Bedragen in duizenden euro's

Activa	31 december 2020	31 december 2019
<i>Vaste activa</i>		
• Materiële vaste activa	102	135
• Financiële vaste activa	179	180
Totaal vaste activa	281	315
<i>Vlottende activa</i>		
• Voorraden	27	32
• Vorderingen	3.935	3.139
• Liquide middelen	7.623	6.600
Totaal vlottende activa	11.585	9.771
Totaal Activa	11.866	10.086

Passiva	31 december 2020	31 december 2019
<i>Eigen vermogen</i>		
• Algemene reserve	835	176
• Bestemmingsreserves	1.398	780
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen	2.233	956
Bestemmingsfondsen	1.288	1.222
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting	1.288	1.222
Totaal eigen vermogen	3.521	2.178
Voorzieningen	61	51
<i>Schulden</i>		
• Kortlopende schulden	8.284	7.857
Totaal schulden	8.284	7.857
Totaal Passiva	11.866	10.086

Staat van baten en lasten

Bedragen in duizenden euro's

Baten	2020	2019
Opbrengsten	369	1.925
Subsidie gemeente Rotterdam	13.285	13.735
Overige bijdragen	2.860	3.658
Totaal Baten	16.514	19.318
Lasten		
Personeelskosten	5.619	6.470
Afschrijvingen	33	23
Kosten van activiteiten	3.885	5.063
Overige bedrijfskosten	5.626	7.129
Totaal Lasten	15.163	18.685
Rentebaten en -lasten	-8	-
Onverdeeld Resultaat	1.343	633
Als volgt bestemd:		
• Bestemmingsreserves	-618	-203
• Bestemmingsfondsen	-66	-134
Resultaat (mutatie algemene reserve)	659	296

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is opgericht op 4 oktober 2005. Per 1 januari 2006 werd het museum verzelfstandigd. Vanaf die datum voert de Stichting het beheer over het museum. De Stichting heeft ten doel het in stand houden en exploiteren van Museum Boijmans Van Beuningen te Rotterdam op een zodanige wijze dat het museum met haar collecties permanent ten dienste staat van de gemeenschap en haar ontwikkeling en tevens toegankelijk is voor het publiek.

Verbonden partijen

Enerzijds is sprake van verbonden partijen indien de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen feitelijk beleidsbepalend is in een andere (beleidsafhankelijke) rechtspersoon. Anderzijds is eveneens sprake van verbonden partijen indien een sleutelfunctionaris van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen zitting heeft in het bestuur en of het management van een gelieerde rechtspersoon. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is in geen van de verbonden partijen beleidsbepalend, maar één directeur/bestuurder is tevens bestuurder van Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, Stichting Lucas van Leyden en Stichting Fonds Willem van Rede.

- Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

Van deze stichting is de bestuurder van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2020 € 546.410 ontvangen van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen voor aankopen, tentoonstellingen en verleende diensten.

- Stichting Lucas van Leyden

Van deze stichting is de bestuurder van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2020 € 168.142 ontvangen van de Stichting Lucas van Leyden voor aankopen.

- Stichting Fonds Willem van Rede

Van deze stichting is de bestuurder van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen voorzitter. In totaal heeft het museum € 1.029 in 2020 ontvangen voor administratieve werkzaamheden.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar.

De jaarrekening is opgesteld conform boek 2 titel 9 BW, de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving in het bijzonder RJ 640, de WNT en artikel 7 van de uitvoeringsregeling van de Subsidieverordening Rotterdam 2014.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector (WNT) heeft het museum zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn, waar nodig slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Als begroting is de door de Raad van Toezicht vastgestelde begroting gebruikt. Daar waar tussentijds bij bestuursbesluit de begroting is aangepast en de Raad van Toezicht hiervan

in kennis is gesteld, is de in de jaarrekening gebruikte begroting daaraan aangepast mits dit het inzicht vergroot.

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Bedragen staan vermeld in duizenden euro's.

De collectie

Conform de herziene collectiebeheersovereenkomst die op 6 november 2020 is afgesloten met de gemeente Rotterdam bestaat de collectie van het museum uit:

- de gemeentelijke collectie, in eigendom van de gemeente Rotterdam;
- voorwerpen in gedeeld eigendom van de gemeente Rotterdam en een tweede partij, bijvoorbeeld de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.
- voorwerpen in bruikleen van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, de Stichting Lucas van Leyden, de Stichting Willem van der Vorm, de Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp, de Stichting H&F Mecenaat;
- voorwerpen, langdurig geleend uit de Rijkscollectie, in beheer bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- voorwerpen aan de gemeente geleend door particulieren of instellingen, anders dan voor tijdelijke tentoonstellingen;
- de bibliotheek van de Stichting;
- aan de collectie gerelateerd archief- en documentatiemateriaal.

Eveneens conform de collectiebeheersovereenkomst worden alle verworven kunstvoorwerpen eigendom van de gemeente Rotterdam tenzij eigendomsoverdracht geschiedt aan een van de onder b. genoemde stichtingen. Kunstaankopen en bijdragen die bestemd zijn voor kunstaankopen worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De belangrijkste schattingsposten betreffen de voorzieningen onderhoud en personeelsregelingen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van lineaire jaarlijkse afschrijvingen. Vanaf het moment van ingebruikname wordt afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur.

Investeringsubsidies en -bijdragen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies en bijdragen betrekking hebben.

Financiële vaste activa

Bankgaranties zijn als overige vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa tegen nominale waarde plus eventuele ontvangen rente.

Vorraden

Vorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Bij de waardering van de voorraden is rekening gehouden met op de balansdatum opgetreden waardeverminderingen. Voor incurante voorraden wordt een voorziening getroffen.

Vorderingen

Waardering vindt plaats tegen nominale waarde. Een eventuele voorziening wegens oninbaarheid wordt op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen bepaald.

Voorzieningen

Er is een voorzieningen getroffen voor jubileumgratificaties. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alleen de voorziening voor jubileumgratificaties wordt gewaardeerd tegen de contante waarde.

Vooruitontvangen investeringsbijdragen voor Depot Boijmans Van Beuningen

Voor de opslag van de collectie van het museum wordt Depot Boijmans Van Beuningen gebouwd in opdracht van de Stichting Collectiegebouw. Als eigenaar van het grootste deel van de collectie financiert de gemeente Rotterdam dit gebouw voor een groot deel. Stichting De Verre Bergen is medefinancier. Gelden voor belangrijke inrichtingselementen zoals het entreegebied en een atriumvitruine worden door de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen door middel van een Capital Campaign geworven. Deze geworven gelden worden geboekt onder vooruitontvangen investeringsbijdragen. Wanneer deze bijdragen worden uitgegeven, worden ze in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de investeringen (zie onder materiële vaste activa).

Pensioenen

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft zijn pensioenregeling ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het bedrijfstak-pensioenfonds voor overheid en onderwijs. De pensioenregeling van het ABP is een zogenaamde toegezegd-pensioenregeling. Echter, het museum verwerkt deze regeling in de jaarrekening als een toegezegde-bijdrageregeling, omdat in het geval van een tekort bij het ABP geen verplichting bestaat tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Dit is conform de uitzonderingsregeling voor bedrijfstakpensioenfonds in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ 271.309).

Per jaareinde verschuldigde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De indexatie van de pensioenen is, zowel formeel als feitelijk, voorwaardelijk en is afhankelijk van voldoende middelen bij het pensioenfonds. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is niet verplicht bij te betalen voor indexatie van de uitkeringen.

Subsidie gemeente Rotterdam

De subsidie van de gemeente Rotterdam over het boekjaar 2020 wordt definitief vastgesteld nadat de jaarrekening is overlegd. Deze subsidie is vooruitlopend op de definitieve vaststelling geheel als bate verwerkt.

Bijdragen derden

Alle in de jaarrekening opgenomen bijdragen van derden zijn toegekend, maar sommige moeten nog verantwoord en/of formeel vastgesteld worden.

Nalatenschappen

(en recht van vruchtgebruik)

Nalatenschappen worden verwerkt op het moment dat de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit vindt plaats op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling. Indien sprake is van nalatenschappen die met vruchtgebruik zijn belast, dient bij de waardering van de nalatenschappen hiermee rekening te worden gehouden.

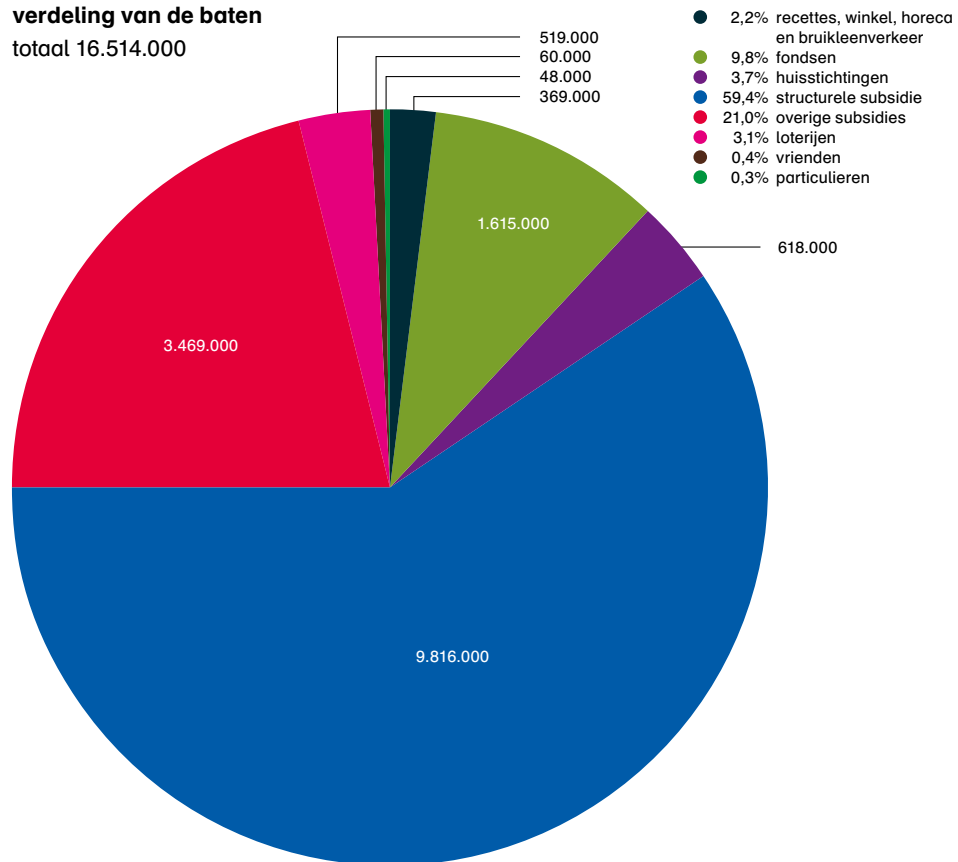
Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 geldt een nieuw fiscaal regime voor indirecte overheidsbedrijven waarbij zij normaal onder de vennootschapsbelasting vallen. Dat betekent dat de Stichting vanaf 2016 voor het hele bedrijf aangifte vennootschapsbelasting moet doen. Echter, omdat de Stichting is aangemerkt als ANBI-cultuur zorgen fiscale aftrekposten ervoor dat veelal geen sprake is van belastingplicht. De Belastingdienst heeft over 2016 tot en met 2019 daarom ook geen aangiftebiljet uitgereikt. De verwachting is dat dat ook niet over 2020 zal gebeuren.

Baten 2020

verdeling van de baten

totaal 16.514.000

Het museum als werkgever

personeelskosten

loonkosten	6.974	< 8 dagen	0,73%
inhuur algemeen	72	8 – 43 dagen	0,85%
inhuur voor tentoonstellingen en overige projecten	644	> 43 dagen	1,35%

ziekteverzuim

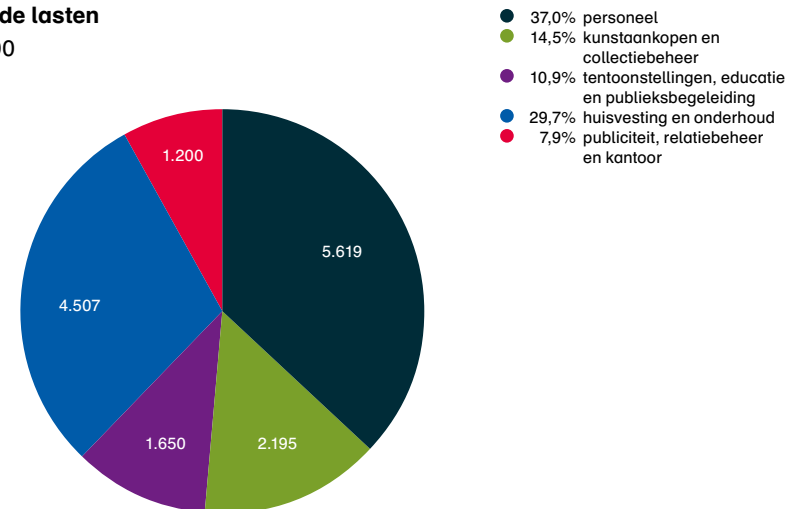
totaal uitbetaald aan medewerkers	7.690	totaal	2,93%
--	--------------	---------------	--------------

Bedragen in duizenden euro's

Lasten in 2020

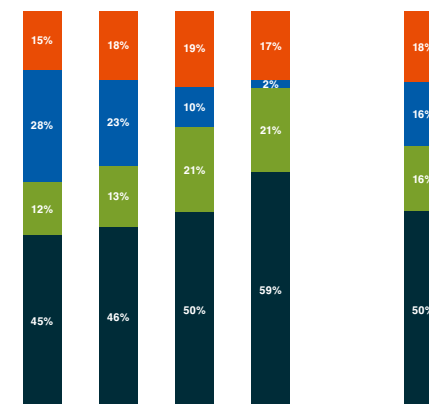
verdeling van de lasten

totaal 15.171.000

Subsidieafhankelijkheid

Het museum is gedurende 2017–2020 gemiddeld voor minder dan 50% afhankelijk van de basissubsidie die het jaarlijks van de gemeente ontvangt.

Baten

	2017	2018	2019	2020	gemiddeld
Budgetsubsidie	9.277	9.472	9.671	9.816	9.441
Overige subsidie	2.430	2.622	4.064	3.469	2.495
Omzet	5.662	4.689	1.925	369	3.875
Bijdragen derden	3.097	3.934	3.658	2.860	3.702

Saldo

	20.466	20.717	19.318	16.514	19.254
--	--------	--------	--------	--------	--------

Bedragen in duizenden euro's

Raad van Toezicht

Museum Boijmans Van Beuningen wordt geëxploiteerd door de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Deze stichting wordt bestuurd door een tweehoofdige directie/bestuur. De toezichthoudende taken worden vervuld door een Raad van Toezicht. Bestuur en toezicht verhouden zich tot elkaar conform het Raad-van-Toezicht-model, zoals dat is beschreven in de Governance Code Cultuur (2019).

In de praktijk betekent dit dat de directie/het bestuur verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen van het museum. De Raad van Toezicht stelt de begroting en de jaarrekening vast en ziet toe op de wijze waarop de directie/het bestuur gestalte geeft aan het realiseren van de doelstellingen van het museum. De directie/bestuur wordt benoemd en beoordeeld door de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht worden, op voordracht van de Raad, gehoord het bestuur, benoemd door het college van B en W van de gemeente Rotterdam.

In 2020 vergadert de Raad van Toezicht zes keer. Wegens de slechte conditie van de gebouwen heeft de Raad van Toezicht al enige tijd de verantwoordelijkheid om mede toe te zien op de kwaliteit van het collectiebeheer teruggedigd bij de gemeente, de oplevering van het nieuwe depot zal het moment zijn waarop de Raad van Toezicht zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van de collectie volledig herneemt.

De Raad van Toezicht wordt door de directie regelmatig geïnformeerd over de gang van

zaken in het museum en overlegt minimaal een keer per jaar met de OR. De Raad bespreekt met de directie de plannen die het museum ontwikkelt op inhoudelijk en financieel gebied. Op de expertise van de individuele raadsleden wordt regelmatig een beroep gedaan.

Samenstelling en profielschets

De Raad van Toezicht van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen bestaat uit zeven leden inclusief de voorzitter. Bij het opstellen van een voordracht voor een nieuw lid gaat de Raad uit van een profielschets waarin de meest gewenste deskundigheden en andere kwalificaties zijn opgenomen.

Deze profielschets luidt als volgt:
Voor het geheel van de Raad van Toezicht wordt gestreefd naar diversiteit, onder meer op het gebied van een evenwichtige verdeling over man/vrouw, leeftijd en (inter)nationale/lokale achtergrond. Een van de leden wordt geacht expliciet het vertrouwen te genieten van de families die Museum Boijmans Van Beuningen groot hebben gemaakt. De Raad dient bij voorkeur te beschikken over deskundigheden op wetenschappelijk, artistiek, financieel, economisch, juridisch en politiek/bestuurlijk gebied. Bij voorkeur heeft een van de leden een achtergrond in (inter)nationaal museumbeleid.

De Raad van Toezicht functioneert conform de Governance Code Cultuur en streeft naar een meerstemmige samenstelling, waarbij de Code Culturele Diversiteit richtinggevend is.

Samenstelling in 2020

De heer mr. J.D. Loorbach (1947), voorzitter, advocaat bij NautaDutilh N.V. (afgetreden per 31 december)

De heer drs. J.A. van Barneveld RA (1950), commissaris bij Brunel International N.V. (afgetreden per 31 december)

Mevrouw dr. E.M. Rovers (1978), onafhankelijk cultuurhistorisch onderzoeker

De heer mr. B. Vaandrager (1969), partner en hoofd Benelux bij Rothschild & Co

Mevrouw drs. C.A. Pieters (1949), freelance kunsthistoricus

De heer J.B.J. Stegmann (1960), commissaris en bestuursadviseur, (aangetreden per 4 februari 2020, per 1 januari 2021 benoemd tot voorzitter)

De heer ir. A. Salemi (1977), partner SENS real estate b.v., lid raad van commissarissen Woonbron, (aangetreden per 1 mei)

De Raad kent een rooster van aftreden dat enerzijds doorstroming bewerkstelligt en anderzijds de continuïteit van het toezicht garandeert. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen maximaal acht jaar aanblijven, ongeacht het aantal herbenoemingen.

Cultural Governance

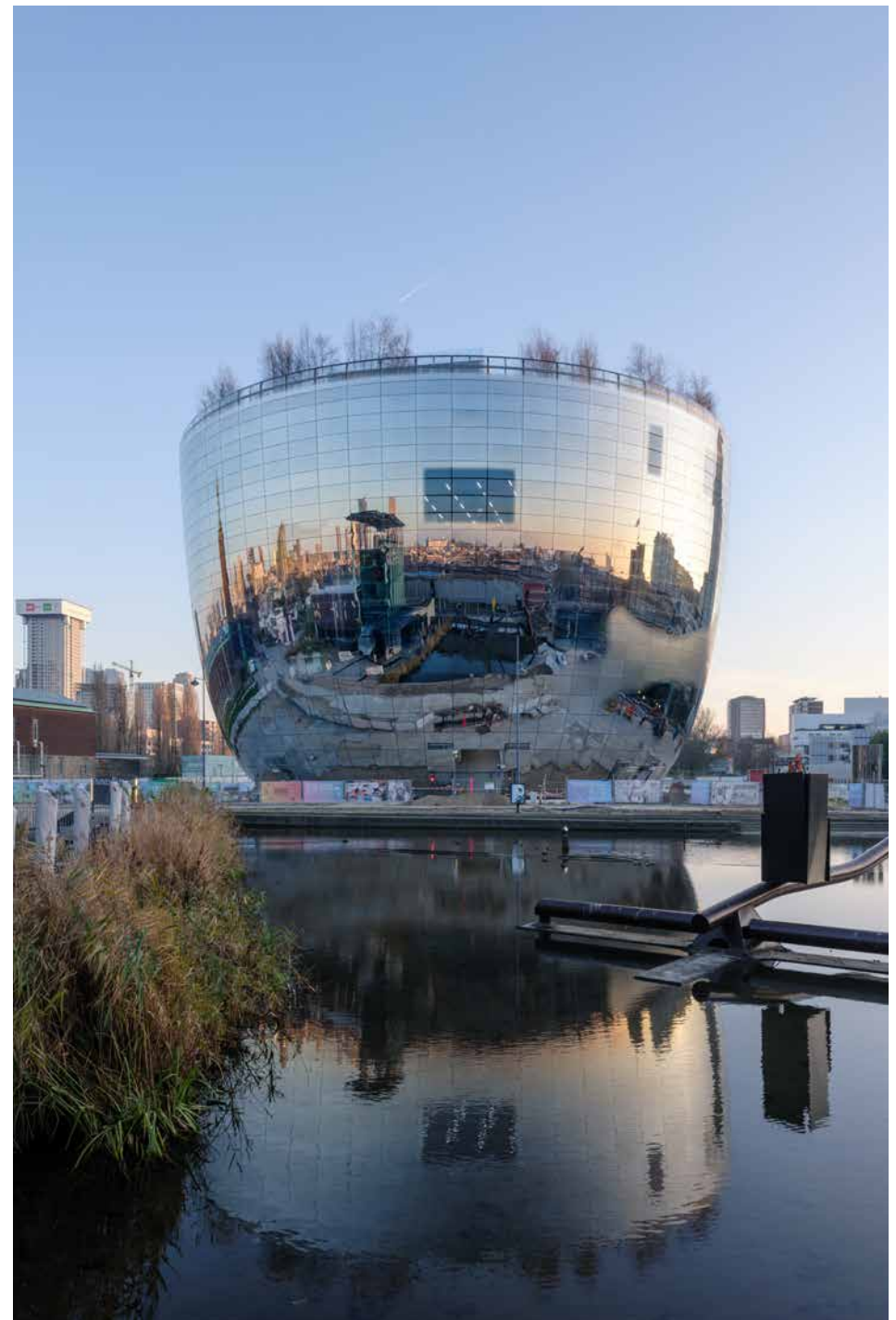
De in 2019 herschreven Governance Code Cultuur wordt door de Raad van Toezicht als richtlijn gebruikt bij het evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen de directie en de toezichthouder.

De in de code beschreven principes en *best practices* worden toegepast.

De Raad van Toezicht kent twee commissies, te weten de remuneratiecommissie en de auditcommissie. De remuneratiecommissie voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeuren/bestuurders en doet, indien daartoe aanleiding is, voorstellen aan de Raad voor hun honorering. De auditcommissie komt jaarlijks vier maal bijeen en buigt zich over de financiële gang van zaken binnen

het museum. Dit betreft met name de jaarrekening, de kwartaal- en halfjaarrapportages en de wijze waarop het museum zijn administratieve organisatie inricht.

Leden van de Raad van Toezicht nemen regelmatig individueel deel aan programma's die door het museum worden geëntameerd.

Depot Boijmans Van Beuningen, december 2020, foto Ossip van Duivenbode

Foreword

Museum Boijmans Van Beuningen is in transit. Museum staff are working in many different places, and doing very diverse things. From restoring objects in the collection to two major construction projects. From beautiful acquisitions for the collection to preparations for its major relocation. Staging exhibitions at the neighbours and in Rotterdam's Ahoy arena and convention centre, elsewhere in the Netherlands and in other countries. Artists and designers went to work in Rotterdam's Bospolder-Tussendijken neighbourhood, an exhibition proved effective as an online film. Providing education, but in the classroom – we simply take artworks with us to the school.

The switch from one reason for closing our doors to another – from the closure of the museum to lockdown – went smoothly in 2020. Working from home was an immediate success and we had already reduced the size of the organization. Many colleagues had already found new jobs. Those worst affected were freelancers who work for the museum on a flexible basis, translators and tradesmen helping with construction and finishing. Suppliers saw their order books shrink because the museum was closed. Shops and hotels were also faced with dramatically lower takings.

The absence of a platform, a permanent place to enjoy art, hit our visitors hard. No more trips to the museum and for such a long time. Still, there are other ways to transmit art's energy to the city. You only have to see the enthusiasm generated in the classroom when an artwork emerges from its crate. Or when you stage something

in a large hall in South Rotterdam. Or pull the Cobra Museum in Amstelveen through the coronavirus crisis. And just look at how many people turned up during a long Silver Opening weekend. In this transit year, the museum reached out to hundreds of millions of people through more than 3,300 media reports in 40 countries. Ripples spreading out to the ends of the earth. One of the things a museum in transit can do.

The future beckons, although the road ahead is not a straight one. The museum's growth spurt has its up and downs, with setbacks and pleasant surprises, with opportunities and disappointments. And with countless debates anticipating the result. It all comes with the territory. To put this annual report in a nutshell, we're well on our way and looking forward to what's in store. The city will get the museum it deserves.

On behalf of our entire team, we thank you wholeheartedly for all your trust and unending support.

Sjarel Ex
Ina Klaassen

Directors Museum Boijmans Van Beuningen

Facts & Figures

Depot Boijmans Van Beuningen

- The placement of 75 trees on the depot's roof started on 6 April 2020
- The depot was structurally completed and handed over to Rotterdam City Council on 15 May. The handover to the museum takes place on 26 March 2021
- Some 8,000 visitors came to the Silver Opening on 25, 26 and 27 September
- Over 70% of the depot's rentable floor space has had an option taken on it, or has been reserved or rented

Museum Building

- On 21 February Rotterdam City Council announced that Mecanoo Architecten have been selected to make the design for the renovation
- In July the first preliminary designs were submitted to the City Council and the baseline scenario was presented
- The renovation is being delayed as a result of COVID-19 and the Schedule of Design Premises that is being prepared by the City Council

Collection and Research

- The museum made 14 international and 180 national loans
- 541 artworks were donated, 73 were purchased, 10 were received on long-term loan and 38 were transferred to the museum
- 17 works of art were restored and 333 were conserved
- 597 artworks were inspected and prepared for relocation
- 4,243 objects were professionally photographed
- 1,273 separate X-rays were photographed and stitched

Exhibitions

- After 3 weeks of concept development and canvassing funding and 3 weeks of production by 60 professionals, *Boijmans Ahoy drive-thru museum* was open to visitors for 3 weeks
- On show at *Boijmans Ahoy drive-thru museum* were 47 works from the museum's collection, 5 loans, 4 commissioned works and 1 co-production
- 950 metres of truss, 1,000 m² of black fabric, 200 light fittings, 800 metres of data cabling and 4,500 metres of electrical cable went into the technical infrastructure
- 2 exhibitions opened at other museums as part of the Boijmans Next Door programme
- In December recordings were made for our online exhibition *The Decay Economy* under the auspices of the Boijmans in the City programme
- 40 masterpieces from the Surrealism collection went to the Cobra Museum
- The *Exhibition History* research project was launched

Education and Visitor Information

- For the second year in a row, Boijmans in the Classroom was completely sold out
- Boijmans Hillevliet in South Rotterdam opened
- The online portfolio of lessons and activities really took off during lockdown
- Montfort College and Melanchthon Wilgenplasaan appointed Boijmans as culture coach
- Visitors to *Boijmans Ahoy drive-thru museum* received information on their car radios

External Relations and Patronage

- 1,332 people are Boijmans Friends
- 59 young art-lovers are members of @Boijmans
- 122 private individuals are members of Groups or the Van Eyck Circle
- 14 companies are members of the Boijmans Business Club
- 37 companies are associated with the museum as Boijmans Corporate Members
- 356 private individuals are members of the Zodiac Circle
- 14 funds and foundations contributed to projects and purchases

Marketing and Communication

- Nearly 22,000 people visited *Boijmans Ahoy drive-thru museum* in the space of a month and on average gave it a rating of 7.8/10
- Depot Boijmans Van Beuningen featured in international media all over the world
- and in January was on the front page of the print edition of the *International New York Times*
- The national free publicity media value generated by the museum was € 7 million with an international reach of over 300 million people in 39 countries
- The museum has a growing number of 239,000 followers on social media

Operational Management

- From 12 March, as a consequence of COVID-19, museum employees (with the exception of a few with location-related tasks) worked from home
- Phase 1 of the ERP Project was completed on New Year's Eve and went live on 1 January 2021
- The new overall museum organizational structure was adopted and received a positive response from the Staff Council
- The closure of the museum in 2020 resulted in the budget dropping from 12.5 to 10 million
- In November the City Council's Executive decided to reduce the museum's grant by 400,000 euros a year in the 2021-2024 Culture Plan
- In 2020 the museum's workforce shrunk by 13.5% from 133 to 115 FTE

Bijlagen

A Aanwinsten en uitgaande bruiklenen	122
B Bibliotheek	134
C Presentaties	136
D Educatieve activiteiten en evenementen	140
E Publicaties	144
F Externe activiteiten en nevenfuncties afdelingshoofden en wetenschappelijke staf	146
G Personeel en organisatie	152

Aanwinsten en uitgaande bruiklenen

Aankopen

Max Beckmann
Apollo, 1942
schilderij
aankoop Marie-Louise von Motesiczky Charitable Trust, Londen met steun van Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Themafonds Moderne kunst, haar Dura Kunstfonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds), Stichting Museum Boijmans Van Beuningen / gedeeltelijke schenking Marie-Louise von Motesiczky Charitable Trust
4253 (MK)

Bas van Beek
DVG-VP, 2020
behang
aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds
V 3387 a-b (KN&V)

Bas van Beek
BVB-VP, 2020
behang
aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds
V 3388 a-b (KN&V)

Johan Frederik Clemens
Socrates, 1786
prent
aankoop Nicolaas Teeuwisse, Berlijn met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/7 (PK)

François Desprez
Les Songes drolatiques de Pantagruel, ou sont contenues plusieurs figures de l'invention de maistre François Rabelais: & dernière oeuvre d'iceluy, pour la récréation des bons esprits, 1565
prentenboek met 120 houtsneden
aankoop Librairie Camille Sourget, Parijs met steun van Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Themafonds Middeleeuwen en Renaissance) en Stichting Lucas van Leyden
MB 2020/22 1-63 (PK)

Otto Egberts
Paar, 1982
tekening
aankoop Astrid Hardenbol (erven Otto Egberts), Rotterdam
MB 2020/T 1 (PK)

Frits Eschauzier voor H.P. Mutters & Zoon
fauteuil, 1937
aankoop Van Spengen Kunst & Antiek veilingen, Hilversum
V 3393 (KN&V)

Cyprien Gaillard
L'Ange du foyer (Vierte Fassung), 2019
sculptuur
aankoop Sprüth Magers, Londen met steun van een particulier via Stichting Endowment Museum Boijmans Van Beuningen
BEK 2049 a-j (MK)

Otto Gleichmann
Branding-lid Bieling, circa 1920
tekening
aankoop BVA Art & Antiques, Arnhem
MB 2020/T 8 (PK)

Constantin Hansen
De medaillemaker en beeldhouwer Frederik Christoffer Krohn tijdens een wandeling, 1835
prent
aankoop Nicolaas Teeuwisse, Berlijn met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/8 (PK)

Peter Vilhelm Ilsted
Zelfportret, 1899
prent
aankoop Galleri Moestrup, Skørping met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/1 (PK)

Peter Vilhelm Ilsted
Etende vrouw, 1890-1930
prent
aankoop Galleri Moestrup, Skørping met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/2 (PK)

Peter Vilhelm Ilsted
Portret van mijn vrouw, 1899
prent
aankoop Galleri Moestrup, Skørping met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/3 (PK)

Peter Vilhelm Ilsted
Canthareller, 1893
prent
aankoop Galleri Moestrup, Skørping met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/4 (PK)

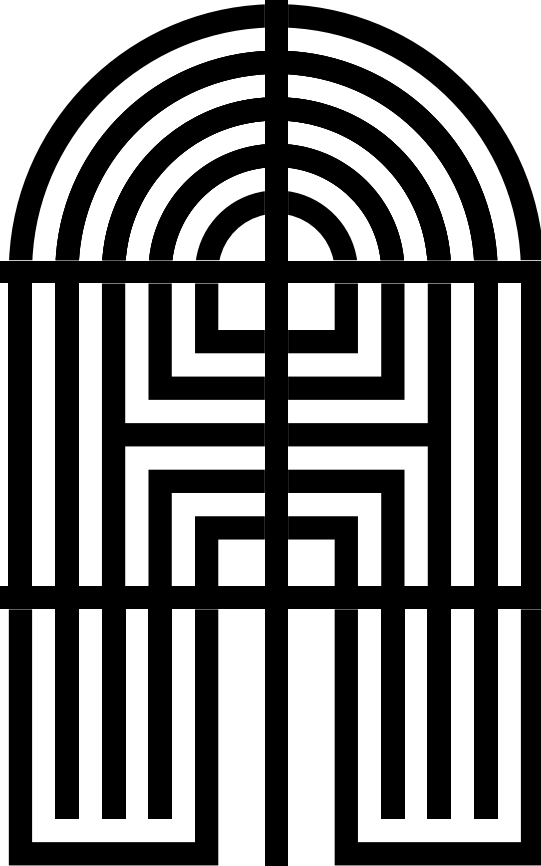
Peter Vilhelm Ilsted
Onder de wijnbladeren, 1890-1930
prent
aankoop Galleri Moestrup, Skørping met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/5 (PK)

Peter Vilhelm Ilsted
Vrouw die spinet speelt, 1890-1930
prent
aankoop Galleri Moestrup, Skørping met steun van Stichting Lucas van Leyden
L 2020/6 (PK)

Jeroen Jongeleen
GRID *Seagulls protecting nests, Corona 14, 2020
video, aankoop AVL Mundo, Rotterdam en Upstream Gallery, Amsterdam met steun van @Boijmans 255

Herman Kruyder
Kop van een jonge man in profiel, circa 1912
tekening
aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij
MB 2020/T 9 (PK)

Herman Kruyder
Staannd vrouwelijk naakt van de rug af gezien, circa 1912
tekening
aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij
MB 2020/T 10 (PK)

Herman Kruyder <i>Huilend meisje</i> , 1900-1935 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 11 (PK)	Herman Kruyder <i>Een figuur met zijn schaduw</i> , 1913-1915 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 19 (PK)	aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 26 recto/verso (PK)	André Masson <i>Le Bracconier II</i> , 1931 schilderij aankoop Sotheby's Londen met steun van Stichting Van Beuningen/ Peterich-fonds en Rina en Carel Blotkamp 4252 (MK)	aankoop Art Dumay, Nuene MB 2020/T 512 (PK)	Studio Klarenbeek & Dros in samenwerking met Atelier Luma <i>Luma 2e fase</i> , 2018 3-delig servies aankoop kunstenaars V 3382 a-c (KN&V)
Herman Kruyder <i>Marietje / Studie met twee hoofden</i> , circa 1927-1928 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 12 recto/verso (PK)	Herman Kruyder <i>Het Spaarne bij de Damstraat te Haarlem, met rechts het Waaggebouw / Liggende koe</i> , circa 1914-1915 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 20 recto/verso (PK)	Herman Kruyder <i>Ruiters in een landschap</i> , 1913-1914 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 27 (PK)	Paul McCarthy* <i>Bunkhouse</i> , 1996 installatie aankoop Philip en Inge van der Hurk, met steun van Mondriaan Fonds, Stichting Fonds Willem van Rede en BankGiro Loterij / gedeeltelijke schenking Philip en Inge van der Hurk BEK 2050 (MK)	aankoop Art Dumay, Nuene MB 2020/T 513 (PK)	Studio Klarenbeek & Dros in samenwerking met Atelier Luma <i>Luma 2e fase</i> , 2018, karaf aankoop kunstenaars V 3383 (KN&V)
Herman Kruyder <i>Vergadering met engel / Zittende vrouw met fles</i> , circa 1915 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 13 recto/verso (PK)	Herman Kruyder <i>Twee vrouwen / Studie van een hoofd</i> , circa 1926 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 21 recto/verso (PK)	Herman Kruyder <i>Kinderhoofdje</i> , 1920 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 28 (PK)	Jakob Nieweg <i>Door de Duitschers vermoorde kunstenaars</i> , 1945 schilderij aankoop Veilinghuis Onder de Boompjes, Leiden 4251 (MK)	Erhard Schön en Sebald Beham <i>De tamboer</i> , circa 1530 prent aankoop veiling Catawiki.nl MB 2020/18 (PK)	Studio Minale-Maeda <i>Acid Lamp</i> , 2019 bureaulamp aankoop kunstenaars V 3384 a-b (KN&V)
Herman Kruyder <i>Een heilige / Studieblad met hoofden</i> , circa 1922 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 14 recto/verso (PK)	Herman Kruyder <i>Kop van een man</i> , circa 1930 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 22 (PK)	Herman Kruyder <i>Christus in een landschap / Huis in landschap</i> , 1924 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 29 recto/verso (PK)	Helmer Osslund <i>Winter Landscape, Sweden</i> , 1898-1899 schilderij aankoop Daxer & Marschall, München met steun van BankGiro Loterij 4250 (MK)	Erhard Schön en Sebald Beham <i>Drie landsknechten</i> , circa 1530 prent aankoop veiling Catawiki.nl MB 2020/20 (PK)	Mattheus Terwesten <i>Allegorie op de kunsten, titelblad van een Odysseus-reeks</i> , 1694 tekening aankoop Sotheby's New York met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 2 (PK)
Herman Kruyder <i>Landschap</i> , circa 1914-1915 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 15 (PK)	Herman Kruyder <i>Constructie van huizen</i> , circa 1924 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 23 (PK)	Herman Kruyder <i>Clown / Fragment van een tekening</i> , 1926 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 30 recto/verso (PK)	Franz Roh <i>Taube und Dobermann haben das Kommando übernommen</i> , 1930-1939 collage aankoop Art Dumay, Nuene via veiling Catawiki.nl MB 2020/T 510 (PK)	Iwan Smit <i>Trinity</i> , 2020 lichtsculptuur aankoop kunstenaar BEK 2048 (MK)	Schenkeningen
Herman Kruyder <i>Straat-scène / Gezicht</i> , circa 1900-1935 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 16 recto/verso (PK)	Herman Kruyder <i>Staannd vrouwelijk naakt met vrucht</i> , circa 1909 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 24 (PK)	Herman Kruyder <i>Limburger</i> , 1927 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 31 (PK)	Franz Roh <i>Konzertflügel trauert über Porositat der Welt</i> , 1928 collage aankoop Art Dumay, Nuene via veiling Catawiki.nl MB 2020/T 511 (PK)	Studio Klarenbeek & Dros <i>Cacao cups</i> , 2017 4-delig servies aankoop kunstenaars V 3378 a-d (KN&V)	Bas van Beek <i>WM-VP-G</i> , 2020 behang schenking kunstenaar V 3389 a-b (KN&V)
Herman Kruyder <i>Ruiter</i> , 1913-1914 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 17 (PK)	Herman Kruyder <i>Kapel</i> , 1922-1923 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 25 (PK)	Herman Kruyder <i>Ploeger en vogels in landschap / Naakte vrouw met vogel</i> , 1935 tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 32 recto/verso (PK)	Franz Roh <i>Brebat gewand schwebt über vulkanischen Hochland</i> , circa 1930-1939 collage	Studio Klarenbeek & Dros <i>Boijmans glass</i> , 2017 4-delig servies aankoop kunstenaars V 3379 a-d (KN&V)	Bas van Beek <i>WM-VP-A</i> , 2020 behang schenking kunstenaar V 3391 a-b (KN&V)
Herman Kruyder <i>Geïnspireerd op Venetië</i> , circa 1913-1914, tekening aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/T 18 (PK)	Herman Kruyder <i>Portret van een pijprokende man / Studieblad met figuren</i> , circa 1912 tekening	Herman Kruyder <i>Piano-avond Hans de Bock</i> , circa 1922 prent aankoop particulier met steun van BankGiro Loterij MB 2020/21 (PK)	Franz Roh <i>Brebat gewand schwebt über vulkanischen Hochland</i> , circa 1930-1939 collage	Studio Klarenbeek & Dros in samenwerking met Atelier Luma <i>Luma 1ste fase</i> , 2017 4-delig servies aankoop kunstenaars V 3381 a-d (KN&V)	Hoos Blotkamp <i>Rwalk 7</i> , 1992-2014 (2017) digitale print schenking uit de nalatenschap van Hoos Blotkamp* 4247 (MK)

<p>Fred Carasso 514 tekeningen, collages en prenten, 1916-1966 schenking Stichting Federico Antonio Carasso MB 2020/23 (PK), MB 2020/24 a-n (PK), MB 2020/T 33 (PK) t/m MB 2020/T 508 (PK) en MB 2020/T 509 a-w (PK)</p>	<p>Jacques Lacomblez <i>Collections, Planche I</i>, 2010 tekening schenking Laurens Vancrevel en Frida de Jong MB 2020/T 3 (PK)</p>	<p>schenking Peter van der Coelen V 3395 (KN&V)</p> <p>Charlotte Perriand voor Philips Electronics N.V <i>Philips Infraphil KL 7500</i>, 1960-1970 hoogtezon schenking Peter van der Coelen V 3394 (KN&V)</p>	<p>Anoniem <i>Hier ziet gij in dees prent hoe de moetwil word bestraf</i>, 1767-1793 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/13 (PK)</p>	<p>Baptista van Doetecum <i>Wereldkaart</i>, 1590-1610? prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/7 (PK)</p>	<p>Giacomo Piccini <i>David onthoofdt Goliath met een zwaard</i>, circa 1640-1670 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/5 (PK)</p>
<p>Karin van Dam <i>Zonder titel</i>, 2019 sculptuur schenking kunstenaar* BEK 2047 a-f (MK)</p>	<p>Jacques Lacomblez <i>Imagerie, XII</i>, 2012 tekening schenking Laurens Vancrevel en Frida de Jong MB 2020/T 4 (PK)</p>	<p>Quirijn van Tiel <i>Schedels, Brabant</i>, 1937 schilderij schenking Familie Edixhoven* 4256 (MK)</p>	<p>Anoniem <i>Bijbelsche figuren van het Nieuwe Testament</i>, 1738-1767? prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/14 (PK)</p>	<p>Giacomo Franco <i>Judith en Holofernes</i>, 1554-1611 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/2 (PK)</p>	<p>Langdurige bruiklenen</p>
<p>Pieter Engels <i>Strike project, anti-date 3-12-1951</i>, 1971 sculptuur schenking particuliere collectie* BEK 2046 a-d (MK)</p>	<p>Jacques Lacomblez <i>Colloque des chimères</i>, 2015 tekening schenking Laurens Vancrevel en Frida de Jong MB 2020/T 5 (PK)</p>	<p>Quirijn van Tiel <i>Begravenis in de winter</i>, 1941 schilderij schenking Familie Edixhoven* 4257 (MK)</p>	<p>Anoniem <i>Des Menschen op en ondergang. Valt d'eene zoet en d'andere bang. Trap des ouderdoms</i>, 1725/1780 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/16 (PK)</p>	<p>Johannes Kannevet (II) <i>Kinders deze prent beduyden ons zeer lang/ alhier van 't begin tot Zodoms ondergang</i>, 1725/1780 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/15 (PK)</p>	<p>Maria Philippina Bilders-van Bosse <i>Weidebeek met bruggetje en lage huizen</i>, voor 1900 tekening bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, schenking Drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije (voormalige collectie Ploos van Amstel Knoef) PAK 5020 (PK)</p>
<p>Pieter Engels <i>Portrait of the absence</i>, 1974 3-delige fotoserie schenking particuliere collectie* 4245 a-c (MK)</p>	<p>Jacques Lacomblez <i>Le ciel s'écrit</i>, 2007 tekening schenking Barones Monique Monika Van Paemel MB 2020/T 6 (PK)</p>	<p>Co Westerik <i>Man met zieke hond</i>, 1990 schilderij schenking Jan Christiaan Braun* 4249 (MK)</p>	<p>Abraham Bloteling <i>Daniël in de leeuwenkuil</i>, 1655-1690 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/4 (PK)</p>	<p>Valentin Lefebvre <i>Johannes de Doper</i>, 1682 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/9 (PK)</p>	<p>Wil van Blokland plastiek, 1992 bruikleen via Vereniging Rembrandt uit de collectie L. van den Berg B 724 (KN&V)</p>
<p>Erres voor R.S. Stokvis & Zn naaimachine, 1936 schenking Mevrouw Duijjes-Vellekoop V 3385 (KN&V)</p>	<p>Jacques Lacomblez <i>Le ciel s'écrit</i>, 2007 tekening schenking Barones Monique Monika Van Paemel MB 2020/T 7 (PK)</p>	<p>Letha Wilson <i>Goblin Valley Red</i>, 2014 foto schenking Fam. B.P. de Haan* 4248 (MK)</p>	<p>Samuel Bottschildt <i>Lot's dochters gaan een voor een bij hun vader liggen</i>, 1655-1707 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/3 (PK)</p>	<p>Valentin Lefebvre <i>Kaïn doodt Abel</i>, 1682 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/10 (PK)</p>	<p>Wim Borst <i>Object nr. 666</i>, 2010 plastiek bruikleen via Vereniging Rembrandt uit de collectie L. van den Berg B 725 (KN&V)</p>
<p>S. Ferwerda v/h J. Juchter <i>Nationaal Ontbijttaken</i>, 1945-1948 tafellaken schenking Mevrouw Thea Valk-le Cointre V 3386 (KN&V)</p>	<p>Rik Lina <i>Ariadne - Hommage aan De Chirico</i>, 1982 schilderij schenking Laurens Vancrevel en Frida de Jong 4255 (MK)</p>	<p>* deze schenkingen worden pas definitief eigendom van het museum na afloop van de periodieke schenkingsperiode</p>	<p>Nicolaes de Bruyn <i>Christus is aan een zuil vastgebonden en wordt gegeseld</i>, 1619 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/1 (PK)</p>	<p>Lejeune naar een ontwerp van Humbert <i>Jeu de l'Histoire de l'Ancien Testament</i>, circa 1830-1850 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/6 (PK)</p>	<p>Siemen Dijkstra <i>Regenachtige dag in April. Verderop bij het bruggetje naar de Heest. Gasterense Diep no.5.</i>, 2005-2011 prent bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, schenking Drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije St 569</p>
<p>Pieter Groeneveldt FORTA kookpot, ca. 1950 schenking Alexandra G.A. van Dongen V 3398 a-b (KN&V)</p>	<p>Jan van der Linden voor Lems & v.d. Ven fauteuil, 1955-1960 schenking Ludo en Berthe Pieters V 3399 (KN&V)</p>	<p>Anoniem <i>Ziet, kinders! op deez' prent verscheidenheid van visch, Die ons de zee verschaft, meest smaaklijk op den disch</i>, 1809-1814 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/11 (PK)</p>	<p>Charles Coypel <i>Estampes de l'histoire de Don Quichotte de la Mancha peintes par Coypel, gravées en 25 feuilles</i>, 1753 serie van 22 prenten overdracht Bibliotheek Rotterdam MB 2020/17 a-v (PK)</p>	<p>Jan Luyken en Dirk Janszoon van Santen <i>Voyage des enfans d'Israël dans le desert depuis leur sortie d'Egypte par le Mer Rouge iusques au Pays de Canaan, Nombres XXXIII</i>, 1700 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/8 (PK)</p>	<p>Kayoko Hoshino plastiek, 2009 bruikleen via Vereniging Rembrandt uit de collectie L. van den Berg B 726 (KN&V)</p>
<p>Helena van der Kraan <i>Pioniers. Kinderen van Hoofddorp</i>, circa 1993 4-delige fotoserie schenking uit de nalatenschap van Helena van der Kraan 4254 a-d (MK)</p>	<p>Han van Meegeeren <i>Dodenmasker</i>, datering onbekend masker schenking Familie Janse GC.31</p>	<p>Anoniem <i>Bijbelsche figuren uit den Ouden Catechismus. Ziet Simon heeft door groote kragt</i>, 1725/1780 prent overdracht Bijbels Museum Amsterdam MB 2020/12 (PK)</p>			<p>AnneMarie Laureys plastiek, 2010 bruikleen via Vereniging Rembrandt uit de collectie L. van den Berg B 727 (KN&V)</p>

Sebastian Scheid
Hohe Vazen, 2012-2017
set van 5 vazen
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen (aankoop
met gelden uit de nalatenschap van
Koster & Quist)
St 568 a-e (KN&V)

Amy van Son
Wachters, 1991
plastiek
bruikleen via Vereniging Rembrandt
uit de collectie L. van den Berg
B 728 (KN&V)

Corstiaan Hendrikus de Swart
Landschap met watermolen, 1870
tekening
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen,
schenking Drs. C.O.A. baron
Schimmelpenninck van der Oije
(voormalige collectie Ploos van
Amstel Knoef)
PAK 5019 (PK)

James Abbott McNeill Whistler
Billingsgate, 1859
prent
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen
(uit de nalatenschap van
L.C. Bierens-Winkel)
St 567

Uitgaande bruiklenen nationaal

Cobra Museum voor Moderne Kunst, Amstelveen

This is Surrealism!

1 jun 2020 – 27 sep 2020

- René Clair, Francis Picabia,
Man Ray, Marcel Duchamp
Entr'acte, 1924
34
- Krijn ter Braak en Laurens
Leeuwenberg
Genius, Genius, 1970
254
- Max Ernst
*Une semaine de bonté ou Les
sept éléments capitaux: premier
cahier, Dimanche: élément: la
boue: exemple: le lion de belfort*,
1934

- 1996/256 (1)
- Max Ernst
*Une semaine de bonté ou Les
sept éléments capitaux:
deuxième cahier, Lundi: élément:
l'eau: exemple: l'eau*, 1934
1996/256 (2)
- Max Ernst
*Une semaine de bonté ou Les
sept éléments capitaux: troisième
cahier, Mardi: élément: le feu:
exemple: la cour du dragon*,
1934
1996/256 (3)
- Max Ernst
*Une semaine de bonté ou Les
sept éléments capitaux:
quatrième cahier, Mercredi:
élément: le sang: exemple:
Oedipe*, 1934
1996/256 (4)
- Max Ernst
*Une semaine de bonté ou Les
sept éléments capitaux: dernier
cahier, Jeudi: élément: le noir:
exemples: le rire du coq, l'île de
paques - Vendredi: élément: la
vue: exemple: l'intérieur de la
vue - Samedi: élément: inconnu:
exemple: la clé des chants*, 1934
1996/256 (5)
- Max Ernst
*Une semaine de bonté ou Les
sept éléments capitaux*, 1934
1996/256 (6)
- André Breton, René Magritte
Qu'est-ce que le surréalisme?,
1934
1999/223
- Francis Picabia
Pensées sans langage: poème,
1919
2000/300
- Julien Levy, Joseph Cornell
Surrealism, 1936
2003/354
- Kurt Schwitters
Anna Blume: Dichtungen, 1919
2005/178
- Carel Willink
Late bezoekers van Pompeï,
1931
2005 (MK)
- André Breton, Philippe Soupault,
Francis Picabia
Les champs magnétiques, 1920
2019/0149
- André Breton
Manifeste du surréalisme -

- poisson soluble*, 1924
2019/0561
- Max Ernst
Le couple, 1923
2708 (MK)
- René Magritte
Au seuil de la liberté, 1930
2709 (MK)
- Paul Delvaux
La ville rouge, 1944
2782 (MK)
- René Magritte
La reproduction interdite, 1937
2939 (MK)
- René Magritte
La maison de verre, 1939
2942 (MK)
- Salvador Dalí
*Couple aux têtes pleines de
nuages*, 1936
2988 a-b (MK)
- Salvador Dalí
Espagne, 1938
2990 (MK)
- Salvador Dalí
Impressions d'Afrique, 1938
2991 (MK)
- Francis Picabia
Egoïsme, 1947-1950
3400 (MK)
- Man Ray
La plus belle statue d'Amérique,
1920
3501 (MK)
- Man Ray
La mer de merde, 1920
3503 (MK)
- Yves Tanguy
Paysage avec nuages roses,
1928
3577 (MK)
- Piet Ouborg
Opengaande stilte, 1931
3579 (MK)
- Curt Ehrhardt
Die Geliebte (Merz-Gestaltung),
1921
3764 (MK)
- René Magritte
Le miroir vivant, 1928
3825 (MK)
- Victor Brauner
Le Déserteur, 1931
4026 (MK)
- Leonora Carrington
*Again, the Gemini are in the
Orchard*, 1947
4220 (MK)
- Edward James

- Brief van Edward James aan
museumdirecteur Wim Beeren*,
eind 1980
6214. 4a111
- Salvador Dalí
Vénus de Milo aux tiroirs, 1936
(1964)
BEK 1467 (MK)
- Man Ray
L'enigme d'Isidore Ducasse,
1920 (1971)
BEK 1491 (MK)
- Man Ray
Vénus restaurée, 1936 (1971)
BEK 1502 (MK)
- Man Ray
Cadeau / Audace, 1921 (1974)
BEK 1685 (MK)
- Joseph Cornell
Untitled (for Chiarina), circa 1958
BEK 1808 (MK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 3 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 4 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 5 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 6 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 9 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 10 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 12 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 14 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 16 (PK)
- Salvador Dalí
Illustratie bij 'Les chants de

- Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 20 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 21 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 23 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 26 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 28 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 31 (PK)
- Salvador Dalí
*Illustratie bij 'Les chants de
Maldoror'*, 1934
BRL 1999-01 43 (PK)
- Joseph Cornell
Untitled, circa 1930-1940
L 2019/2 (PK)
- Joseph Cornell
Untitled, circa 1930-1940
L 2019/3 (PK)
- Joseph Cornell
Untitled, circa 1930-1940
L 2019/4 (PK)
- Joseph Cornell
Untitled, circa 1930-1940
L 2019/5 (PK)
- Tristan Tzara
Anthologie Dada 4-5, 1919
MB 1970/18 (PK)
- Marcel Duchamp
Prière de toucher, 1947
MB 1990/4 (MK)
- Max Ernst
Elle garde son secret, 1926
MB 1995/3 11 (PK)
- Max Ernst
Le start du châtaignier, 1926
MB 1995/3 15 (PK)
- Max Ernst
Rasant les murs, 1926
MB 1995/3 22 (PK)
- Max Ernst
Le pain vacciné, 1926
MB 1995/3 24 (PK)
- Max Ernst
L'origine de la pendule, 1926
MB 1995/3 27 (PK)

- Eileen Agar
Untitled, 1940
MB 2018/T 39 (PK)
- Eileen Agar
Untitled (Sea Object), circa
1940-1950
MB 2018/T 40 (PK)
- Eileen Agar
Seated Figure, 1956
St 528
- André Breton, Man Ray
La révolution surréaliste, 1924
Tijds.1322 (1)
- André Breton, Man Ray
La révolution surréaliste, 1929
Tijds.1322 (12)
- René Magritte, Paul Collignet
*La carte d'après nature, No.1 -
Octobre 1952*, 1952
Tijds.1981/231 (1)
- Elsa Schiaparelli
V 2228 a-c (KN&V)
- Salvador Dalí
Mae West lippensofa, 1938
V 2280 (KN&V)

Kunstmuseum Den Haag

*Koninklijk Blauw. Het mooiste Delfts
aardewerk van Willem en Mary*
1 jun 2020 – 22 nov 2020

- Jacob Wemmersz. Hoppesteyn
en Het Jonge Moriaanshoofd
dekselvaas, 1650-1675
A 4457 a-b (KN&V)

Museum MORE, Gorssel

Nieuwe Kadens
3 okt 2020 – 24 jan 2021

- Charley Toorop
De maaltijd der vrienden, 1932-1933
2045 (MK)

Museum Belvédère, Heerenveen

*Olphaert den Otter. Aarde en
Wereld*
2 okt 2020 – 31 jan 2021

- Olphaert den Otter
Tondo Mondo, 2015
3844 a-e (MK)

Chabot Museum, Rotterdam

*Boijmans bij de Buren – Kunst stelt
alles voor*
2 jun 2020 – 29 nov 2020

- Claude Monet
*La maison du pêcheur,
Varengeville*, 1882
1544 (MK)

- Pablo Picasso
Femme assise à la terrasse d'un café, 1901
1688 (MK)
  - James Ensor
Nature morte au canard, circa 1910
2047 (MK)
  - Hendrik Chabot
Man in broodpapier lezend, 1947
2399 (MK)
  - Edvard Munch
Twee meisjes bij een appelboom, 1905
2426 (MK)
  - Alexej von Jawlensky
Naaktstudie, circa 1910
2624 (MK)
  - Karel Appel
Fantastisch wezen, 1953
2631 (MK)
  - Hendrik Nicolaas Werkman
Het doktersbezoek (Het huisje van Kafka), 1938
2659 (MK)
  - Constant
Gewonde duif, 1951
2664 (MK)
  - Gerhard Richter
Der Stuhl, 1965
2824 (MK)
  - Willem de Kooning
The Cliff of the Palisade with Hudson River, Weehawken, New Jersey, 1963
2952 (MK)
  - Herman Kruidyde
De hond, circa 1934
2985 (MK)
  - Hendrik Chabot
Zelfportret, 1947
3184 (MK)
  - Gerhard Richter
Ohne Titel (681-G), 1988
3214 (MK)
  - Herman Kruidyde
Zelfportret, 1927-1934
3576 (MK)
  - Charley Toorop
Zelfportret, 1928
3590 (MK)
  - Ossip Zadkine
Orpheus, 1948
BEK 1370 (MK)
  - Siem van den Hoonard
Clown, 1931
BEK 1447 (MK)
  - Günther Förg
Landschaft, 1986
MB 1989/134 (MK)
  - Günther Förg
Ohne Titel (III.2), 1986
MB 1989/135 (MK)
  - Kees van Dongen
Le doigt sur la joue, circa 1910
St 78
- Wereldmuseum, Rotterdam**
Boijmans bij de Buren – REMIX ROTTERDAM, Boijmans X Wereldmuseum
3 sep 2020 – 9 jan 2022
- Joseph Beuys
I like America and America likes me, 1974-1981
28
  - Anoniem
kometenbeker, 1600-1625
568 (KN&V)
  - Anoniem
karaf, 1700-1800
1030 (KN&V)
  - Anoniem
rozenwatersprenkelaar, 1650-1750
1031 (KN&V)
  - Andries Copier
vaas, circa 1928
1287 (KN&V)
  - Jan Davidsz. de Heem
Stilleven met ham, kreeft en vruchten, circa 1652
1289 (OK)
  - Raoul Hynckes
Schakels, 1934
1350 (MK)
  - Samuel van Hoogstraten
Zelfportret met vanitas-stilleven, 1644
1386 (OK)
  - Nicolaes Muys
De belachelijke jonker, 1777
1556 (OK)
  - Abraham van den Tempel
Portret van Anna van Boxhoorn, haar man Jan van Amstel en een onbekende jongen, 1671
1852 (OK)
  - Gerard ter Borch (II)
Flagellanten-processie, circa 1638
1855 (OK)
  - Anish Kapoor
sculptuur, 1993
2007 a-c (KN&V)
  - Frans Jansz. Post
Een suikermolen, circa 1660
2116 (OK)
  - Balthasar van der Ast
Stilleven met schelpen, circa 1640
2173 (OK)
  - Meester van de Vorstenportretten
Portret van een jonge man uit het geslacht Fonseca, circa 1490
2311 (OK)
  - Joachim Patinir
Landschap met de brand van Sodom en Gomorra, circa 1520
2312 (OK)
  - Dieric Bouts
Het hoofd van Christus, circa 1470
2442 (OK)
  - Jan van Eyck
De drie Maria's aan het graf, 1425-1435
2449 (OK)
  - Geertgen tot Sint Jans
De verheerlijking van Maria, 1490-1495
2450 (OK)
  - Stefan Lochner
Johannes de Evangelist, 1445-1450
2458 (OK)
  - Stefan Lochner
Maria Magdalena, 1445-1450
2459 (OK)
  - El Greco
Johannes de Evangelist, circa 1610-1620
2551 (OK)
  - Giuseppe Recco
Stilleven met maskers, boeken en muziekinstrumenten, 1634-1695
2657 (OK)
  - Wassily Kandinsky
Strahlenlinien, 1927
2681 (MK)
  - Evaristo Baschenis
Stilleven met muziekinstrumenten, boeken en sculptuur, circa 1650
2688 (OK)
  - Constant
Moeder en kind, 1951
2702 (MK)
  - Mark Tobey
Existence in Space, 1968
2740 (MK)
  - R. B. Kitaj
The Arabist, 1976
2921 (MK)
  - A.R. Penck
Roter Mann, 1972
2970 (MK)
  - Jean-Michel Basquiat
Untitled, 1982
3047 (MK)
  - Co Westerik
De handkus, 1984
3101 (MK)
  - Rob Scholte
Utopia, 1986
3121 (MK)
  - Christopher Wool
Untitled, 1988
3206 (MK)
  - Piet Ouborg
Symbolen in het oneindige, 1955
3581 (MK)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1255 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1256 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1257 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1258 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1259 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1260 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1262 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1263 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1265 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1266 (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1625
A 1267 (KN&V)
  - Anoniem
suikerstrooier, 1707
A 2234 a-b (KN&V)
  - Louwys Victorsz.
tulpenvaas, 1700-1725
A 2240 a-b (KN&V)
  - Anoniem
tegelveld, 1575-1600
A 3898 (KN&V)
  - Anoniem
stertegel, 1300-1400
A 3911 (KN&V)
  - Anoniem
papkomp, 1600-1650
A 4343 (KN&V)
  - Anoniem
dekseldoos, 1575-1600
A 4406 a-b (KN&V)
  - Anoniem
tegeltableau, circa 1640
A 5030 (KN&V)
  - Anoniem
kruik, 1700-1725
A 7613 (KN&V)
  - Anoniem
kruik, 1700-1725
A 7614 (KN&V)
  - Anoniem
drinkkruik
A 7616 (KN&V)
  - Anoniem
kop, circa 1670
A 7663 c (KN&V)
  - Anoniem
schotel, circa 1700
A 7663 f (KN&V)
  - César
Compression de bicyclette, 1970
BEK 1549 (MK)
  - Armando
Zesmaal rood, 1963
BEK 1565 (MK)
  - Lucas Cranach (I)
Portret van Desiderius Erasmus, circa 1530-1536
BRL 2012-06 (OK)
  - Herman Doomer
Tulpenkabinet, circa 1635-1650
Div. M 17 a-d (KN&V)
  - Anoniem
kom, 1600-1650
F 4565 (KN&V)
  - Anoniem
wandelstokknop, 1600-1700
F 10689 (KN&V)
  - Anoniem
wasbekken, 1500-1525
KB 84 (KN&V)
  - Anoniem
Spiegel, jaartal onbekend
MBL 39 (KN&V)
  - Anoniem
Wierookschaal, jaartal onbekend
MBL 242 a-b (KN&V)
  - Anoniem
dekseldoos, 1800-1899
MBL 335 a-c (KN&V)
  - Anoniem
nautilusbeker, circa 1590
MBZ 185 (KN&V)
  - Anoniem
kokosnootbeker, 1550-1600
MBZ 243 (KN&V)
  - Anoniem
Maria met kind, 1475-1500
OMB 57 (KN&V)
  - Constant Permeke
Moederschap (vrouw uit Oostende), circa 1913
St 69
  - George Hendrik Breitner
Het oorringetje, 1893
St 95
  - Pieter Gerritsz. van Roestraeten
Stilleven met zilveren kandelaar, circa 1696
St 131
  - Johan Meijerink
Still-life, 1989-1990
Stad-B 118 a-b
  - Jeroen Eisinga
Springtime, 2010-2011
Stad-F1 10
  - Louis Comfort Tiffany voor Tiffany & Co.
rozenwatersprenkelaar, 1897
V 1461 (KN&V)
  - Carlo Bugatti
stoel, circa 1895
V 2340 (KN&V)
- Centraal Museum Utrecht**
De tranen van Eros – Moesman, surrealisme en de seksen
15 feb 2020 – 16 aug 2020
- J.H. Moesman
Stille ommegang, 1935
4162 (MK)
  - Leonora Carrington
Again, the Gemini are in the Orchard, 1947
4220 (MK)
  - J.H. Moesman
Namiddag, 1932
BRL 93-04 (MK)
  - J.H. Moesman
Zondagmorgen, 1971
MB 1973/48 (PK)
  - J.H. Moesman
Windkracht acht, 1984
MB 2018/8 (PK)

Uitgaande langdurige bruiklenen nationaal

Museum Prinsenhof, Delft

Delftse Meesters. In kunst en wetenschap

17 feb 2020 – 17 feb 2025

- Pieter de Hooch
Het lege glas, 1650-1655
2499 (OK)

Uitgaande bruiklenen internationaal

Palazzo Fava –

Museo della Città di Bologna

The Griffoni Polyptych

12 mrt 2020 – 10 jan 2021

- Ercole de' Roberti
Heilige Antonius Abt, 1472
2561 (OK)

Museum voor Schone Kunsten

Gent

Van Eyck. Een optische revolutie

1 feb 2020 – 3 mei 2020

- Jan van Eyck
De drie Maria's aan het graf,
1425-1435
2449 (OK)
- Jan van Eyck
Kruisiging van Christus,
circa 1440-1450
MB 2014/T 1 (PK)

The National Gallery, Londen

Nicolaes Maes – Dutch Master of the Golden Age

22 feb 2020 – 20 sep 2020

- Nicolaes Maes
Een jonge kantwerkster,
circa 1654-1655
MB 199 (PK)
- Nicolaes Maes
Interieur met een vrouw op een trap, studie voor het schilderij in The Royal Collection, Londen,
circa 1655
R 62 (PK)
- Nicolaes Maes
Studies van af luisterende figuren,
circa 1655-1657
R 63 recto (PK)
- Nicolaes Maes
Interieur met een af luisteraar op een trap, circa 1655-1657
R 64 recto (PK)

Tate Modern, Londen (venue 1)

Bruce Nauman

7 okt 2020 – 21 feb 2021

- Bruce Nauman
Double Steel Cage Piece, 1974
BEK 1568 1-37 (MK)

LWL-Museum für Kunst und

Kultur, Münster

Passions and Fervour.

The Art of Powerful Emotions

9 okt 2020 – 14 feb 2021

- Bas Jan Ader
I'm Too sad To Tell You,
1970-1971
198

Ashmolean Museum of Art and

Archaeology, Oxford (venue 2)

Young Rembrandt

27 feb 2020 – 1 nov 2020

- Rembrandt van Rijn
Vijf studies van hoofden,
circa 1633
R 25 recto (PK)
- Rembrandt van Rijn
Landschap met twee boerderijen,
circa 1633
R 25 verso (PK)
- Rembrandt van Rijn
De oprichting van het kruis,
circa 1628-1629
R 89 recto (PK)
- Rembrandt van Rijn
Twee zittende figuren,
circa 1628-1629
R 89 verso (PK)

Centre Pompidou, Parijs

Christo et Jeanne-Claude

18 mrt 2020 – 19 okt 2020

- Christo
Shirt Wrapped on Tailor Mannequin, 1958
BEK 1478 (MK)

Bibliotheek

De bibliotheek in cijfers

Bibliotheekbezoekers	100	
Aanvragen bibliotheek- bezoekers	190	
Interne aanvragen	295	
Totaal opgevraagde publicaties intern	1.180	
Informatievragen algemeen	791	
Collectie- en documentatie- vragen intern	675	
Aantal nieuwe publicaties		
monografieën	169	
tentoonstellingscatalogi	107	
artikelen	58	
bestandscatalogi	14	
veilingcatalogi	23	
retrospectief	1.068	
museumuitgaven	7	
Nieuwe publicaties met objectverwijzing		114
(totaal nu 19.463 objecten gekoppeld aan 11.839 publicaties)		
Aangepaste records in Adlib	19.156	

Presentaties

Transit programma

This is Surrealism!

The Boijmans Masterpieces

01.06.2020 – 27.09.2020

Locatie: Cobra Museum voor Moderne Kunst, Amstelveen
Conservator: Saskia van Kampen-Prein (Museum Boijmans Van Beuningen)

Veertig topstukken uit de surrealisme-collectie van het museum zijn vier maanden lang te zien in het Cobra Museum in Amstelveen. Door een verregaande samenwerking is het ondanks covid-19 mogelijk deze tentoonstelling te realiseren. Om het voor Cobra Museum betaalbaar en profijtelijk te maken heeft Museum Boijmans Van Beuningen zijn medewerkers beschikbaar gesteld voor de inrichting, samenstelling, publieksbegeleiding en zelfs zaalwacht. De tentoonstelling bevat meesterwerken van onder anderen Salvador Dalí, René Magritte, Man Ray, Marcel Duchamp, en het recent verworven schilderij *Seated Figure* (1956) van Eileen Agar. Deze tentoonstelling in Amstelveen is de ideale gelegenheid voor het Nederlandse museumpubliek om de surrealismecollectie een laatste keer te zien voordat deze begint aan een wereldreis met als eerste bestemming Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa in Nieuw Zeeland.

Boijmans Ahoy drive-thru museum

01.08.2020 – 23.08.2020

Locatie: Rotterdam Ahoy
Conservatoren: Annemartine van Kesteren, Francesco Stocchi, Sjarel Ex, Cathy Jacob

In de zomer van 2020 organiseert het museum het zeer succesvolle *Boijmans Ahoy drive-thru museum*: een tentoonstelling in de 10.000 m² grote evenementenhal van Ahoy waar de bezoeker vanuit de auto naar kunst kan kijken. Reagerend op de steeds

wisselende maatregelen van de coronapandemie wordt dit project in hoog tempo ontwikkeld door de medewerkers van het museum, samen met Rotterdam Ahoy en een aantal belangrijke Rotterdamse partners zoals het autobedrijf Breeman BV en Rotterdam Make it Happen. De thematiek van de tentoonstelling ontstaat vanuit de actualiteit: de invloed van de mens op de natuur en andersom. In totaal zijn er 57 werken te zien, waarvan 47 uit collectie, 5 bruiklenen, 4 opdrachten en 1 coproductie.

De selectie bestaat uit schilderijen, sculpturen en films van onder anderen Oskar Kokoschka, Anselm Kiefer, Bas Jan Ader, Melanie Smith, Bruce Nauman, Trenton Doyle Hancock, Ugo Rondinone, Joep van Lieshout, Wieki Somers, Jim Shaw en Helena van der Kraan. De opdrachten gaan naar Frank Bruggeman, Bas van Beek, Bas Princen en Marijke van Warmerdam. Ook wordt het bruikleen *Bunkhouse* van Paul McCarthy getoond, inmiddels is dit werk door het museum verworven.

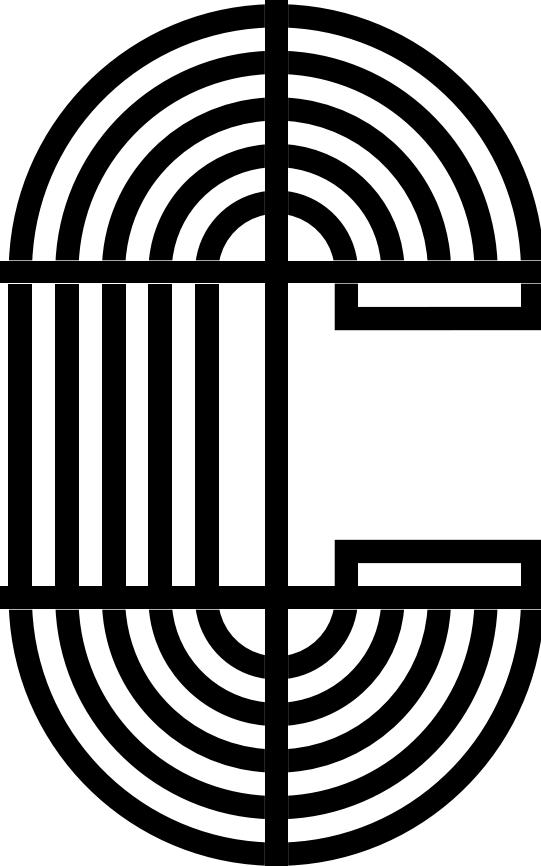
Het oorspronkelijke idee komt van kunstenaar Ted Noten die jaren geleden de tentoonstelling *Boijmans By Carlight* bedacht, waarbij het hem zo mooi leek om met de auto door het museum rond te rijden en de schilderijen met de koplampen aan te lichten. De bijna 22.000 entreekaarten zijn snel uitverkocht, de (inter)nationale pers pikt het op grote schaal op, de politiek is enthousiast en binnen de organisatie zelf geeft het de medewerkers ook een positieve boost. Onmisbaar voor het realiseren van deze tentoonstelling zijn de bijdragen van fondsen, sponsors en onze partners: BankGiro Laterij en al haar deelnemers, Fonds 21, Mondriaan Fonds, Kickstart Cultuurfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds (mede dankzij het Breeman Talle Fonds), Boijmans Business Club, Riwal Hoogwerkers B.V., Breeman BMW & MINI, West 8, Rotterdam Make it Happen en gemeente Rotterdam.

Human Power Plant in BoTu

01.10.2020 – voorjaar 2021

Locatie: Huis van de Toekomst, Jan Kobellstraat 56a, Rotterdam
Conservator: Annemartine van Kesteren

Boijmans ondersteunt sociale innovatie in de stad door het netwerk van kunstenaars en ontwerpers uit de tentoonstelling *Change the System* (2017) in te zetten voor stedelijke opgaves. In 2020 gebeurt dit in de wijk BoTu (Bospolder-Tussendijken) met de Human Power Plant. Op uitnodiging van het museum werkt het team van de Human Power Plant, bestaande uit Melle Smets, Klaas Burger, Kris de Decker samen met lokale kunstenaars (o.a. Golnar Abassi, Arvand Pourabbassi, Thamar Kemperman, Florian Braakman en Bart Groenewegen, Wilma van der Wilt), buurtbewoners, wijkwerkers, beleidsmakers en energie-experts aan een gezamenlijke visie op een energieneutrale toekomst die ook toegankelijk is voor mensen met een kleine portemonnee. In plaats van hoop te vestigen op de nieuwste (en duurste) technologie, plaatst het Human Power Plant Team de energietransitie in een menselijke, historische en geografische context, waarin samen met de buurtbewoners wordt gezocht naar een meer duurzaam gebruik van de planeet, energie en grondstoffen. Vanaf 1 oktober opent dit collectief het Huis van de Toekomst aan de Jan Kobellstraat 56a in Rotterdam. De resultaten van het artistiek onderzoek worden hier tot in 2021 gepresenteerd. Partners in het project zijn gemeente Rotterdam, Museum Boijmans Van Beuningen, WeWatt, Havensteder, Eneco, Voor Goed | Rotterdam Impact Agency, Academie voor Beeldvorming, Delfshaven Coöperatie, Enpuls, Zelfregiehuis Delfhaven en Hosman Agency. Resilience with Changemakers Rotterdam wordt mede mogelijk gemaakt door Project Idols*.

De afbreekeconomie met Studio Klarenbeek & Dros, Koehorst in 't Veld en Atelier Van Lieshout

16.12.2020 – 18.12.2020 (opnames en sneak peak op instagram), online tentoonstelling te zien vanaf voorjaar 2021

Locatie: opname in de Kathedraal van Atelier Van Lieshout, tentoonstelling online
Conservator: Annemartine van Kesteren

De afbreekeconomie is een tentoonstelling over het biobased materiaal-onderzoek van Studio Klarenbeek & Dros dat van start gaat op basis van reproducties van hoogtepunten van kunststof objecten uit de collectie van het museum. In de tentoonstelling wordt de verbeelding van de fossiele economie en de biobased economie gepresenteerd door de ogen van twee ontwerpstudio's en een kunstenaar: Studio Klarenbeek & Dros, Koehorst in 't Veld en Atelier Van Lieshout. Deze visies zijn complementair aan elkaar en onderzoeken alle drie op eigen manier een wereld zonder plastic. Studio Klarenbeek & Dros tonen hun zelfontwikkelde 'wierenklei', een werkend alternatief voor wegwerpplastic. Hiermee kunnen plastic producten gemaakt worden die volledig afbreekbaar zijn en daarmee voedsel worden voor de natuur, zonder giftige uitstoot of toxisch afval. Zij gaan door waar andere ontwerpers stoppen en ontwerpen een nieuwe productieketen om hun idee naar industriële toepassingen op te schalen. Atelier Van Lieshout toont een recente uitvoering van de installatie *Disco Inferna*, de ultieme recycle installatie waarin al het afval (dat we nu gezamenlijk produceren) tot ruwe olie omgevormd kan worden. Studio Koehorst in 't Veld toont een grafische installatie waarin te zien is hoe de twee economische systemen zich anders hebben ontwikkeld door de tijd heen. Oorspronkelijk is als afsluiting van dit project een publiekspresentatie bedacht. Vanwege de coronamaatregelen is besloten om de tentoonstelling online te presenteren. De Kathedraal van

Atelier Van Lieshout is hiervoor als een filmset omgebouwd. Op het Boijmans Instagram account wordt in december een *sneak peak* gegeven. In het voorjaar van 2021 zal de tentoonstelling online gepresenteerd worden op de website van het museum. Het concept van de digitale tentoonstelling is bedacht en uitgevoerd samen met Studio Koehorst in 't Veld en filmmaker Roel van Tour.

De tentoonstelling wordt mede mogelijk gemaakt door het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds.

Boijmans bij de Buren

Boijmans bij de Buren is onderdeel van In Transit, waarbij de museumcollectie uitwaaiert over Rotterdamse musea en instellingen. Dit samenwerkingsproject gaat in 2019 van start en loopt door tot 2022 en is mogelijk gemaakt door Stichting Droom en Daad. In 2020 zijn de volgende tentoonstellingen te zien:

Rothko en ik

15.03.2019 – 13.03.2020 (oorspronkelijk t/m 22.03.2020 i.v.m. covid-19 vervroegd gesloten)
Locatie: Stedelijk Museum Schiedam
Conservator: Deirdre Carasso (directeur Stedelijk Museum Schiedam, naar een idee van Sjarel Ex)

In *Rothko en ik* krijgt het schilderij *Grey, Orange on Maroon, No. 8* (1960) uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen een tijdelijk thuis in het Stedelijk Museum Schiedam. De grote abstracte doeken van de Amerikaanse kunstenaar Mark Rothko (1903-1970) lijken overweldigend, maar zijn gemaakt met de bedoeling om een intiem moment teweeg te brengen. Een werk van Rothko belevens bestaat niet uit alleen kijken: je kan er in verdwijnen. Een ervaring die je soms beter zonder ruis kan ondergaan. Hoe het is om helemaal alleen voor dit kunstwerk te staan? Dat kan de bezoeker hier ervaren. In de zaal is alleen dit ene

schilderij te zien. Er kan slechts één persoon tegelijk naar binnen, zonder telefoon. Niets leidt af van een bijzondere ontmoeting met dit zo geliefde kunstwerk.

Samensmeden – Meesters in zilver

16.03.2019 – 17.01.2021 (i.v.m. covid-19 vervroegd gesloten)
Conservatoren: Alexandra van Dongen (Museum Boijmans Van Beuningen) en Anne Marieke van Schaik (Belasting & Douane Museum)

Zilver smeedt de collecties van Museum Boijmans Van Beuningen en het Belasting & Douane Museum samen. Zilveren bekers, tabaksdozen en zoutvatken verhuizen van het Museumpark naar de Parklaan. Het Nederlandse zilver wordt getoond in combinatie met schilderijen van Nederlandse meesters waarop diezelfde zilveren objecten zijn uitgebeeld. Op de schilderijen zien we de rol en betekenis van zilveren voorwerpen, zoals het vermaarde *Soo gewonne, soo verteert* van Jan Steen uit 1661 en de *Jonge vrouw aan de kaptafel* van Gerard Dou uit 1667. De bijzondere zilveren geboortebeker *Hansje-in-de-kelder* uit 1622 gemaakt door de Dordtse zilversmid Jan Hermansz. van Ossevoort vertelt de bezoeker zijn eigen biografie. Precies zo'n geboortebeker is afgebeeld op een zeventiende-eeuws pronkstilleven van Peter Willebeek, dat in 1910 door de Rotterdamse verzamelaar Dr Elie van Rijckevorsel (1845-1928) aan Museum Boijmans is geschonken.

Mensbeelden – Kracht & Kwetsbaarheid

09.09.2019 – 28.05.2021
Locatie: Erasmus MC
Conservator: Esmee Postma

Vanaf september 2019 zijn enkele hoogtepunten uit de beeldenverzameling van Museum Boijmans Van Beuningen te gast in de beeldentuin van het Erasmus MC. Op deze locatie in

het ziekenhuis, waar het lichaam hoofdzaak is, sieren menssculpturen van Rodin, Van Pallandt, Mascherini en Maillol de overdekte tuin van het ziekenhuis. De iconische metershoge gietijzeren reus *Grosse Geister (Figur Nr. 8)* van kunstenaar Thomas Schütte heet de bezoeker elders in het ziekenhuis een warm welkom. Met deze tentoonstelling staat de kracht en kwetsbaarheid van het lichaam centraal. Voor kunstenaars is de menselijke vorm altijd een bron van inspiratie geweest: het lichaam, maar ook de emoties die ons mens maken.

Meesterlijk!

07.12.2019 – 13.03.2020 (oorspronkelijk t/m 29.03.2020 i.v.m. covid-19 vervroegd gesloten)
Locatie: Kunsthal
Conservatoren: Friso Lammertse (Museum Boijmans Van Beuningen) en Eva van Diggelen (Kunsthal)

Met deze tentoonstelling presenteren de Kunsthal en Museum Boijmans Van Beuningen een groots overzicht van vier eeuwen schilderen en tekeningen van beroemde meesters als Rembrandt, Rubens, Van Gogh, Delacroix, Pissarro, Saenredam, Goltzius en Basquiat. Ook is werk te zien van minder bekende kunstenaars als Cornelis Saffleven en Joseph Augustus Knip. *Meesterlijk!* is de laatste tentoonstelling in de serie van drie die de Kunsthal in het kader van Boijmans bij de Buren laat zien. Ruim 130 werken uit de collectie belichten de bijzondere wisselwerking tussen schilder- en tekenkunst en laten de liefde zien van de grote meesters voor tekenen. De tekeningen lijken je dichterbij de kunstenaar te brengen en zijn vaak veel vrijer en intiemmer dan de schilderijen die we van deze meesters kennen. *Meesterlijk!* toont het grote meesterschap van kunstenaars die in beide kunstvormen uitmuntten. Soms gaat het daarbij om een directe relatie tussen de tekeningen en schilderijen, zoals bij het *Portret van de familie Lütjens* door Max Beckmann, waarvan een reeks van getekende portretstudies wordt getoond.

Ateliergeheimen van Rotterdam

14.12.2019 – 23.08.2020 (oorspronkelijk t/m 19.04.2020, i.v.m. covid-19 verlengd)
Locatie: Museum Rotterdam
Conservatoren: Alexandra van Dongen (Museum Boijmans Van Beuningen) en Liesbeth van der Zeeuw, Museum Rotterdam (Museum Rotterdam)

Museum Boijmans Van Beuningen en Museum Rotterdam tonen in deze tentoonstelling de ateliergeheimen van Rotterdamse kunstenaars. Schilderijen, voorwerpen en geschiedenissen verbonden met beide collecties creëren nieuwe dwarsverbanden en geven een uniek beeld van Rotterdam en zijn dynamische geschiedenis. In de tentoonstelling maakt de bezoeker kennis met zes kunstenaars die van de zeventiende tot de twintigste eeuw in Rotterdam geboren zijn en werkten. Kunstwerken, diverse rekvisieten en modellen onthullen de ateliergeheimen van Hendrick Sorgh, Pieter de Hooch, Nicolaes Muys, George Breitner, Kees van Dongen en Dolf Henkes. Bij welke leveranciers kwamen zij voor hun benodigdheden? Welke modellen brachten ze in beeld? Met de samenkomst van de twee collecties worden de geheimen van deze Rotterdamse makers prijsgegeven.

Kunst stelt alles voor

02.06.20 – 29.11.20 (oorspronkelijke data: 29.03.20 – 06.09.20, uitgesteld i.v.m. covid-19)
Locatie: Chabot Museum
Conservator: Jisca Bijlsma (Chabot Museum)

Dit is de tweede tentoonstelling die in het kader van Boijmans bij de Buren plaatsvindt in het Chabot Museum. Deze keer ligt de focus op het Nederlandse en internationale expressionisme. Voor het eerst worden bekende werken van moderne meesters, onder wie Monet, Picasso en Munch, uit beide collecties samengebracht. De tentoonstelling toont niet alleen de voorlopers en hoogtepunten van het expressionisme, maar ook de naoorlogse lijnen met een selectie

beeldbepalende werken van Chabot, De Kooning, Constant, Wolvecamp en Appel. De titel 'Kunst stelt alles voor' is ontleend aan een uitspraak van kunstenaar Constant Nieuwenhuys en refereert aan de bevrijding van creativiteit en fantasie, weg van de klassieke culturele kaders en de opvattingen over schoonheid. Hiermee viert het Chabot Museum niet alleen de vrijheid in creativiteit, maar ook in bredere zin, in het kader van 75 jaar vrijheid in Nederland. Het monumentale schilderij *Brand van Rotterdam*, dat Henk Chabot schilderde in de zomer van 1940 in reactie op het bombardement op de stad heeft een centrale plek in de tentoonstelling.

Remix Rotterdam.

Boijmans x Wereldmuseum
03.09.2020 – 09.01.2022
Locatie: Wereldmuseum
Conservatoren: Alexandra van Dongen (Museum Boijmans Van Beuningen) en Wouter Welling (Nationaal Museum voor Wereldculturen)

In *Remix Rotterdam* ontmoet de overwegend westerse collectie van Museum Boijmans Van Beuningen de collectie cultuurvoorwerpen uit Azië, Afrika en Noord- en Zuid-Amerika van het Wereldmuseum. Er zijn 120 objecten te zien vanaf de middeleeuwen tot en met de twintigste eeuw. Bestaande kaders zijn losgelaten en transhistorische en transculturele verbindingen worden zichtbaar. De tentoonstelling associeert op vier typen ontmoetingen: universele en artistieke ontmoetingen, handelsontmoetingen en (post-)koloniale ontmoetingen. Elke ontmoeting brengt objecten bijeen die samen een meervoudig verhaal vertellen. Extra element in de tentoonstelling is een interventie van de Rotterdamse kunstenaar Paul van der Eerden (1954), hem is gevraagd om op een persoonlijke manier beide museumcollecties te verbinden. Zijn beeldcombinaties vertellen een verhaal over het menselijk bestaan, over de *condition humaine*, liefde en haat, kracht en vergankelijkheid.

Educatieve activiteiten en evenementen

Onvergetelijk Boijmans 10 januari in de Kunsthal

Onvergetelijk Boijmans is een rondleiding voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. In een ontspannen en positieve sfeer bekijken deelnemers kunstwerken in het museum en gaan met elkaar in gesprek over wat ze zien.

Residenties Ingrid Berger Myhre 13 t/m 17 januari: Kunsthal Rotterdam 11 t/m 14 februari: Stedelijk Museum Schiedam 18 t/m 19 februari: Stedelijk Museum Schiedam

In het kader van haar onderzoek voor Dancing Museums is Ingrid Berger Myhre een aantal weken aanwezig in de Boijmans bij de Buren-tentoonstellingen in de Kunsthal en Stedelijk Museum Schiedam. Hier observeert ze beweging en ruimte voor haar choreografisch onderzoek.

Pak een stoeltje met... 29 januari en 5 en 21 februari

Tijdens lunchtijd kunnen bezoekers op deze woensdagmiddagen kunst kijken met een museummedewerker van Museum Rotterdam of de Kunsthal in de Boijmans bij de Buren-tentoonstellingen. Eén werk staat centraal; een oefening in kijken.

Rondleiding in NGT Boijmans 9 en 23 februari in de Kunsthal, 8 maart in Museum Rotterdam

Tijdens een interactieve rondleiding in de Nederlandse Gebarentaal bekijken deelnemers onder begeleiding van een museumdocent een aantal topstukken intensief via verschillende zintuigen.

Ongezien Boijmans 23 februari Museum Rotterdam

Tijdens deze interactieve rondleiding, speciaal gericht op blinde en slechtziende bezoekers ervaren deelnemers een aantal topstukken intensief via verschillende zintuigen.

Boijmans LIVE 7 en 21 juli en 3 november Facebook livestream

Een livestream waar moderator Yoeri Meessen in gesprek gaat met één medewerker van Museum Boijmans van Beuningen en één gast. Beide gesprekspartners kiezen een werk uit de collectie dat ze relateren aan een onderwerp uit de actualiteit. Kijkers kunnen live vragen stellen. Op 7 juli waren Tim Wes (kunstenaar) en projectleider Marloes Prins te gast, op 21 juli waren dat Izzy Wu Ramos (kunstenares) en hoofd marketing en communicatie Daniël Bouw en op 3 november Fokke Moerel (architect MVRDV) en directeur Ina Klaassen.

Jeugdvakantiepaspoort 22 juli – 26 augustus

In de zomervakantie organiseert Boijmans Hillevliet iedere woensdagmiddag een workshop voor de kinderen met een Jeugd-vakantiepaspoort. De workshop is geïnspireerd op het schilderij *De toren van Babel* en laat kinderen kennis maken met andere talen en onverwachte materialen en kleuren om de toren te decoreren.

Muurschildering augustus-dec

Elke drie maanden nodigt Boijmans Hillevliet een jonge kunstenaar met affiniteit voor Rotterdam-Zuid uit om een talentontwikkelingstraject te realiseren. Als onderdeel van het traject wordt de jonge maker

gevraagd een muurschildering te maken en bij te dragen aan randprogrammering. Dit gebeurt onder mentorship van kunstenaar Nilton Moreira da Silva. Vince Blok maakte een muurschildering in augustus 2020. In oktober begon Franky Sticks als tweede kunstenaar aan een talentontwikkelingstraject.

POW WOW 6 t/m 13 september

Op de app van POW WOW staat een wandelroute uitgestippeld langs verschillende muurschilderingen, in deze route is ook de muurschildering van kunstenaar Vince Blok in Boijmans Hillevliet opgenomen.

Open Monumentendagen 12 en 13 september

Tijdens de Open Monumentendagen in Rotterdam vinden in totaal zes rondleidingen plaats door medewerkers van Boijmans Hillevliet. In een halfuur wordt het monumentale gebouw, de voormalige technische school, getoond en wordt de functie van Boijmans Hillevliet toegelicht.

Zilveren Opening 25, 26, 27 september

Tijdens de Zilveren Opening is het nog in afbouw verkerende Depot Boijmans Van Beuningen een weekend geopend voor bezoek. De architectuur van het gebouw is – nog zonder de collectie – aan het publiek getoond.

Masterclass Art Rocks met SEF 1 oktober

Een masterclass voor jonge muzikanten die een muziekstuk willen creëren voor de competitie Art Rocks. Ze krijgen een cursus mindful kijken en een masterclass tekstschrijven van muzikant Sef. Op zaal bekijken de cursisten de

werken en beginnen ze onder begeleiding met het schrijven van hun lied.

Peer reflectie muurschildering

Vince Blok

4 oktober

Kunstenaar Vince Blok reflecteert op zijn muurschildering *I Never Knew About Fauvism* in Boijmans Hillevliet samen met andere makers uit verschillende disciplines.

Boijmans Hillevliet -

Online Open Dag

27 november 2020

Facebook en Youtube livestream

Boijmans Hillevliet opent haar virtuele deuren. Tijdens vier afzonderlijke online evenementen wordt de kijker meegenomen in de project en ideeën waar museum-medewerkers, kunstenaars en andere betrokkenen aan werken en de programma's die sinds september zijn gestart.

Ontvangst leerlingen IMC

Weekendschool

29 november 2020

Boijmans Hillevliet

De leerlingen van de IMC Weekendschool ronden op deze dag hun lessenreeks over kunstenaarschap af. Een parade van kinderen en kunstwerken leidt van Putsebocht 3 naar Hillevliet 90. De leerlingen krijgen een rondleiding in het gebouw en presenteren de kunstwerken die ze de afgelopen weken hebben gemaakt.

Print&Play x Boijmans Hillevliet

Release 9 december

In samenwerking met Print & Play Exhibition heeft Boijmans Hillevliet een printbare tentoonstelling samengesteld. Hieraan hebben kunstenaars uit Rotterdam-Zuid bijgedragen die met hun printbare kunstwerk reflecteren op deze wijk.

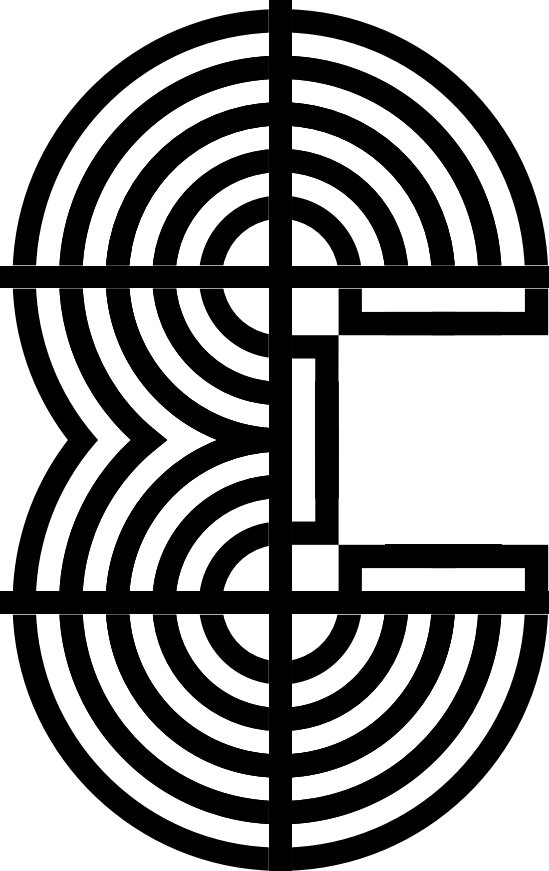
Lessen IMC Basis

15 december 2020

Basisschool Da Costa

IMC Basis organiseert voor groep 7 en 8 lessen van bevlogen gastdocenten die de leerlingen meenemen in hun beroepenwereld. In het kader van het vak Beeldende Kunst krijgen de leerlingen les van gastdocenten Vince Blok, kunstenaar, en Kimberley Vicente, museummedewerker via Museum Boijmans Van Beuningen. De leerlingen bestuderen kunstwerken en gaan zelf aan de slag om kunst te maken.

Publicaties

Uitgaven in eigen beheer

Best of Boijmans.

Hoogtepunten uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen

Selectie en teksten: Peter van der Coelen, Alexandra van Dongen, Albert Elen, Sjarel Ex, Saskia van Kampen-Prein, Annemartine van Kesteren, Sandra Kisters, Friso Lammertse, Mienke Simon Thomas, Francesco Stocchi. Redactie: Sandra Kisters, Esmee Postma, Sabine Terra Museum Boijmans Van Beuningen, 320 p., ISBN: 9789069183152
Vormgeving: Tessa van der Waals

Best of Boijmans.

Highlights of the Museum Boijmans Van Beuningen Collection

Selectie en teksten: Peter van der Coelen, Alexandra van Dongen, Albert Elen, Sjarel Ex, Saskia van Kampen-Prein, Annemartine van Kesteren, Sandra Kisters, Friso Lammertse, Mienke Simon Thomas, Francesco Stocchi. Redactie: Sandra Kisters, Esmee Postma, Sabine Terra Museum Boijmans Van Beuningen, 320 p., ISBN: 9789069183169
Vormgeving: Tessa van der Waals, vertaling: Lynne Richards

James Lee Byars.

De wijsgeer in de toren

Auteur: Els Hoek, voorwoord Sjarel Ex Museum Boijmans Van Beuningen, 224 p., ISBN: 9789069183121
Vormgeving: Thonik / opmaak: Hilde Speet

James Lee Byars.

The Sage in the Tower

Auteur: Els Hoek, voorwoord Sjarel Ex Museum Boijmans Van Beuningen, 224 p., ISBN: 9789069183138
Vormgeving: Thonik / opmaak: Hilde Speet, vertaling: Jonathan Ellis

Depot Journaal 04

Auteurs: Sjarel Ex, Ernest van der Kwast, Winy Maas, Franklin Neuteboom, Esmee Postma, Jeanette Verdonk Museum Boijmans Van Beuningen
Vormgeving: Thonik / opmaak: Hilde Speet, vertaling: Lynne Richards

Jaarverslag 2019 Museum

Boijmans Van Beuningen

Tekst, redactie en productie: medewerkers Museum Boijmans Van Beuningen, voorwoord: Sjarel Ex; 168 p.
Vormgeving: Thonik

Aan tafel / At the table

(Agenda 2021)

Auteur: Alex de Vries Museum Boijmans Van Beuningen, ISBN: 9789069183145
Vormgeving: Tessa van der Waals / opmaak Willem Morelis, vertaling: Gerard Forde

Online publicaties

Documenting Curatorial Practices in Dutch Art Museums, 1945-Today

Auteurs: Rachel Esner en Fieke Konijn www.boijmans.nl/collectie/onderzoek/documenting-curatorial-practices-in-dutch-art-museums-1945-today

Externe publicaties gerelateerd aan Museum Boijmans Van Beuningen

The Cobra Museum Presents:

This is (niet uw) tentoonstellingsgids van) Surrealism! The Boijmans Masterpieces

Hoofdreductie: Eric Wie, eindredactie: Marieke van Zuilichem, redactionele bijdragen: Saskia van Kampen-Prein et al. Cobra Museum, Amstelveen, 24 p.
Vormgeving: Vandejong
Gratis tentoonstellingskrant

Gers! [nr. 28, 2020]

Concept en initiatief: Edwin Veekens, Wouter van Lieburg, Arjen van Riel, hoofdredactie: Sander Grip, eindredactie: Karin Koolen, Michel Carree, redactie: Jona Baan et al., teksten: Christina Boomsma et al.
Veenman+, Rotterdam
Vormgeving: carenza*
Speciale editie gewijd aan Depot Boijmans Van Beuningen

Externe activiteiten en nevenfuncties afdelingshoofden en wetenschappelijke staf

Klazina Botke

Getty Research and Curatorial Fellow for Italian Drawings (tot 1 december)

Presentaties

- *New Findings and Unresolved Questions*, Expert Meeting 2 Boijmans-Getty Paper Project Italian Drawings 1400-1600 in the Museum Boijmans Van Beuningen, 10 september (online)

Overig

- Docent MKDA (Media, Kunst, Design en Architectuur) aan de Vrije Universiteit, Amsterdam

Daniël Bouw

Hoofd Marketing en communicatie

Advies- en bestuursfuncties

- Lid Gebiedscommissie Rotterdam Centrum

Peter van der Coelen

Conservator prenten en tekeningen

Advies- en bestuursfuncties

- Lid redactie *Delineavit et Sculptis. Journal for Dutch and Flemish Prints and Drawings*

Publicaties

- 'Review of: Henk van Nierop, *The Life of Romeyn de Hooghe, Amsterdam 2018*', *Print Quarterly* 37 (2020), pp. 314-316

Overig

- Adviseur Incidentele Aankopen Mondriaan Fonds
- Adviseur tentoonstelling 'Holbein: Capturing Character', J. Paul Getty Museum, Los Angeles & Morgan Library and Museum, New York
- Peer reviewer voor onderzoeksproject 'Engravings in Early Italian Printed Books', Sapienza – Università di Roma, Rome

Alexandra van Dongen

Conservator historische vormgeving

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid/secretaris Stichting De Tijdtrap Rotterdam
- Lid ICDAD: International Committee of Decorative Arts & Design
- Lid international research group Global Things, University of London
- Adviseur Willem de Kooning Academie Rotterdam
- Ambassadeur Verhalenhuis Belvédère, Katendrecht Rotterdam
- Redactielid Rotterdamse Jaarboekje
- Lid Medieval Pottery Research Group

Presentaties

- 'Ateliergeheimen van Rotterdam', lezing Boijmans in Donner, Boekhandel Donner, Rotterdam 19 januari
- 'Rotterdam Chinatown', lezing met Fenmei Hu, Verhalenhuis Belvédère, 17 juli
- 'De geschiedenis van het Schielandshuis', lezing voor Rotary Rotterdam Nieuwe Dag, 18 augustus
- 'Remix Rotterdam. Boijmans X Wereldmuseum', lezing in het kader van Boijmans bij de Buren, Wereldmuseum, 13 september
- 'De Syrische apothekerspot van Jan van Eyck', lezing in restaurant De Zijderoute Culinair, 19 september

Publicaties

- 'Een verhaal zonder einde. Koloniale collecties in Rotterdam', met coauteur Liane van der Linden in: Gert Oostindie (red.), *Het koloniale verleden van Rotterdam*, Rotterdam, pp. 323-392.
- 'Aan tafel met Carolus Battus',

in: *Het excellente kookboek van Doctor Carolus Battus uit 1593*, Gorredijk, pp. 104-137, en de keukeninventaris pp. 182-243

Overig

- Freelance curator en onderzoeker CURARE Kunst- en Cultuurhistorische Projecten

Albert Elen

Senior conservator tekeningen en prenten

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid / Penningmeester Stichting Delineavit et Sculptis
- Lid International Advisory Committee of Keepers of Public Collections of Graphic Art
- Lid Editorial Advisory Board van het tijdschrift *Master Drawings*
- Lid redactie *Delineavit et Sculptis. Journal for Dutch and Flemish Prints and Drawings*

Presentaties

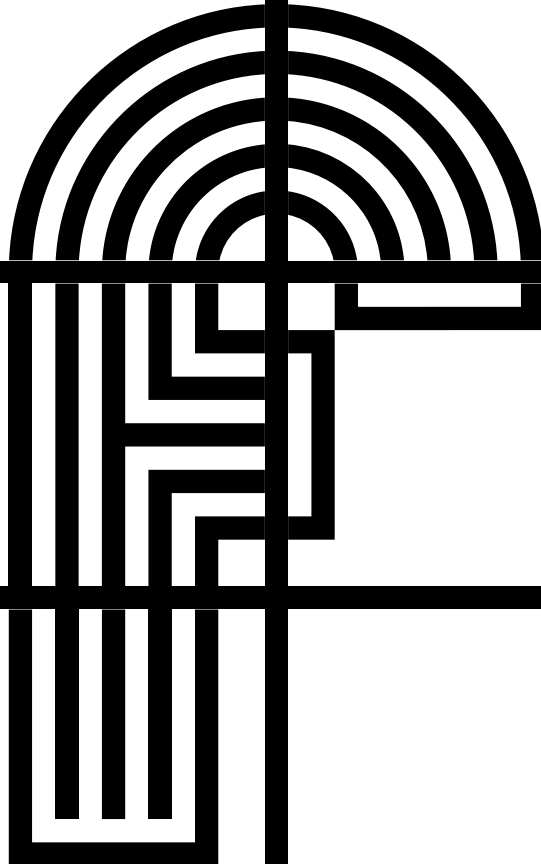
- *Some interesting drawings by Tintoretto and Maganza*, Expert Meeting 2 Boijmans-Getty Paper Project Italian Drawings 1400-1600 in the Museum Boijmans Van Beuningen, 10 september (online)

Sjarel Ex

Directeur

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid Stichting Museumpark, Rotterdam
- Secretaris Stichting Paleis voor Volksvlijt, Amsterdam
- Lid Directeurenoverleg Rotterdamse culturele instellingen
- Lid Miniconvent (overleg directeuren van de grote Nederlandse musea voor moderne kunst)
- Lid CIMAM (International

Committee of ICOM for Museums and Collections of Modern Art)

Naast deze reguliere werkzaamheden incidenteel deelname aan stedelijke en landelijke adviescommissies, ad-hocadviezen voor cultuurfondsen enzovoort.

Publicaties

- 'Vorm of Vent?' in: *TEN PM*, publicatie in eigen beheer van Iwan Smit, Rotterdam, ongepagineerd

Presentaties

- Keynote speaker en deelname aan de paneldiscussie, webinar 'Designing Museums for the Future', Design Forum tijdens de Shenzhen Design Week, 8 augustus
- 'History of the depot, context of the project, collection & role of MVRDV', online persconferentie voor Chinese media, 21 september
- Gastcollege University of Manitoba, Winnipeg, department for Architecture and Design, online, 30 oktober
- Radio-, televisie-, kranten- en tijdschrifteninterviews over *Boijmans Ahoy drive-thru museum* en Depot Boijmans Van Beuningen in tientallen media in Europa, de VS en China

Overig

- In ontvangstname Rooftop Award voor Depot Boijmans Van Beuningen (met Arjen Ketting, MVRDV)

Minke van Hooff

Hoofd Relatiebeheer en filantropie

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid Stichting Toegift Rotterdam

Presentaties

- 'Depot Boijmans Van Beuningen', Vriendenweek, Het Nieuwe Instituut, 4 september

Cathy Jacob

Hoofd Presentaties

Advies- en bestuursfuncties

- Voorzitter Stichting BK-informatie
- Voorzitter en redactielid Stichting Kunstpublicaties Rotterdam
- Lid Raad van Toezicht West Den Haag
- Secretaris Stichting Extra Extra

Presentaties

- Q&A met Esther Didden over project 100 sleutelwerken, tijdens BK-lezing, Art Rotterdam, 7 februari
- Gastcollege 'Tentoonstellingsgeschiedenis', derdejaars bachelor Modern and Contemporary Art History, UvA, online, 28 april
- Gastcollege 'Exhibition Histories (Curatorial Practices II)', master Curating Art and Cultures, VU en UvA, 18 september

Overig

- Selectiecommissie voor master Curating Art and Cultures, VU / UvA, 30 april

Saskia van Kampen-Prein

Conservator moderne en hedendaagse kunst

Advies- en bestuursfuncties

- Stuurgroep lid Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK)
- Lid Klankbordgroep Contemporary Art, UvA, master en postmaster 'Conservering en restauratie van cultureel erfgoed'
- Lid Kunstcommissie Erasmus Universiteit Rotterdam

Presentaties

- 'Kennisoverdracht en de flexibele schil', lezing tijdens de SBMK-dag 2020, Modern Art: Who Shares?, Van Abbemuseum, Eindhoven, 3 februari

Overig

- Radio-interview over vrouwelijke surrealist n.a.v. de tentoonstelling *This is Surrealism!*, Opium, radio 4, 18 juni

- Interview met masterstudent Sophia Lasschuijt over de commercialisering van musea, 14 juli t.b.v. masterscriptie aan de UvA. Andere geïnterviewden zijn: Frits Scholten (Rijksmuseum) en Maite van Dijk (Van Gogh Museum)
- Radio-interview 'Bijzonder dubbelportret van Dalí onder de hamer', *Met het oog op morgen*, radio 1, 14 oktober

Annemartine van Kesteren

Conservator design

Advies- en bestuursfuncties

- Studio van Kesteren, design consultant
- Lid werkveldcommissie KABK, Den Haag
- Bestuurslid Stichting Feed your Mind
- Bestuurslid Stichting Vedute
- Raad van aanbeveling Art / Switch Foundation

Presentaties

- Introductie bij film *Why do men wear frocks* van Grayson Perry, Doelen Studio, 12 januari
- 'Boijmans Ahoy Drive-thru', lezing, ICOM museumcongres, 15 oktober

Overig

- Eindexamenbeoordeling WdKA, master Design, 22 januari
- Beoordeling open oproep Chronisch Gezond, selectiecommissie Chronisch Gezond, Stimuleringsfond Creatieve Industrie en Agis Innovatiefonds, 20 februari
- Denksessie Corona en cultuur, RRRK, 5 november
- Denktank new deal cultuur, gemeente Rotterdam, 11 november en 17 december

Sandra Kisters

Hoofd Collectie en onderzoek

Presentaties

- 'Depot Museum Boijmans Van Beuningen', lezing tijdens conferentie Sitem salon international des musées, des lieux de culture et de tourisme 2020, Museumexperts, Salles Delorme et Gabriel, Parijs, 30 januari
- 'De collectie en het depot', lezing Boijmans in Donner, online, 7 mei
- 'Depot Boijmans Van Beuningen', lezing Kunstkring Kralingen, Het Nieuwe Instituut, 4 september
- 'Depot Boijmans Van Beuningen', lezing tijdens de Vriendenweek, Het Nieuwe Instituut, 4 september
- Introductie op documentaire *A Night At The Louvre: Leonardo da Vinci*, Pathé Rotterdam, 17 oktober
- 'De collectie in het gerenoveerde Museum Boijmans Van Beuningen', presentatie voor gemeentelijk projectteam renovatie, 9 november
- Interview met Berend Strik n.a.v. publicatie *Deciphering the Artist's Mind* (2020), Amsterdam, 11 november
- Q&A met studenten UvA bij lancering *Simulacrum* themanummer *Levenswerk*, Amsterdam, 9 december (<https://simulacrum.nl/2021/> podcast-evenement-levenswerk/)

Publicaties

- Interview met Marina de Vries, 'Permanent Theater', in *Museumtijdschrift*, 2020/6, pp. 66-69
- Interview met Lisette Luijckx, 'Winnaar Karel van Manderprijs 2020: Sandra Kisters', *Bulletin* Vereniging voor Nederlandse Kunsthistorici (VNK), 2020/3, pp. 16-17
- 'The Lure of the Biographical. Waarom kunstenaarslevens een onuitputtelijke bron voor onderzoek zijn', in *Simulacrum*, themanummer *Levenswerk*, pp. 6-13

Overig

- Winnaar Karel van Manderprijs 2020 met de publicatie *The Lure of the Biographical. On The (Self-) Representation of Modern Artists*, Amsterdam 2017
- Selectiecommissie voor Master Curating Art and Cultures, VU en UvA, 30 april

Ina Klaassen

Directeur

Advies- en bestuursfuncties

- Lid Museumconvent, overleg zakelijke directeuren Nederlandse kunstmusea

Presentaties

- 'Depot Museum Boijmans Van Beuningen', lezing tijdens conferentie Sitem salon international des musées, des lieux de culture et de tourisme 2020, Museumexperts, Salles Delorme et Gabriel, Parijs, 30 januari
- 'Depot Boijmans Van Beuningen', lezing Rotary Club Rotterdam Delfshaven, De Harmonie, Rotterdam, 17 februari
- 'Depot Boijmans Van Beuningen', lezing Kunstcafé van de kunstkringen sbk Zuidplas en kunstkring Alexander, Dorpshuis Swanla, Zevenhuizen, 4 maart
- Key note voordracht tijdens diploma-uitreiking bachelor- en masterstudenten Kunst- en cultuurmanagement van de Rijksuniversiteit Groningen, 29 oktober
- 'Depot Boijmans Van Beuningen', presentatie voor museum-professionals, verzamelaars en ambtenaren van de provincie Rogaland (Noorwegen), online, 30 oktober

Overig

- Efesai, informeel overleg grote culturele instellingen

Friso Lammertse

Conservator oude schilder- en beeldhouwkunst (tot 1 maart)

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid Stichting Uytendbogaert
- Lid Redactieraad *Museumtijdschrift*
- Lid editorial board *Boletín del Museo del Prado*
- Lid jury Article Departements Scriptieprijs, Universiteit Utrecht

Yoeri Meessen

Hoofd Educatie en publieksbegeleiding

Advies- en bestuursfuncties

- Adviseur ontwikkeling Master of Education in Arts, Universiteit van Valencia
- Adviseur Kunst in de Openbare Ruimte, gemeente Utrecht
- Bestuurslid Advisory Board Master Education in Arts, Piet Zwart Instituut, Rotterdam

Presentaties

- Gastcollege 'Art, Education & Change', Codarts, Rotterdam, 15 oktober

Publicaties

- *El Arte y la Escuela: Diez Propuestas in Textos Permeables: sobre mediación, prácticas artísticas e instituciones culturales*, Valencia, 2020, pp. 39-48

Mienke Simon Thomas

Conservator toegepaste kunst en vormgeving

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid J.W. Frederiksstichting
- Bestuurslid Stichting Vedute

Publicaties

- 'Architecture in Museum Boijmans Van Beuningen' in: *Dutch Connections: Essays on international relationships in architectural history in honour of Herman van Bergeijk*, Delft 2020,

pp. 227-239 en <https://books.bk.tudelft.nl/index.php/press/catalog/book/780>

- 'Depot vol Design', interview in *Elle Decoration* 2020 nr. 4, pp. 130-133
- Interview met Buro Dertig, 23 januari, <http://www.burodertig.nl/buro-dertig-borrelt-met-mienke-simon-thomas/>

Presentaties

- 'Glas in de collectie van Museum Boijmans van Beuningen', lezing voor het Samenwerkingsverband glas Rijksmuseum, Centraal Museum Utrecht, 27 augustus

Francesco Stocchi

Conservator moderne en hedendaagse kunst

Advies- en bestuursfuncties

- Jurylid Ministero Affari Esteri competition for young artists 'Cantica 21'
- Jurylid Fondazione Cassa di Risparmio Padova e Rovigo

Publicaties

- 'Ora/Now', in: *Arcangelo Sassolino*, Verona 2020, pp. 25-35
- 'A leap into the plenitude of void', in: *Rudolf Polanszky*, New York 2020
- Meerdere artikelen voor dagblad *Il Foglio*, Italië

Presentaties

- 'Curatorial practices', lezing Bocconi University and Villa Panza, online, 19 mei
- 'Talking About Museum', lezing MUS.E Florence, online, 14 oktober
- 'Pino Pascali', Christie's, online, 15 oktober

Personeel en organisatie

Medewerkers museum cao in 2020

Aantal fte	115
Aantal medewerkers	141

Kengetallen personele samenstelling

Aandeel mannen	48	34%
Aandeel vrouwen	93	66%

Aandeel 55+	37	26%
Aandeel 50 tot en met 55	13	9%
Aandeel 40 tot en met 50	31	22%
Aandeel 30 tot en met 40	41	29%
Aandeel tot en met 30	19	13%
Aantal medewerkers	141	100%

Gemiddelde leeftijd	44
---------------------	----

Kengetallen mobiliteit

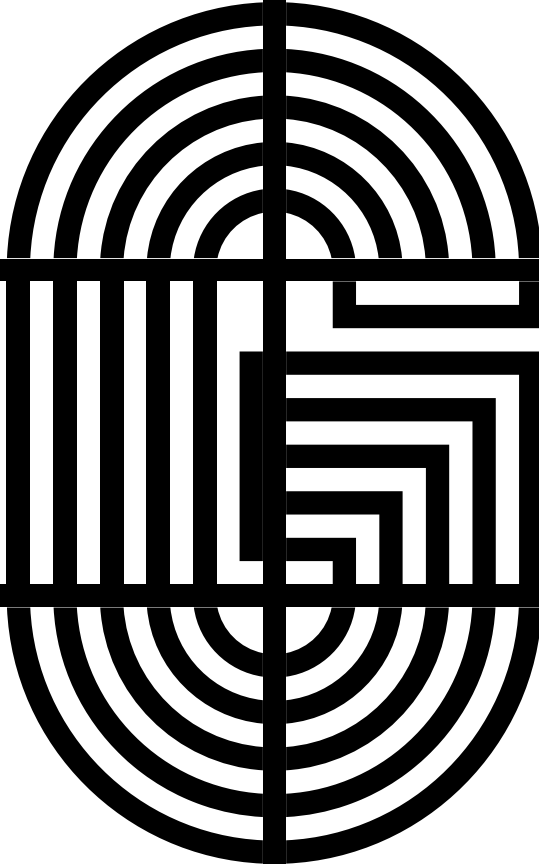
Instroom	25
Uitstroom	21

Totaal aantal mede- werkers op 31-12-2020

Aantal fte	101
Aantal medewerkers	122

Ziekteverzuim

Verzuim 2019	5,11%
Verzuim 2020	2,93%

Colofon

Redactie, tekst en productie

Medewerkers Museum Boijmans
Van Beuningen

Vertaling

Lynne Richards

Vormgeving

thonik, Amsterdam

Druk

EMP grafimedia

Papier

Arctic Volume, Muskat brown

Uitgave

Museum Boijmans Van Beuningen

Postbus 2277

3000 CG Rotterdam

T +31 (0)10 4419400

info@boijmans.nl

www.boijmans.nl

© 2021

Museum Boijmans Van Beuningen,
Rotterdam

